

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA ROZVOJOVÝCH STUDIÍ

Linda KRÁLOVÁ

Austrálie a systém mezinárodní rozvojové pomoci

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Olomouci, 29. července 2011

.....

Linda Králová

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za odborné vedení a vstřícný přístup při vypracování této diplomové práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk:	5
1. Úvod	8
2. Struktura a cíle práce	9
3. Přehled literatury	10
4. Vývoj systému australské rozvojové pomoci	11
4.1. Počátky institucionalizace	12
4.2. Rozvojová politika v období Howardovy vlády (1996 – 2007)	13
4.3. Bílá kniha	15
4.4. Rozvojová politika v období labouristické vlády (2007 – dosud)	16
5. Organizace australské rozvojové spolupráce	18
5.1. Australská agentura pro mezinárodní rozvoj (AusAID)	18
5.2. Evaluace rozvojové spolupráce	20
5.2.1. Principy	20
5.2.2. Hodnocení efektivity AusAID	21
5.2.3. Proces řízení pomoci	23
5.3. Neziskové organizace	24
5.4. Financování neziskových organizací	25
5.5. Spolupráce NGOs s AusAID	26
5.6. Vybrané neziskové organizace	27
5.7. Spolupráce s multilaterálními organizacemi	33
6. Zaměření australské rozvojové pomoci	37
6.1. Alokovaný objem pomoci	37
6.2. Teritoriální zaměření pomoci	39
6.2.1. Vývoj ve sledovaném období	39
6.2.2. Asijsko – tichomořský region	41
6.2.2.1. Jihovýchodní Asie	42
6.2.2.2. Pacifik	47
6.2.3. Afrika	55
6.2.3.1. Zaměření pomoci v Africe	56
6.3. Sektorové zaměření	58
6.3.1. Vývoj ve sledovaném období	58
6.3.2. Současné sektorové priority	59
6.3.3. Hospodářský rozvoj	60
6.3.4. Podpora efektivně fungujících států	64
6.3.5. Investice do lidského kapitálu	65
6.3.6. Regionální stabilita a kooperace	68
7. Srovnání s rozvojovou politikou EU/ES	70
8. Závěr	73
9. Shrnutí	75
10. Seznam literatury	76
11. Přílohy	84

Seznam použitých zkratek:

AADCP	<i>ASEAN- Australia Development Cooperation Program</i> Program rozvojové spolupráce ASEAN a Austrálie
ACFID	<i>Australian Council for International Development</i> Australská rada pro mezinárodní rozvoj
ACIAR	<i>Australian Centre for International Agricultural Research</i> Australské centrum pro mezinárodní výzkum v zemědělství
ADB	<i>Asian Development Bank</i> Asijská rozvojová banka
AIPRD	<i>Australia-Indonesia Partnership for Reconstruction and Development</i> Australsko-indonézké partnerství pro rekonstrukci a rozvoj
ANCP	<i>AusAID-NGO Cooperation Program</i> Program spolupráce AusAID a nevládních organizací
APEC	<i>Asia-Pacific Economic Cooperation</i> Asijsko-pacifické hospodářské společenství
ARC	<i>Australian Red Cross</i> Australský červený kříž
ARDE	<i>Annual Review of Development Effectiveness</i> Výroční hodnocení o rozvoji efektivity
ASEAN	<i>Association of South East Asian Nations</i> Sdružení národů jihovýchodní Asie
AusAID	<i>Australian Agency for International Development</i> Australská agentura pro mezinárodní rozvoj
CDC	<i>Committee for Development Cooperation</i> Výbor pro rozvojovou spolupráci (australská platforma)
CDI	<i>Centre for Democratic Institutions</i> Centrum pro rozvoj demokratických institucí
DAC	<i>Development Assistance Committee</i> Výbor pro rozvojovou spolupráci (OECD)
ECP	<i>Enhanced Cooperation Program</i> Rozšířený program spolupráce
EU	<i>European Union</i> Evropská unie
GAVI	<i>Global Alliance on Vaccination and Immunisation</i> Globální společenství pro vakcinaci a imunizaci

GNI	<i>Gross National Income</i> Hrubý národní příjem
HDI	<i>Human Development Index</i> Index lidského rozvoje
HIPC	<i>Heavily Indebted Poor Countries</i> Iniciativa pro vysoce zadlužené země
HIV/AIDS	<i>Human Immunodeficiency Virus/Acquired Immune Deficiency Syndrome</i>
IDA	<i>International Development Association</i> Mezinárodní asociace pro rozvoj
IMF	<i>International Monetary Fund</i> Mezinárodní měnový fond
LDCs	<i>Least developed countries</i> Skupina nejméně rozvinutých zemí
LICs	<i>Low-income countries</i> Skupina zemí s nízkými příjmy
MDGs	<i>Millenium Development Goals</i> Rozvojové cíle tisíciletí
MDRI	<i>Multilateral Debt Relief Initiative</i> Multilaterální iniciativa odpouštění dluhů
MOPAN	<i>Multilateral Organisation Performance Assessment Network</i> Sdružení dárcovských zemí pro posuzování výkonnosti multilat. organizací
NCP	<i>National Competition Policy</i> Národní politika konkurence
NGOs	<i>Non-Government Organisations</i> Nevládní organizace
ODA	<i>Official Development Assistance</i> Oficiální rozvojová pomoc
ODE	<i>Office of Development Effectiveness</i> Úřad pro rozvoj efektivnosti
OECD	<i>Organisation for Economic Cooperation and Development</i> Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PACER	<i>Pacific Agreement of Closer Economic Relations</i> Tichomořská dohoda o užších ekonomických vztazích
PIF	<i>Pacific Islands Forum</i> Fórum tichomořských zemí
PNG	Papua New Guinea

QRS	<i>Quality Reporting System</i> Systém informování o kvalitě
RAMSI	<i>Regional Assistance Mission to Solomon Islands</i> Regionální mise na pomoc Šalomounovým ostrovům
REDD+	<i>Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation</i> Program na podporu snižování emisí z odlesňování a znehodnocování lesů
UN	<i>United Nations</i> Organizace spojených národů (OSN)
UNAIDS	<i>Joint United Nations Programme on HIV/AIDS</i> Společný program OSN o HIV/AIDS
UNDP	<i>United Nations Development Program</i> Rozvojový program OSN
UNFPA	<i>United Nations Population Fund</i> Populační fond OSN
UNICEF	<i>United Nations Children's Fund</i> Dětský fond OSN
WB	<i>World Bank</i> Světová banka
WFP	<i>United Nations World Food Programme</i> Světový potravinový program OSN
WHO	<i>World Health Organization</i> Světová zdravotnická organizace
WTO	<i>World Trade Organization</i> Světová obchodní organizace
WVA	<i>World Vision Australia</i>
USD	United States Dollar
AUD	Australian Dollar

1. Úvod

Austrálie je zajímavým příkladem země oscilující mezi vlastní tradicí a kulturou a geografickou realitou. Tento stát a kontinent zároveň se díky svým evropským kořenům v minulosti silně fixoval v zahraniční politice na Velkou Británii a později na Spojené státy z obavy před asijským živlem. Postupem času byla Austrálie čím dál častěji konfrontována s výzvami své geografické a ekonomické reality. Přibližně od 70. let začala proto svou orientaci přehodnocovat a více se otevřela spolupráci s asijskými zeměmi.

Pro své hledání vlastní identity je Austrálie někdy označována jako *“misplaced continent”*¹. Její role není vskutku jednoduchá. V sousedství asijsko-pacifickém regionu se vedle ekonomicky rychle rostoucích států (asijských tygrů) nachází i velké množství zemí potýkajících se s široce rozšířenou chudobou. Slabý ekonomický potenciál růstu je leckde doprovázen útoky radikálních islamistů (Filipíny, Indonésie) či národnostními konflikty (Šalamounovy ostrovy, Fidži). K prosperitě nepřispívá ani častý výskyt přírodních katastrof v oblasti. Vedle sebe se tak nachází státy z obou konců tabulek vyspělosti.

Regionální integrace je velkou výzvou asijsko-pacifické oblasti, která stále hledá své místo v globální aréně. Austrálie je již dnes politickou, ekonomickou, vojenskou i kulturní mocností jižního Pacifiku a začíná se ztotožňovat s rolí regionálního lídra. Jaký to má vliv na pro plánování a realizaci její rozvojové politiky mě inspirovaly k věnování mé diplomové práce tomuto tématu.

¹ Rouček (2011): 4

2. Struktura a cíle práce

Cílem mé práce je charakterizovat organizaci, strukturu a zaměření australské rozvojové pomoci. Od samého počátku jsem si vědoma obsáhlosti zvoleného tématu pro tak omezený prostor, jakým je diplomová práce. Jednotlivé problémy a rozvojové příležitosti zároveň mají vždy hlubší podstatu jdoucí do historie. Proto se ve svém dílu budu snažit vybrat pouze podstatné souvislosti a soustředit se na spolupráci v posledních 10 letech. U některých zajímavých témat pouze odkážu na další literaturu.

Celá práce je vedle úvodu a závěru, koncipována do pěti kapitol, dále členěných do podkapitol.

Správné porozumění charakteru a směřování australské rozvojové spolupráce si přirozeně nejprve vyžaduje objasnit historický vývoj a vymezit významné mezníky, které vytváří kontinuitu se současnou situací. První kapitola je proto věnována vzájemnému vlivu zahraničně a vnitropolitické reality na formování rozvojové politiky.

V další části své práce se pokusím zachytit nejdůležitější organizace, které rozvojové spolupráci figurují. Přestože je většina pomoci poskytována vládní agenturou AusAID, nezastupitelnou roli zaujímá i neziskový sektor a multilaterální organizace. Část této kapitoly proto věnuji i stručné charakteristice některých vybraných neziskových organizací.

Charakteristika zaměření australské rozvojové pomoci je v práci stěženií kapitolou. Pro stanovené období, tj. posledních 10 let, se pokusím analyzovat objem alokovaných prostředků, zachytit profily jednotlivých zemí, které se pro australskou rozvojovou politiku staly prioritními a nastíním i vztahy se zeměmi regionu a formy kooperace. Jak jsem naznačila v úvodu, jedním z cílů mé práce bude zjistit, do jaké míry je rozvojová politika Austrálie spjata s její dominantní zahraničně-politickou rolí v asijsko-tichomořské oblasti. Orientuje se pouze na toto teritorium či je její záběr globálnější? V další části kapitoly se zaměřím na obsahovou část pomoci. Tak bude možné i porovnat, nakolik se rámcové politické programy korespondují s reálným prováděním pomoci.

V kapitole závěrečné se pokusím sumarizovat nejdůležitější aspekty australské rozvojové spolupráce v komparaci s rozvojovou politikou Evropské unie.

3. Přehled literatury

Předkládaná práce má formu přehledové stati zpracované rešeršně-kompilační metodou odborných textů, v poslední kapitole doplněnou komparací informací.

Téma práce velmi specifické, a proto jsou o něm dostupné v podstatě výhradně jen informace v anglickém jazyce. Dalším aspektem je skutečnost, že jsou dané zdroje dostupné (alespoň v českých podmínkách) pouze v elektronické podobě. Primární prameny v podobě výročních zpráv institucí (hlavně AusAID) a australských neziskových organizací jsem se snažila doplnit statistikami mezinárodních organizací (WHO, OSN, ADB). K získání základních ekonomických nebo sociálních indikátorů jsem využila stránky americké Ústřední zpravodajské služby CIA. Důležitým zdrojem k tématu je bezpochyby i rámcový střednědobý dokument Bílá kniha australské rozvojové spolupráce. Vedle výsledků evaluace v podobě každoročního reportu ARDE prováděného speciálním orgánem ODE, je Austrálie v pravidelném pětiletém cyklu podrobována evaluaci OECD, na něž se v práci taktéž odkazují. Hodnotné a nezávislé analýzy odborníků nabízí zejména Australian Strategy Policy Institute. Dlouhodobým výzkumem a evaluací australské rozvojové politiky se zabývá organizace AID/WATCH. Pro kapitolu komparace s rozvojovou politikou EU jsem použila vedle statistik OECD i knižních zdrojů českých autorů (Rozvojová politika Evropské unie od Petra Jelínka a Úvod do rozvojových studií od Lenky Adamcové).

Ve snaze o přehlednost práce jsem se z metodologického hlediska rozhodla uvádět přímé citace do textu, zatímco pod čarou čtenář nalezne odkazy na literaturu, poznámky autorky a doplňující informace. Text je místy doplněn grafy nebo tabulkami, které přispívají k názornosti popisovaného tématu. Rozsáhlejší přílohy jsou pak umístěny i v závěru práce.

4. Vývoj systému australské rozvojové pomoci²

Počátky pomoci Austrálii chudším zemím sahají do období před druhou světovou válkou. Již v této době totiž poskytovala pomoc formou grantů Papue a Nové Guineji, tehdy ještě mandátnímu území Společnosti národů svěřenému do australské správy.³

V roce 1950 se začala formovat koncepce mezinárodní rozvojové spolupráce mezi státy Tichomoří. 1. července 1951 podepsal australský ministr zahraničí Ernest Bevin společně s dalšími představiteli šesti zemí Commonwealthu (Indie, Kanady, Pákistánu, Nového Zélandu, Cejlonu /dnes Šrí Lanky/ a Velké Británie)⁴ tzv. Colombský plán spolupráce pro ekonomický a sociální rozvoj v jižní a jihovýchodní Asii (*The Colombo Plan for Cooperative Economic and Social Development in South and South – East Asia*). U založení jedné vůbec z prvních mezinárodních organizací v regionu byla myšlenka „svěpomoci i vzájemné pomoci v procesu rozvoje s důrazem na rozvoj lidského potenciálu“.⁵ Spolupráce měla přinést rozvoj jak fyzického kapitálu a technologií, tak rozvoj dovedností a lidského kapitálu a přenosu know-how. Program sloužil k podpoře tisíce asijským studentů k získání vyššího vzdělání. Srovnání Colombského plánu s Marshallovým plánem pro obnovu poválečné západní Evropy by asi bylo přehnané, každopádně jeho přínos pro region i vztahy mezi Austrálií a ostatními zeměmi jihovýchodní Asie byl jistě obrovský.

Během 50. a 60. let došlo na mezinárodním poli k turbulencím, které výrazně změnilo politickou mapu světa. V období zvláště vyostřených vztahů studené války vrcholil po celém světě také dekolonizační proces. Tyto faktory měly podstatný vliv na zahraniční politiku Austrálie. V roce 1961 se Austrálie stala členem Výboru pro rozvojovou spolupráci (*Development Assistance Committee - DAC*) při OECD. Její pomoc se začala profilovat a směřovat k chudým státům Commonwealthu v jižní a jihovýchodní Asii, čímž zdůraznila svůj zájem klást důraz na své historické vazby. Největšími příjemci pomoci se staly Papua a Nová Guinea (PNG) a Indie. S postupným

² V odborné literatuře je činěn rozdíl mezi pojmy „rozvojová pomoc“ a „rozvojová spolupráce“. V této práci jsou však používány oba výrazy bez ohledu na jejich obsahové distinkce.

³ PNG získala nezávislost teprve v roce 1975.

⁴ Postupně se k dohodě přidaly i další země jižní a východní Asie a Tichomoří. Dnes má tato mezinárodní organizace 26 členů. V roce 1977 přijala novou zakládací listinu, rozšířila své členství a rozsah činnosti i změnila název na „Colombský plán pro spolupráci v ekonomickém a sociálním rozvoji v Asii a Tichomoří.“

⁵ The Colombo Plan (2010)

rozvojem jižní Asie se ale měnilo i geografické zaměření australské pomoci, která se začala koncentrovat více ve státech jihovýchodní Asie. Od poloviny 60. let se druhým největším příjemcem (po PNG) stala Indonésie.⁶

Rozvojová pomoc byla zprvu čistě bilaterálního (dvoustranného) charakteru. S postupným formováním mezinárodních organizací (OECD, OSN, World Bank) a v rámci nich dalších rozvojových institucí (např. DAC 1961, UNDP 1966, ADB 1966 aj.) plynul stále větší objem australských prostředků k příjemcům prostřednictvím těchto kanálů, což zvyšovalo její celkový podíl multilaterální pomoci.

4.1. Počátky institucionalizace

Australská rozvojová agenda byla na počátku charakteristická svou institucionální roztržitostí. Rozvojové programy byly totiž podle svého zaměření spravovány různými vládními rezorty. V 70. letech však zesílil politický tlak na koordinaci pomoci a vyústil ve zřízení jednotné vládní agentury odpovědné za řízení australské rozvojové spolupráce.⁷

Významným příspěvkem, který formoval směřování australské rozvojové spolupráce, bylo vydání tzv. Zprávy Jacksonovy komise (*The Report of Jackson Committee of Review*) v roce 1984 pověřené ministrem zahraničí Haydenem. Dokument doporučil posílit partnerství a vytvoření vztahů mezi příjemci a donory na bázi spolupráce, z čehož se mělo vycházet zejména v procesu programování pomoci. Ze Zprávy Jacksonovy komise je ovšem zároveň velmi patrné spojení podpory prioritním rozvojovým zemím s národními (jak politickými, tak ekonomickými) zájmy dárce. Cíle, jež měla rozvojová spolupráce implikovat, totiž vystihla třemi principy:

- *humanitární pomoc (rozvojová složka)*
- *podpora australských strategických zájmů (diplomatická složka)*
- *podpora obchodní pozice Austrálie (komerční složka).*⁸

⁶ Důvod k pomoci Indonésii byl v tomto období pravděpodobně i politický. Austrálie zřejmě chtěla podpořit i antikomunistický režim generála Suharta (1966 – 1998).

⁷ Australian Bureau of Statistics (2010)

⁸ ADAB (1984)

Na konci osmdesátých let parlamentní výbor doporučení Jacksonovy komise znovu revidoval a upřesnil, že humanitární (rozvojový) motiv musí být prvořadý.

4.2. Rozvojová politika v období Howardovy vlády (1996 – 2007)

Program australské pomoci prošel v následujících dvou desetiletích poměrně rychlou transformací.

Kvůli přijetí nového cíle, k němuž by měla rozvojová pomoc směřovat, vydala australská vláda v roce 1997 dokument s názvem *Jeden jasný cíl – snižování chudoby prostřednictvím udržitelného rozvoje (One clear objective – poverty reduction through sustainable development)*. AusAID v plánu definovala, že australským národním zájmem je „snižit chudobu prostřednictvím udržitelného ekonomického a sociálního rozvoje pomoci rozvojovým zemím“.⁹ Program zahraniční pomoci však docela paradoxně svůj „jasný a jediný cíl“ příliš jasně nespecifikoval. Jeho neurčitost proto vyvolala velkou vlnu kritiky.¹⁰

Téhož roku (1997) vyšla pravidelná výroční zpráva AusAID informující australský parlament o rozvojové pomoci *Lepší pomoc pro lepší budoucnost (Better Aid for a Better Future)*, která již cestu ke snižování chudoby více specifikovala. Třebaže se zaměření projektů liší podle potřeby mezi partnerskými zeměmi, vymezil vládní program pět základních sektorů, které by mohly rozvoj nejvíce podpořit. Mezi prioritními oblastmi, ke kterým směřovala většina pomoci, zařadila zdravotnictví, školství, zemědělství a rozvoj venkova, infrastruktura a zcela poprvé se mezi prioritami objevilo také úsilí o efektivní vládnutí. Prostředí fungující správy začalo být vnímáno jako nezbytné k vytvoření dynamicky se rozvíjejícího soukromého sektoru, další důležité iniciativě rozvojového programu.¹¹ Stejně tak plán jasně vymezil, že se asijsko-pacifický region stane nejvyšší prioritou zahraniční a obchodní politiky Austrálie.¹² Zásadní faktor pro další změnu programových priorit vlády liberálů, která se dostala k moci v roce 1996, představovaly mezinárodní události, které se v té době odehrály.

⁹ AusAID (1997): 69

¹⁰ Vytýkána mu byla zejména nekonzistentnost názvu s jeho obsahem. Snižování chudoby prostřednictvím udržitelného rozvoje jako jediný cíl podle kritiků nebyl kompatibilní se záměrem geografické alokace asijsko-tichomořského regionu. Warr (1998)

¹¹ AusAID (1997a): 6

¹² AusAID (1997a): 8

Zvláště teroristické útoky 11. září 2001 v USA, jež otřásly děním celého světa. Tehdejší australský ministr zahraničí Alexander Downer v reakci na situaci poukázal na explicitní vztah mezi bezpečností a rozvojem. „*I když to neposkytuje žádné ospravedlnění pro teroristické akce, chudoba může vytvořit prostředí, ve kterém mohou být podporovány teroristické sítě.*“¹³ Protiteroristická opatření ještě zesílila po útocích na indonéském ostrově Bali v říjnu 2002.

Změna programu podpory na sebe poté nenechala dlouho čekat. V roce 2002 v prohlášení s názvem *Australská pomoc: Investice do rozvoje, stability a prosperity (Australian Aid: Investing in Growth, Stability and Prosperity)* doporučil parlament vycházet sice ze základního rámce výroční zprávy z roku 1997, zároveň se ale zdůraznil záměr zaměřit se na nové priority rozvojové spolupráce, mezi nimiž dominovalo zesílené úsilí o efektivní vládnutí a bezpečnost.¹⁴ Za účelem pomoci sousedním zemím ohroženým konfliktem vznikl i vládní dokument *Mír, Konflikt a rozvojová politika (Peace, Conflict and Development Policy)* týkající se prevence a řešení konfliktů i postkonfliktní obnovy.¹⁵

Jedním z důsledků událostí z 11. září 2001 tedy bylo, že Austrálie (i celý svět) začala pohlížet jinou optikou na fenomén zhroucených států. Slabé státní instituce už přestaly být považovány za „pouhou“ hrozbu pro státy samotné, nýbrž začaly být vnímány jako nebezpečí pro celý mezinárodní systém. Austrálie viděla sama sebe mezi předními donory věnujícími se zlepšování veřejné správy a postavila se do role hlavního obhájce dobrého vládnutí v regionu.¹⁶

Podoba rozvojového programu kopírovala do značné míry nazírání momentální vnitropolitické konstelace. Více než deset let (1996–2007) se vlády držela středo-pravicová Liberální strana Austrálie (*Liberal Party of Australia*) v čele s premiérem Johnem Howardem. Howard byl neoliberalní politik a i program pomoci jeho vlády se zakládal na neoliberalismu a neokoloniálních tématech vyvinutých australskými liberály již v 80. letech.¹⁷ Ve strategii rozvoje tichomořského regionu hrály tentokrát prim

¹³ AusAID (2002): 8

¹⁴ Vztýčnými body programu byla: podpora demokratické a odpovědné vlády a efektivní správa, pomoc rozvojovým zemím v přístupu (a přínosům) na světový trh a novým technologiím, zlepšit úroveň základních služeb, posílení regionální bezpečnosti a podpora udržitelnosti využívání přírodních zdrojů. AusAID (2002): 18-19

¹⁵ Důvodem, proč by Austrálie měla věnovat takovou pozornost této problematice je také skutečnost, že tři čtvrtiny zemí, ke kterým australská pomoc putuje, jsou buď ohroženy vypuknutím konfliktu nebo s ním již mají zkušenosti z minulosti. AusAID (2002): 6

¹⁶ AusAID (2002): 25

¹⁷ Někdy byl pro své názory dokonce přirovnáván k samotnému zakladateli strany Robertu Menziesovi, nejdéle vládnoucímu premiérovi v australské novodobé historii (1949 – 1961).

podpora soukromého sektoru a politika volné hospodářské soutěže - program nazvaný jako Národní politika konkurence (*National Competition Policy – NCP*).¹⁸ Přestože celkový rozpočet na rozvojovou spolupráci rostl, většina investic plynula do rozvoje soukromých podniků (např. soukromých škol), které podle některých názorů neměly reálný dopad na rozvoj regionu.¹⁹ Například profesor Brad Pettitt poukazuje na to, že projekty v rámci australské zahraniční pomoci nebyly primárně zaměřeny na snižování chudoby v regionu, ale upřednostňovaly spíše důraz na bezpečnostní a zahraničně – politické zájmy Austrálie. Ve svém důsledku to vzbudilo dokonce k podezření, zda tento způsob pomoci nevede spíše k odklonu od původního cíle omezování chudoby.²⁰ Podobně jako Pettitt hodnotí politiku rozvojové spolupráce Howardovy éry profesor Tim Anderson, který spatřuje problém v tom, že neoliberalní programy často vytváří velké sociální nerovnosti ve společnosti.²¹ Tyto tendence vedly v praxi až tak daleko, že se představitelé dotčených zemí rozhodli odmítnout další „pomoc“ Austrálie a začali navazovat nové vztahy s Čínou, Malajsíí či Kubou.²²

4.3. Bílá kniha

Ke konci svého funkčního období, v roce 2006, vydala Howardova administrativa Bílou knihu rozvojové pomoci – *Australská pomoc: Podpora růstu a stability (Australian Aid: Promoting Growth and Stability)*. Jednalo se o zcela ojedinělý dokument, jenž vytvořil rámec pro všechny aktivity australské vlády týkající se rozvojové spolupráce. Spolu s ní byla vytvořena agenda zprostředkování a směřování pomoci na 10 let, která počítá se zdvojnásobením oficiální rozvojové pomoci (ODA) do roku 2010.²³ Rámcový dokument určuje strategii, jak vymanit nejchudší regiony z jejich chudoby. K tomu si vytyčil čtyři stěžejní témata:

¹⁸ Cílem reformy NCP bylo vytvořit absolutně konkurenční prostředí, kde žádné (ani státní) podniky nebudou disponovat monopolním postavením. Reformě se tak musí podříditi i všechny dosavadní zákony, které hospodářskou soutěž omezují. Council of Australian Governments (2000)

¹⁹ Pettitt, B. (2006): 5

²⁰ Pettitt, B. (2006): 2,7

²¹ Ke zvyšování ekonomických a sociálních rozdílů docházelo totiž následkem realizovaných projektů v rozvojových zemích, jež tlačily na co nejnižší mzdu pracovníků. Taktéž se projevila výrazná absence aktivit a podpory sociálních programů podporujících například vzdělání. Neefektivní bylo i řešení konfliktů následkem sociální nerovnosti. Místo aby AusAID řešila problém komplexněji a lépe rozdělila přínosy rozvoje, vynaložila nadměrné množství prostředků na policii a vězeňské služby (řešení „ex post“). Anderson (2006)

²² Tamtéž

²³ AusAID (2006): 4.

- 1) *dosažení ekonomického růstu*
- 2) *posílení funkční a efektivní správy států*
- 3) *investice do lidského kapitálu*
- 4) *rozšiřování regionální stability a spolupráce*²⁴

Zvýšení pomoci vyžádalo i potřebu zvýšit účinnost pomoci. K tomu si vláda vymezila čtyři strategie:

- 1) *zaměření se na výkon programu pomoci*
- 2) *boj s korupcí*
- 3) *posílení vazeb v asijsko-pacifickém regionu*
- 4) *práce v partnerství s místními vládami a dalšími donory.*²⁵

K efektivnějšímu řízení pomoci měla přispět nová instituce – Úřad pro efektivnost rozvoje (*Office of Development Effectiveness*), která má hodnotit účinnost rozvojové politiky a v důsledku tak přispět k jejímu zvyšování.²⁶

4.4. Rozvojová politika v období labouristické vlády (2007 – dosud)

Po dlouhé dekádě vlády pravicových liberálů zvítězili ve volbách roku 2007 labouristé. Nový ministerský předseda Kevin Rudd významně posílil a prohloubil závazek Austrálie v mezinárodním rozvoji. Ještě v den svého nástupu zdůraznil význam Rozvojových cílů tisíciletí (*Millenium Development Goals, MDGs*) týkajících se odstranění světové chudoby, jejích příčin a následků, k jejichž splnění se Austrálie na vrcholném Summitu tisíciletí (2000) zavázala. Prohlásil rovněž, že dosažení rozvojových cílů a změna klimatu představují klíčové priority zahraniční politiky jeho vlády.²⁷ Důkazem vážnosti tohoto pojetí se stala okamžitá ratifikace Kjótského protokolu, mezinárodního závazku o ochraně klimatu.

V březnu 2008 při návštěvě hlavního města nejchudšího státu regionu Papua – Nová Guinea podepsal premiér Rudd tzv. Prohlášení z Port Moresby (*Port Moresby Declaration*), která se stala symbolem „nového přístupu“ Austrálie k Tichomoří.

²⁴ AusAID (2006): 21

²⁵ AusAID (2006): tamtéž

²⁶ Více o činnosti instituce v následující kapitole.

²⁷ Farnsworth (2007)

Vytvořila totiž rámec pro spolupráci Austrálie a sousedních ostrovních států v podobě *Tichomořského partnerství pro rozvoj (Pacific Partnership for Development)*. Plán zavazuje obě strany (tedy Austrálii a partnerské státy) ke spolupráci založené na principech vzájemného respektu a odpovědnosti směřující k rychlejšímu pokroku v naplňování MDGs.²⁸

S aktivitami vyplývajícími z nového partnerství počítá i přehled o dosahování MDGs v regionu důležitý pro vytváření dalších rozvojových politik a programů. Zpráva, která porovnává dosavadní vývoj MDGs v jednotlivých zemích regionu, vydal AusAID v srpnu 2008 pod názvem *Dosahování rozvoje a vládnutí v Tichomoří (Tracking development and governance in the Pacific)*.²⁹ Těmito kroky potvrdila nová vláda odhodlanost navázat na prioritu předchozí vlády.

Na rozdíl od zahraničně politického kurzu Howardovy liberální vlády orientovat se jednoznačně na USA, propagoval Rudd větší otevřenost zahraniční politiky. Přiznal jedinečnou roli americké velmoci v mezinárodním systému a význam spolupráce s ní, avšak vlastní zahraniční politiku chtěl více diverzifikovat. Rozostřil hranice mezi domácí politikou a zahraniční: „*k dosahování vlastního rozvoje se potřebuje Austrálie zabývat i výzvami ostatních zemí. (...) Austrálie musí dát přednost rozvoji globálních hospodářských a bezpečnostních vztahů s USA, Čínou a Evropou, spíše než se spoléhat jen na vlastní národní cíle.*“³⁰ Austrálii definoval jako „moc středního řádu“ (*middle power diplomacy*).³¹ Zároveň představil svou vizi asijsko-pacifické oblasti, bezprostředního souseda Austrálie, s nímž by chtěl vytvořit regionálního společenství („*Asia Pacific Community*“) schopné dialogu a spolupráce týkající se politických, hospodářských a bezpečnostních záležitostí.³²

V doposud posledních australských federálních volbách v roce 2010 zvítězili opět labouristé. Po vnitrostranickém rozkolu se novým premiérem stala Julia Gillard. Kevin Rudd se stal ministrem zahraničí, a tak kontinuita zahraniční politiky s předcházejícím obdobím zůstala zachována.³³

²⁸ Více o Tichomořském partnerství pro rozvoj v kapitole o geografickém zaměření pomoci.

²⁹ AusAID (2009c)

³⁰ Shanatan (27.3.2008)

³¹ I když podle některých analytiků Austrálie vzbuzovala svou diplomatickou praxí dojem střední velmoci už od poloviny 40.let. Ovšem atributy, kterými tento status skutečně naplnila, ji dala až konkrétní politická konstelace. V tomto případě tedy Howardova vláda. Ungerer (2007)

³² ASPI (2010)

³³ Třemi pilíři zahraniční politiky jsou: společenství s USA, aktivní spolupráce s asijsko – tichomořským regionem a intenzivní zapojení do multilaterálních organizací. Crabbe (3.3.2008)

5. Organizace australské rozvojové spolupráce

5.1. Australská agentura pro mezinárodní rozvoj (AusAID)

Australská agentura pro mezinárodní rozvoj (*Australian Agency for International Development, AusAID*) je vládní agenturou odpovědnou za řízení rozvojové spolupráce v zahraničí.

Její počátek lze datovat rokem 1974, kdy se agenda rozvojové pomoci, do té doby vykonávaná různými vládními rezorty, sjednotila do kompetence jednoho orgánu - Australské agentury pro rozvojovou pomoc (*Australian Development Assistance Agency, ADAA*). V roce 1976 se Agentura transformovala na Kancelář australské rozvojové pomoci (*Australian Development Assistance Bureau - ADAB*) a stala se součástí australského ministerstva zahraničí. V roce 1987 byl její název znovu pozměněn na Kancelář australské mezinárodní rozvojové spolupráce (*Australian International Development Assistance – AIDAB*). Od roku 1995 nese orgán současný název Australská agentura pro mezinárodní rozvoj (*Australian Agency for International Development – AusAID*).³⁴

Dnes je AusAID vládní agenturou odpovědnou za řízení programu rozvojové spolupráce Austrálie, systémově spadající pod australské Ministerstvo zahraničních věcí a obchodu (*Department of Foreign Affairs and Trade - DFAT*).

AusAID zaujímá v systému australské rozvojové pomoci mimořádně důležitou roli. Jejím prostřednictvím je poskytováno 85% veškeré oficiální rozvojové pomoci (ODA) země.³⁵ Je též hlavním poradním orgánem, který pomáhá ministru zahraničí a vládě při formování rozvojové politiky. Agentura nese zodpovědnost za australskou humanitární pomoc, reprezentuje zemi na mezinárodních fórech týkajících se rozvoje, plánuje a koordinuje aktivity dlouhodobého plánu podpory, jehož cílem je „pomáhat rozvojovým zemím ve snižování chudoby a dosažení udržitelného rozvoje v souladu s národním zájmem Austrálie.“³⁶

Odpovědnost za činnost AusAID spočívá na generálním řediteli (General Director), který je podle Zákona o veřejné službě „zodpovědný vládě, parlamentu a veřejnosti stejným způsobem jako ministerský předseda.“³⁷ Generální ředitel, jímž je

³⁴ AusAID (2011)

³⁵ OECD (2009): 24

³⁶ AusAID (2010a): 9

³⁷ Public Service Act (1999): Kap. 9, čl. 66, 3)

v současnosti (únor 2011) Peter Baxter, spolupracuje s ministrem zahraničí a předkládá informace požadované parlamentem.³⁸

Součástí (a zároveň nezávislou jednotkou) AusAID je i Úřad pro rozvoj efektivnosti (*Office of Development Effectiveness*), který monitoruje kvalitu a dopady programu australské vládní pomoci.³⁹

Charakteristickým rysem při tvorbě systému je spolupráce AusAID s ostatními důležitými partnery, kteří se na projektech podílí. Ve shodě s tím proto na vládní úrovni uplatňuje tzv. celovládní přístup (*whole-of-government approach*), při němž je vždy konzultován záměr s jednotlivými ministerstvy podle zaměření programu.^{40 41}

Jedním z hlavních záměrů Bílé knihy (2006) bylo zdvojnásobit objem prostředků na rozvojovou spolupráci do roku 2010. S navýšením podpory byla nasnadě i nezbytnost transformace AusAID. Za tímto účelem roku 2007 tehdejší vydal generální ředitel Bruce Davis programový dokument (*Director General's Blueprint*), který měl novým nárokům na australskou rozvojovou politiku odpovídat.⁴² Agentura měla nově splňovat tři základní funkce:

- zajistit komplexní správu při provádění regionálních programů,
- vytvoření nástrojů, které by zaručily vysokou kvalitu programů a
- zajištění celospolečenské funkce opírající se hlavně o informace a informační systémy.⁴³

AusAID začala směřovat své všechny kroky k vytvoření *silného centra*, stanovujícího strategický směr a *silných regionálně založených týmů*, řídících realizaci programů.⁴⁴ Zavádění devoluční tendence v procesu řízení rozvojové agentury se již setkala s pozitivním hodnocením OECD, podle které přispěje k celkové účinnosti.⁴⁵ Za tímto účelem byla zřízena v roce 2007 i dvě regionální centra v Bangkoku a Suvě, která by podporovala menší regionální kanceláře, čímž by došlo k určitému delegování kompetencí dosud vykonávaných v Canbeře.⁴⁶

³⁸ Public Service Act (1999): Kap. 9, čl. 66, 2)

³⁹ Více o fungování ODE v následující podkapitole.

⁴⁰ AusAID (2010b)

⁴¹ Organizační struktura AusAID je připojena v příloze.

⁴² Podrobněji k Bílé knize v předchozí kapitole.

⁴³ AusAID (2007)

⁴⁴ AusAID (2007)

⁴⁵ OECD (2009): 50

⁴⁶ Podle Peer Review již nyní polovina z 1100 zaměstnanců AusAID působí v zámoří. Z toho je 700 Australanů a 400 místních zaměstnanců.

Vzhledem k měnícím se mezinárodním podmínkám vydal AusAID v roce 2010 upravenou reformní agendu (*Building on the 2010 Blueprint – A reform Agenda for 2015*),⁴⁷ v níž upřesnil své stávající plány a strategie tak, aby i do roku 2015 mohl dostát svých priorit.

5.2. *Evaluace rozvojové spolupráce*

5.2.1. Principy

Vytvoření vhodného a účinného programu a procesu jeho realizace se neobejde bez zpětné vazby v podobě pravidelně prováděné kvalitní evaluace. S globální tendencí navyšování objemu prostředků rozvojové spolupráce⁴⁸ stále stoupá důraz na její účinnost. Zvyšování pomoci kontinuálně s jejím zefektivňováním označil za klíčové téma též australské vlády současný ministr zahraničí Kevin Rudd.⁴⁹

Ve snaze o co největší účinky podpory, podepsala Austrálie v roce 2005 Pařížskou deklaraci o efektivitě pomoci (*Paris Declaration on Aid Effectiveness*), 2008 doplněnou Akčním plánem z Akkry, v níž se donoři a příjemci pomoci dohodli na monitoringu závazků týkajících se vlastnictví (*Ownership*), harmonizace (*Harmonisation*), spojenectví (*Alignment*), řízení založeném na výsledcích (*Managing for Results*) a vzájemné zodpovědnosti (*Mutual Accountability*).⁵⁰ Pařížské deklaraci je přikládán mimořádný význam, protože se v ní poprvé, donoři a rozvojové země zavázali měřit svůj úspěch (nebo selhání) v procesu zvyšování efektivnosti rozvojové pomoci prostřednictvím stejných indikátorů a cílů s termínem plnění stanoveným na rok 2010.⁵¹

Principy Pařížské deklarace stihla ještě vláda zapracovat do *Bílé knihy* (2006), politického rámce své rozvojové pomoci. Zavázala se k užšímu partnerství s prioritními rozvojovými zeměmi, a to především sladěním pomoci s národními sektorovými strategiemi a spoluprací na finančním řízení systémů a využívání systému veřejných zakázek partnerskými rozvojovými zeměmi při distribuci pomoci;⁵² dále pak k užšímu partnerství s ostatními dárci zahrnující společnou analytickou práci, koordinované poskytování pomoci a delegovanou spoluprací;⁵³ k většímu využití technické

⁴⁷ AusAID (2010c)

⁴⁸ Globální závazek je navýšit rozvojovou pomoc na 0,7% HNP do roku 2015.

⁴⁹ Rudd (2010)

⁵⁰ OECD (2005): 3-8

⁵¹ Vlková (2009): 46

⁵² OECD (2009): 65

⁵³ OECD (2009): 67

spolupráce;⁵⁴ poskytování nevázané pomoci;⁵⁵ zřízení Úřadu pro rozvoj efektivnosti (*Office of Development Effectiveness, ODE*).⁵⁶

Zásady i indikátory Pařížské deklarace přizpůsobené specifickým podmínkám tichomořského regionu poté přijalo i Fórum tichomořských ostrovů na setkání v červenci 2007 jako Principy efektivní pomoci v Tichomoří (*Pacific Aid Effectiveness Principles*).⁵⁷

Přes pokračující vysokou úroveň pomoci však mezi představiteli tichomořského regionu přetrvávalo znepokojení, že region k dosažení MDGs do roku 2015 stále nesměruje. V srpnu 2009 se tak na Fóru místní představitelé rozhodli k další iniciativě *The Cairns Compact on Strengthening Development Coordination in the Pacific*, ke zlepšení výsledků rozvoje a rychlejšímu dosažení MDGs. Partnerské země by se měly podle dokumentu více podílet na vytváření vlastních programů, zesílení podpory soukromého sektoru či například zkvalitňování sběru dat a jejich posouzení sekretariátem Fóra.⁵⁸

5.2.2. Hodnocení efektivity AusAID

Úřad pro rozvoj efektivnosti (*Office of Development Effectiveness, ODE*) byl založen v roce 2006 australskou vládou jako samostatná jednotka AusAID, oddělená procesu programování pomoci. Hlavním úkolem instituce je monitoring a hodnocení kvality a dopadu australské rozvojové pomoci. ODE je veden Řídícím výborem pro rozvoj efektivnosti (*Development Effectiveness Steering Committee, DESC*) složeného ze zástupců vlády, kabinetu, ministerstva zahraničních věcí a obchodu, ministerstva financí a deregulace, jakož i zástupce oddělení AusAIDu odpovědného za rozpočet na rozvojovou spolupráci. Za svou činnost se Úřad zodpovídá Generálnímu řediteli AusAID.

⁵⁴ OECD (2009): 72

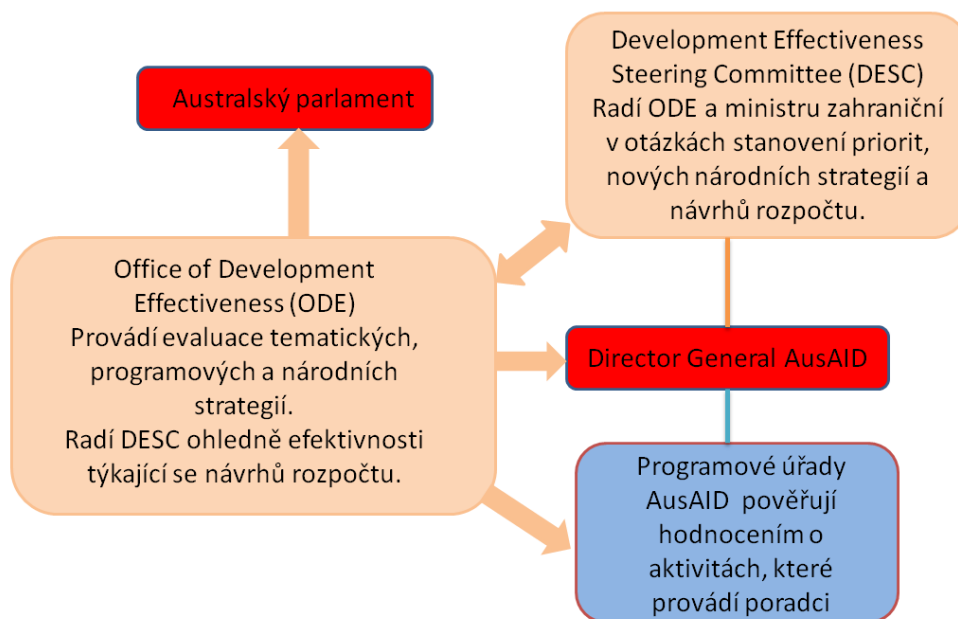
⁵⁵ OECD (2009): 22

⁵⁶ OECD (2009): 60

⁵⁷ PIF Secretariat (2007)

⁵⁸ PIF Secretariat (2009)

Tabulka č. 1: Schéma procesu evaluace

Zdroj: AusAID (2010b)

ODE evaluuje každoročně projekty australské rozvojové spolupráce a publikuje je jako *Annual Review of Development Effectiveness (ARDE)*. Ve zprávě se snaží identifikovat a navrhnout možnosti zlepšení australského programu. Určitou nevýhodou hodnocení, které tak podléhá kritice, je délka zpracování a následný termín její publikace.⁵⁹ Zatím posledním hodnocením ARDE, které bylo zveřejněno teprve v prosinci 2010, prošel rok 2009. Hodnocení ARDE 2009 se zaměřilo na míru zlepšování poskytování základních služeb (zdravotnictví, školství a přístupnosti k vodě a kanalizaci).

Celkově evaluace programu spolupráce vyznívá v porovnání s předchozím obdobím (2008) velmi pozitivně: 93% cílů by mohlo být dosaženo v rámci stanovených časových plánů, 88% projektů zdárně sleduje své cíle a 77% projektů má vysokou naději stát se trvale udržitelnými (podrobněji viz tabulka č.2).

Z hodnocení úspěšnosti pomoci v jednotlivých sektorech vyplývá, že nejvíce se vytyčeným cílům daří dosahovat v oblasti školství (MDG 2 a 3). Naopak pokrok v oblastech týkajících se zdravotnictví (MDG 4,5,6) a zajišťování přístupnosti k pitné

⁵⁹ Morris (2011)

vodě a kanalizaci (MDG 7) se ubírá znatelně pomalejším tempem. Výsledky je však třeba diferencovat i podle jednotlivých zemí.⁶⁰

Tabulka č. 2: Výkon australské spolupráce ve vybraných sektorech (2008 – 09)

	Kvalita provedených aktivit		Pravděpodobnost dosažení strategických cílů programů		
	Dosažený pokrok	Udržitelnost výsledků	Splněno	Částečně splněno	Nesplněno
Program celkově	88%	77%	43%	50%	6%
Zdraví	84%	73%	27%	65%	8%
Vzdělání	89%	86%	53%	47%	0%
Voda a kanalizace			29%	57%	14%

Zdroj: AusAID (2010b)

Je třeba také poznamenat, že se tento, možná až příliš optimistický, tón hodnocení stal předmětem další kritiky, která instituci vytýká její blízký vztah s AusAID, jemuž přímo podléhá, a nedovolí si tudíž podrobit jeho činnost ostřejší kritice.⁶¹

5.2.3. Proces řízení pomoci

V každé prioritní rozvojové zemi, které australská vláda poskytuje pomoc, existuje strategie upřesňující plán pomoci v následujících 3-10 letech. Strategie (*country strategy*) definuje, *kde* bude mít pomoc největší dopad, *na co* (jaké sektory) se zaměří, *proč* byla tato prioritní odvětví vybrána a *jak* bude podpory cílů dosaženo. Strategie rozvoje jsou v souladu s prioritami a potřebami partnerských zemí a harmonizovány s činností ostatních dárců. Poskytují rámec pro vedení politického dialogu, podporují aktivity a utváření partnerství vedoucí k dosažení cílů projektů a tím přispívají k účinnější pomoci.⁶² Strategie pro jednotlivé země (*country strategie*) jsou doplněny regionálními strategiemi (*regional strategies*), které definují přístup australské vlády při dosažení společných rozvojových výsledků pro více zemí v určitém regionu (například strategiemi pro Tichomoří, Asii nebo Afriku).

⁶⁰ AusAID (2010b)

⁶¹ Peter McCawley ji například označil „gently critical“ (jemně kritický), u níž se jedná spíše o oportunismus než důkladnou analýzu. Macwley (2010)

⁶² AusAID (2011)

Každá aktivita rozvojové spolupráce, na níž je vynaloženo více než 3 mil. USD nebo má-li projekt strategický význam, podléhá systému QRS - *Quality Reporting System*. Na hodnocení aktivit projektů z hlediska kvality a výkonnosti pracuje tým složený z pracovníků AusAID, neziskových organizací a dalších partnerských programů. Kvalitu činnosti sledují ve třech fázích: při vytváření projektu, provádění a dokončení. Smyslem QRS je zajistit spolehlivé a aktuální informace ke zlepšení řízení v další fázi programu. Při hodnocení se vždy bere v úvahu: relevance, efektivita, dopad, udržitelnost, pozitivní dopad na rovnost pohlaví. QRS je pak hlavním zdrojem informací pravidelných hodnotících zpráv jako jsou AusAID Annual Report nebo ARDE.⁶³

5.3. Neziskové organizace

Role neziskových organizací v rozvojové spolupráci Austrálie byla a je notně ovlivněna aktuálním politickým vedením a jeho programem. Dlouhé období vlády Johna Howarda (1996 – 2007) charakterizovaly chladné vztahy mezi vládou a neziskovým sektorem. Jejich politiky byly často antagonistické a neziskové organizace proto nešetřily vládu kritikou. Snahou státní moci bylo zase snížit jejich vliv. Eskalace problému vyvolala dokonce diskuze o případných důsledcích pro australskou demokracii.⁶⁴

Vydání *Bílé knihy* (2006) zahájilo nový proces výraznějšího zapojování nevládních organizací do rozvojové spolupráce. Australská vláda se v ní zavázala ke spolupráci s větším rozsahem hráčů tohoto charakteru. Konkrétně se vláda vyjádřila pro pokračování a rozšíření svého působení se v asijsko-tichomořském regionu za předpokladu: 1) celovládního přístupu a koherence politik všech orgánů a 2) rozšíření spolupráce na programy na mimovládní subjekty.⁶⁵ Se změnou vlády, do jejíhož čela nastoupila v roce 2007 labouristická strana, nastal obrat v komunikaci mezi největší vládní rozvojovou agenturou a nevládními organizacemi zabývajícími se rozvojovou spoluprací.

Neziskový sektor je důležitou součástí v procesu dodávání oficiální rozvojové pomoci (ODA) Austrálie. Vládní agentura AusAID si od spolupráce s nevládními neziskovými

⁶³ AusAID (2009a)

⁶⁴ Staples (2007) Podle autora studie byl Howard stoupencem teorie veřejné volby (*public choice theory*), která je součástí neoliberální filozofie. Tento přístup odmítá pluralitní a diskursivní pohled na demokracii. V tomto případě tedy i vliv neziskového sektoru na veřejnou politiku.

⁶⁵ AusAID (2006): 62

organizacemi slibuje hlavně zvýšení účinku programu rozvojové spolupráce. Proto mimo jiné oceňuje přednosti, kterými nevládní organizace, oproti vládní pomoci, disponují. Mezi připisované výhody patří zejména schopnost mobilizace veřejné podpory programu, včetně dobrovolných příspěvků či silné propojení s komunitami v rozvojových zemích a dobrá znalost místních podmínek.⁶⁶

Přes narůstající tendence zapojování neziskových organizací ale zůstává podíl jimi dodávané pomoci v poměru k celkovému objemu ODA malý. Podle hodnocení DAC OECD z roku 2009 bylo prostřednictvím australských neziskových organizací poskytnuto pouze 8%,⁶⁷ což svědčí o tom, že se od poslední evaluace z roku 2004 jejich podíl příliš nezměnil. OECD proto Austrálii doporučila diverzifikovat sektorové složení při realizaci pomoci ve prospěch neziskového sektoru.⁶⁸

Fungování a vliv neziskových organizací jsou do značné míry ovlivněny zejména způsobem financování. Na rozdíl od vládních agentur pochází totiž více než dvě třetiny jejich zdrojů od soukromých dárců. To se poté projevuje v odlišné geografické alokaci i charakteru projektů.⁶⁹

5.4. *Financování neziskových organizací*

Roli a fungování neziskových rozvojových organizací ovlivňuje taktéž skutečnost, odkud získají prostředky ke své existenci. V období 2009 - 2010 pocházely více než dvě třetiny (73%) jejich zdrojů od soukromých dárců, 14,5% přispěla AusAID a 12,6% příjmů poskytly další australské agentury a multilaterální dárci.⁷⁰ Jak je možné zaznamenat z grafu č. 1, poměr jednotlivých zdrojů je ve víceméně konstantní, případně od roku 2007 tenduje k velmi mírnému navyšování. Růst celkových příjmů neziskových organizací, prokazatelný po celé desetiletí, je tažen růstem objemu prostředků od soukromých dárců. K nejvyššímu nárůstu podpory veřejnosti došlo v období 2002 – 2006, kdy její objem meziročně rostl v průměru o 15,8%.⁷¹ Následkem celosvětové

⁶⁶ AusAID (2011a)

⁶⁷ AusAID (2010a): 136

⁶⁸ OECD (2009): 43

⁶⁹ Pro porovnání přílohy č. 5 a 6

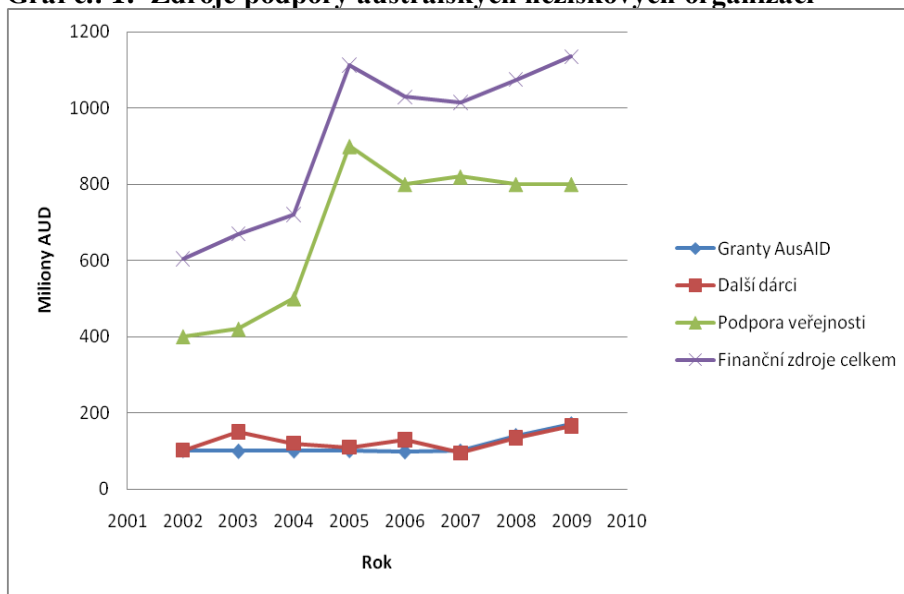
⁷⁰ ACFID (2010): 18

⁷¹ ACFID (2007): 14 K výraznému krátkodobému výkyvu, který je možné zaznamenat v období 2005/06, došlo v důsledku okamžité pomoci veřejnosti po vlnách tsunami v Indickém oceánu.

hospodářské recese ovšem začala v závěru sledovaného období tato podpora neziskovým organizacím stagnovat.⁷²

Údaje o velkém množství zdrojů ze soukromých prostředků svědčí mimo jiné o vysoké důvěře australské veřejnosti v nevládní instituce. Tuto skutečnost potvrdil i průzkum, podle něhož 1,08 milionu Australanů pravidelně přispívá na rozvojové programy a 1,61 milionu Australanů různým způsobem – jako pravidelní dárci či jednorázoví - podpořilo rozvojovou spolupráci a činnost rozvojových neziskových organizací.^{73 74}

Graf č.: 1: Zdroje podpory australských neziskových organizací

Zdroj: ACFID (2011a)

5.5. Spolupráce NGOs s AusAID

Společnou platformou pro spolupráci AusAID a nevládních organizací je již od roku 1975 Výbor pro rozvojovou spolupráci (*Committee for Development Cooperation, CDC*). Výbor sloužící především jako poradní a konzultační orgán je proporčně složený zástupci neziskových organizací a představiteli AusAID.⁷⁵

Australské nevládní organizace působících v oblasti mezinárodní spolupráce a rozvoje jsou zastřešeny Australskou radou pro mezinárodní rozvoj (*Australian Council for International Development, ACFID*), která má v CDC status pozorovatele.⁷⁶ ACFID

⁷² ACFID (2010): 21

⁷³ ACFID (2010): 18

⁷⁴ Rozpočet o rozvojové pomoci AusAID (2010/11) ovšem zmiňuje pouze příspěvky neziskovým organizacím z vládních zdrojů, údaje o celkových příjmech neziskových organizací nejsou k dispozici.

⁷⁵ AusAID (2011b)

⁷⁶ ACFID (2011)

a AusAID společně spolupracují při poskytování služeb sekretariátu CDC. Oba orgány spravují rovněž systém, který akredituje „*profesionální, dobře řízené organizace, které dosahují kvalitních výsledků své činnosti a spolupracují přitom s místními komunitami*“.⁷⁷ Získání akreditace je pro neziskové organizace velmi podstatné, neboť jim zaručuje přístup k vládním grantům.⁷⁸

Studie DAC OECD Austrálii doporučila „*vytvořit strategický rámec pro zapojení občanské společnosti a zvláště neziskových organizací na bázi politického dialogu a partnerství*“.⁷⁹ Krok k tomu byl již částečně učiněn přijetím nové *partnerské smlouvy mezi AusAID a ACFID* v březnu 2009.⁸⁰

V prosinci 2009 uzavřela AusAID partnerství s 5 organizacemi: World Vision Australia, Plan International Australia, Oxfam Australia, Caritas Australia, a ChildFund Australia ke vzájemné spolupráci na dosahování rozvojových cílů tisíciletí.

5.6. Vybrané neziskové organizace

- **World Vision Australia (WVA)**

Organizace World Vision Australia je pobočkou World Vision International, mezinárodní křesťanské humanitární a rozvojové organizace. Mateřská organizace World Vision International byla založena již v roce 1950 s cílem pomoci sirotkům, které po sobě zanechala Korejská válka (1950 – 1953). Postupně svoji pomoc zaměřenou na sirotky rozšířila na podporu dětí z chudých komunit v dalších asijských zemích, později i v Africe a Latinské Americe.

Australská pobočka WVA zahájila svou činnost v roce 1966. Na svém počátku se starala o uprchlíky v Indočíně, postupně začala svou působnost rozšiřovat a zajišťovat základní potřeby chudým, jako je čistá voda a kanalizace, školství, vzdělání či školení vedoucích pracovníků.⁸¹ Kromě rozvojových a humanitárních projektů, které představují hlavní náplň její činnosti, se snaží o informování a zapojení do diskuze australské veřejnosti.

⁷⁷ AusAID (2011b)

⁷⁸ Celý seznam akreditovaných organizací v roce 2010 je uveden příloze.

⁷⁹ OECD (2009): 57

⁸⁰ AusAID (2009b)

⁸¹ World Vision Australia (2011)

O rozsáhlém zaměření činnosti organizace nepochybně svědčí vysoký počet projektů (873) realizovaných v 61 zemích světa, z toho 40% je realizováno v Africe.⁸² Zaměřuje se i na osvětové programy určené australské veřejnosti. Organizuje akce pro studenty vysokých, středních i základních škol - *The 40 Hours Famine*, veřejné fórum *One Just World* či *Make Poverty History Road Trip* usilující o přijetí opatření vedoucích ke splnění MDGs.

Mezi své hlavní priority zařadila v poslední době i téma globální změny klimatu. Organizace World Vision Australia disponuje ve srovnání s ostatními neziskovými organizacemi výrazně vyššími prostředky (viz graf č.2). Rozpočet WVA za rok 2010 dosáhl 58,1 mil USD, z čehož 15% představovaly granty vládní agentury AusAID, zbytek prostředků sponzorské dary.⁸³

- **Oxfam Australia**

Organizace vznikla spojením dvou organizací – *Community Aid Abroad* a *Australian Freedom from Hunger Campaign* roku 1992 a stala se tak jedním ze zakládajících členů *Oxfam International* a zároveň jednou z největších australských rozvojových agentur. V roce 2001 se organizace přejmenovala na *Oxfam Community Aid Abroad* a od roku 2005 funguje jako *Oxfam Australia*.

V současnosti pracuje na rozvojových, humanitárních projektech a kampaních ve 30 zemích světa. Kromě „tradičních“ rozvojových a humanitární projektů se věnuje také férovému obchodu s rozvojovými zeměmi či zlepšování zdravotnických služeb domorodým obyvatelům Austrálie (kampaň *Close the Gap*). Velké množství pomoci směřovalo v roce 2010 na PNG, kde došlo k rozsáhlému rozšíření cholery. Pomáhá mnoha africkým zemím (zejména v zajišťování potravinové bezpečnosti) a společně s dalšími neziskovými organizacemi (např. Greenpeace) a aktivisty z tichomořských zemí pořádá kampaně a veřejné diskuze o klimatických změnách. Mladí dobrovolníci Oxfam Australia tvoří o tématech rozvojových zemí vlastní webové stránky.⁸⁴

Organizace funguje především díky podpoře australské veřejnosti, neboť 67% z celkového příjmu 68,607 mil USD (2009-10), 24% tvořily granty AusAID a zbývajících 9% ostatní příjmy.⁸⁵

⁸² World Vision Australia (2010)

⁸³ World Vision Australia (2010a)

⁸⁴ Oxfam Australia (2011)

⁸⁵ Oxfam Australia (2010)

- **Plan International Australia**

Další z pětice nevládních organizací spolupracujících na rozvojových projektech s australskou vládou je *Plan International Australia (Plan)*, která je součástí mezinárodní sítě Plan International. Důvodem vzniku její první pobočky ve Španělsku byla pomoc tamním dětem, které se během španělské občanské války (1936 – 1939) staly sirotky. Odtud také byla pojmenována *Foster Parents Plan for Children in Spain* (Plán pěstounské péče o děti ve Španělsku). Svou pomoc poskytovala i v dalších zemích na Evropě, poté co vypukla druhá světová válka. S uklidněním situace v Evropě začala organizace od 50.let pomáhat dětem i v jiných částech světa – Africe, Asii, Latinské Americe a Karibiku. Roku 1971 byla založena australská pobočka *Foster Parents Plan Australia*, která se v 90. letech přejmenovala na *Plan International*.⁸⁶

Plan International Australia působí především v zemích Asie a Pacifiku a Afriky.

Hlavní její náplní je práce s komunitami na trvalém zlepšení života znevýhodněných dětí v rozvojových zemích. Realizuje projekty pro zlepšení zdraví, vzdělání, dětských práv či například zajištění potravinové bezpečnosti.⁸⁷ V roce 2009 zveřejnila novou strategii pod názvem *Because I am a Girl* k upozornění na stálý deficit mezi vzděláním dívek a chlapců. V rámci ACFID, jehož je členem vznikly pracovní skupiny snažící se prosadit, aby v budoucnu vznikaly vzdělávací programy společně s australskou vládou a přispět tím k efektivnějšímu dosažení jednoho z cílů MDGs.

Organizace v roce 2010 hospodařila s příjmem 38,1 mil USD. 66% této částky činily sponzorské dary, 24% granty (AusAID, programy OSN aj.), 10% jiné příjmy (z investic apod).⁸⁸

- **Caritas Australia**

Caritas Australia, pobočka Caritas Internationalis, byla založena roku 1964 jako Katolická komise zahraniční pomoci (*Catholic Overseas Relief Committee*). Úkolem komise pověřené katolickou církví bylo rozdělovat finanční prostředky do zámoří, které církev získala od OSN v rámci kampaně *Freedom from Hunger* (Osvobození od hladu). Zpočátku organizovala hlavně pomoc zemím, které se octly tváří v tvář před nečekanou

⁸⁶ Plan International Australia (2009)

⁸⁷ Významným partnerem v projektech tohoto typu i program OSN *World Food Program (WFP)*.

⁸⁸ Plan International Australia (2010)

katastrofou. Od roku 1995 nese katolická agentura pro mezinárodní spolupráci a rozvoj název Caritas Australia.⁸⁹

Dnes představují humanitární aktivity významné výsledky její činnosti, avšak vedle toho organizuje i rozvojové programy či kampaně ke zvýšení informovanosti veřejnosti o problémech rozvojového světa. Je také součástí více jak 60-členné koalice *Make Poverty History*, která si klade za cíl odstranit chudobu. Jedním z výstupů spolupráce Caritas Australia s vládní agenturou AusAID je například projekt *Blueprint for a Better World*. Putovní výstava, jež dává prostřednictvím příběhů konkrétní tvář v rozvojovém cílům tisíciletí a zdůrazňuje úspěchy i výzvy globálního rozvoje, a snaží se tak naplnit své úsilí účasti veřejnosti při rozhodování o mezinárodních reakcích.

Celkový rozpočet Caritas Australia činil za rok 2010 35,6 mil USD, z toho okolo 20% byly granty AusAID a dalších australských agentur.⁹⁰

Organizace si zakládá na dobré reputaci kvůli vysoké efektivitě využití získaných prostředků. Jinými slovy zaručuje, že se co největší podíl peněz dostane přímo do místa potřeby a že administrativní náklady při výkonu aktivit nepřesáhnou 10%.⁹¹

- **ChildFund Australia**

ChildFund Australia je dalším zástupcem zaměřujícím se podobně jako některé z předešlých na ochranu a rozvoj dětí.

Organizace pod názvem Dětský fond Číny (*China's Children Fund*) připomínala při svém vzniku roku 1938 svou činností spíše humanitární hnutí, jež se snažilo poskytnout jídlo, přístřeší a příležitosti ke vzdělání válečným sirotkům v Číně a Koreji. Od 50. let začala působit i v jiných částech světa a pod stejným akronymem (CCF) si změnila název na *Christian Children's Fund*, přestože podle vlastních slov podobu křesťanské charity nikdy neměla.⁹² Pro jasnější vnímání veřejnosti proto od roku 2005 nese současný název ChildFund Australia. Je rovněž jako jedna z 12 členů součástí ChildFund Alliance, koalice globálních rozvojových organizací sponzorovat děti z chudých rodin prostřednictvím Adopce na dálku a pomoci i situaci jejich rodinám.

⁸⁹ Caritas Australia (2011)

⁹⁰ Caritas Australia (2010a)

⁹¹ Caritas Australia (2011a)

⁹² ChildFund Australia (2010)

ChildFund Australia aktuálně pokračuje v práci na zlepšování priorit svého programu, tj. mikropodnikání, psychosociální podpora dětí, základní péče o zdraví, prevence HIV/AIDS, rozvoj bydlení, přístup k pitné vodě a hygieně a vzdělávání.

Celkový příjem instituce za rok 2010 činil 39,8 USD, z toho tři čtvrtiny pocházely z veřejných darů. Přímou realizuje programy ve Vietnamu, Kambodži, Papua Nové Guineji a Laosu a ve spolupráci s partnerskými organizacemi také v Asii, Africe a Latinské Americe.⁹³

- **Australian Red Cross (ARC)**

Australský červený kříž je součástí Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce, největšího humanitárního hnutí světa. Je to politicky, nábožensky i kulturně nezávislá humanitární organizace.

Australský červený kříž byl založen z podnětu manželky australského guvernéra Lady Helen Munro-Ferguson v roce 1914 v Melbourne jako pobočka britského Červeného kříže, krátce po vypuknutí 1. světové války. Hlavním úkolem prvních dobrovolníků ARC bylo poskytnutí péče a základních potřeb nemocným a zraněným vojákům a zajištění jejich přepravy do vlasti. Materiální, potravinová a lékařská pomoc válečným zajatcům se stala také jedním z nejdůležitějších cílů ARC během 2. světové války.

Dnes poskytuje ARC pomoc při větších katastrofách a mimořádných událostech v Austrálii i v ostatních zemích. *„Být hlavní humanitární organizací v Austrálii, zlepšující životní úroveň ohrožených lidí dodáváním služeb a podporováním humanitárního práva a hodnot“* je hlavním posláním ARC.⁹⁴

Australský červený kříž podporuje humanitární a rozvojové aktivity v rámci svých mezinárodních sítí - Federace mezinárodního Červeného kříže a Červeného půlměsíce, jakož i uskutečňování vlastních programů pomoci.

Způsobem financí se sekce ARC zabývající se zahraniční pomocí vymyká ostatním nevládním rozvojovým organizacím. Na rozdíl od nich totiž většinu jejich příjmů ARC tvoří vládní granty, které v roce 2010 tvořily 81% celkových příjmů, 8% získala formou veřejných darů a zbývajících 11% pocházely z investic a komerčních

⁹³ ChildFund Australia (2010a)

⁹⁴ Australian Red Cross (2010)

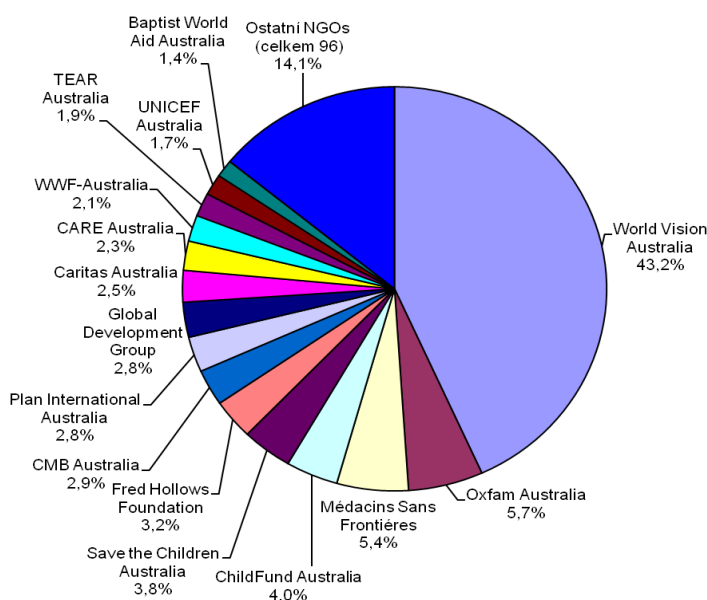
aktivit organizace. Celkově šlo na zahraniční projekty 35,325 mil. USD, z toho většina na humanitární pomoc.⁹⁵

V současnosti největší výzvu působení ARC představuje rekonstrukce oblastí zasažených jednou z největších přírodních katastrof - zemětřesením a vlnou tsunami v prosinci 2004. Pracuje na více jak 40 projektech s místními komunitami v Indonésii, na Maledivách, a na Šrí Lance.⁹⁶

Vedle toho se ARC organizuje také vlastní rozvojové programy, většinou v nejbližším asijsko-pacifickém regionu.

Graf č.2:

Rozvojové neziskové organizace disponující největšími dary australské veřejnosti (2010)

Zdroj: ACFID (2010a)

- **Make Poverty History**

Všechny výše zmíněné australské neziskové organizace i šest desítek dalších se zapojilo do rozsáhlé kampaně s heslem učinit problém chudoby historií - *Make Poverty History*. Kampaň zároveň běží v několika zemích světa (kromě Austrálie také v Kanadě, Dánsku, Finsku, Irsku, Novém Zélandu, Nigérii, Norsku, Rumunsku a Spojených

⁹⁵ Australian Red Cross (2010a)

⁹⁶ Australian Red Cross (2010b)

arabských emirátech) a je součástí Globální výzvy k akci proti chudobě - *Global Call for Action Against Poverty*.

V Austrálii se do podvědomí veřejnosti dostala kampaň v roce 2006, kdy byl v souvislosti s konáním summitu ekonomicky nejsilnějších zemí světa G 20 uspořádán koncert *Make Poverty History* se v australském městě Melbourne. Od té doby se pořádá koalice podobné iniciativy pravidelně.

Smyslem iniciativy je zvýšení povědomí o globální chudobě. Koalice neziskových organizací apeluje hlavně na vlády a světové organizace (například o změnách stávajících obchodních podmínek), neboť cestu k obratu spatřuje v politické změně a orientuje se tak v podstatě na plnění MDG 8 (tj. budovat světové partnerství pro rozvoj).⁹⁷

5.7. Spolupráce s multilaterálními organizacemi

Podíl australské ODA poskytovaný prostřednictvím multilaterálních organizací je relativně nízký a dlouhodobě vykazuje klesající tendenci. Zatímco v roce 1991 činil 29%, v roce 2003 20%, v posledním roce 2010 již jen 11%.⁹⁸ Průměrný podíl multilaterální pomoci skupiny DAC se přitom v posledních deseti letech pohybuje mezi 25 - 30%.⁹⁹ Množství multilaterální pomoci je proto opakovanou výhradou pravidelných hodnocení OECD.

Spolupráce s multilaterálními partnery poskytuje přitom Austrálii (jinak bilaterálnímu dárci) řadu výhod. Může se například podílet na řadě projektů, na nichž by bilaterální spolupráce vůbec nebyla možná a Austrálie tak díky nim může rozšířit geografické zaměření poskytované pomoci. Multilaterální organizace mohou také obohatit záměr bilaterálního donora o odborné znalosti, zkušenosti či výzkum. Austrálie navíc, jakožto mocnost střední velikosti, disponuje relativně silnou pozicí v rámci multilaterálního systému. To ji umožňuje ovlivňovat globální dění v souladu se svými národními zájmy, a udržovat tak například pozornost multilaterálních subjektů na asijsko-pacifický region, na který se soustřeďuje relativně omezené množství bilaterálních donorů.¹⁰⁰

⁹⁷ Make Poverty History (2009)

⁹⁸ OECD (2011a)

⁹⁹ OECD (2011a)

¹⁰⁰ OECD (2009): 45

Hlavními multilaterálními adresáty australské pomoci jsou *mezinárodní rozvojové banky, programy OSN, globální fondy a programy Commonwealthu*.

Skupina Světové banky (*World Bank Group*) je světově největší rozvojovou organizací a hlavním fórem globální rozvojové politiky a rovněž největším multilaterálním distributorem australské pomoci (v období 2007/08 činil objem poskytnuté pomoci prostřednictvím WB 389 mil. USD, tj. 38%).¹⁰¹ Velký objem australských prostředků směřuje zejména do jedné z jejích hlavních rozvojových institucí, Mezinárodní asociace pro rozvoj (*International Development Association, IDA*), která poskytuje nejchudším zemím pomoc ve formě grantů a půjček s nízkými úroky.

Dalším důležitým partnerem Austrálie v podpoře stability a růstu asijsko-tichomořské oblasti je díky svému regionálnímu zaměření Asijská rozvojová banka (*Asian Development Bank, ADB*). V období 2007/08 směřovalo z australského rozpočtu na spolupráci s ADB 140 mil. USD¹⁰², hlavně na podporu infrastruktury, školství, zdravotnictví a rozvoj soukromého sektoru v povodí Mekongu a v Tichomoří.¹⁰³ Austrálie přispívá i do Australského rozvojového fondu (*Australian Development Fund*), části ADB, která poskytuje granty a výhodné půjčky nízkopříjmovým zemím.

Významnou multilaterální institucí je i Organizace spojených národů (OSN), která stojí ve středu celosvětového úsilí o realizaci rozvojových cílů tisíciletí. Po jmenování nové vlády v roce 2007 začala klást Austrálie větší důraz na pokrok směrem k implementaci MDG a postupně uzavřela formální partnerství s deseti rozvojovými a humanitárními organizacemi OSN ke společně rychlejšímu dosažení MDGs.¹⁰⁴ AusAID spolupracuje s institucemi OSN i na národní úrovni. Zejména s UNDP a UNICEF pracuje na konkrétních projektech v asijsko-tichomořských zemích.

Australská vláda neustále posiluje partnerství s hlavními mezinárodními zdravotnickými organizacemi, které by měly doplňovat její bilaterální spolupráci s rozvojovými zeměmi přispět k úspěšnému dosahování MDGs (cílů týkajících se

¹⁰¹ AusAID (2010i)

¹⁰² Tamtéž

¹⁰³ AusAID (2010a): 128

¹⁰⁴ Konkrétně se jedná o organizace: International Labour Organization (ILO), Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS), United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), United Nations Population Fund (UNFPA), World Food Programme (WFP), World Health Organisation (WHO), United Nations International Strategy for Disaster Reduction Secretariat (UNISDRS), United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)

zdraví – tj. MDGs 4,5,6). V rámci své mezinárodní strategie proti šíření viru HIV v prioritní asijsko-tichomořské oblasti „*Intensifying the response: Halting the spread of HIV*“ (2009) spolupracuje s Globálním fondem *Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria* nebo *Společným programem OSN pro boj s HIV/AIDS (UNAIDS)*. V roce 2009 se zavázala spolupodílet se a spolufinancovat následujících 20 let aktivity *Global Alliance on Vaccination and Immunisation (GAVI)*. Ke zlepšení zdravotnictví v regionu pracuje rovněž na mnoha projektech společně se Světovou zdravotnickou organizací (*WHO*) a Populačním fondem OSN (*UNFPA*).¹⁰⁵

Multilaterální povahu spolupráce mají také projekty týkající ochrany životního prostředí. Austrálie spolufinancuje Světovou bankou zřízený Klimatický investiční fond (*Climate Investment Fund*), jehož pilotní program se nyní koncentruje na identifikaci rizik spojených se změnou klimatu a způsoby adaptace. Obdobně pomáhá rozvojovým zemím řešit environmentální problémy spolupráce s Globálním fondem životního prostředí (*Global Environment Facility*) či prosazování mezinárodních závazků v Mnohostranném fondu pro implementaci Montrealského protokolu (*Multilateral Fund for the Implementation of the Montreal Protocol*).

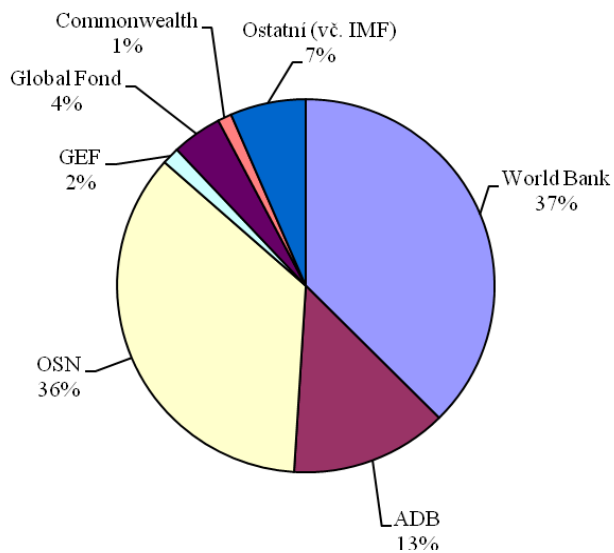
Austrálie se podílí i na iniciativách usilujících o maximální efektivitu multilaterálních institucí. Od roku 2009 je aktivním členem *The Multilateral Organisation Performance Assessment Network (MOPAN)*, síť 16 dárcovských zemí se společným zájmem posuzovat efektivnost hlavních multilaterálních organizací, jejichž činnost financují.¹⁰⁶

¹⁰⁵ AusAID (2010a): 132

¹⁰⁶ AusAID (2010d)

Graf č. 3:

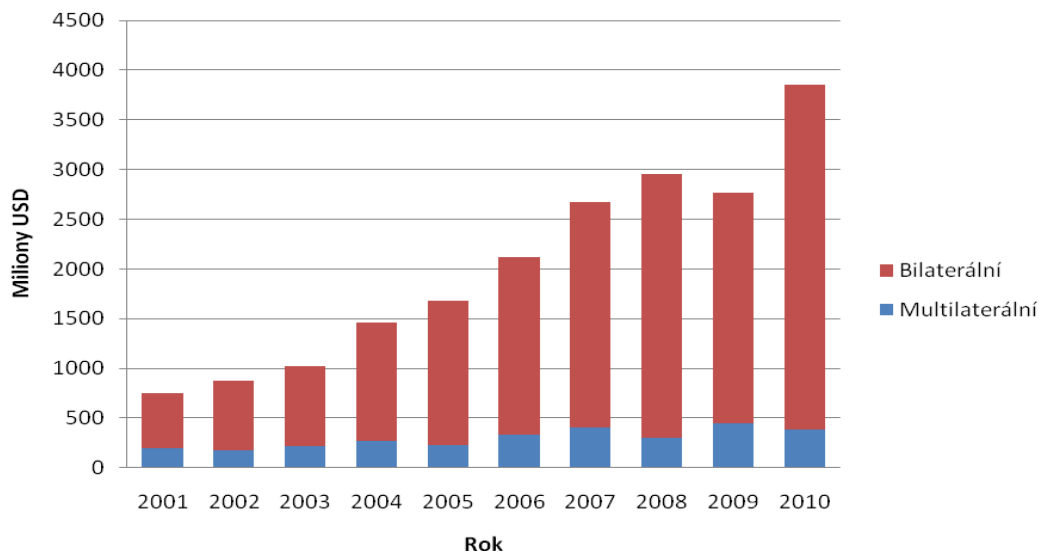
Příspěvky australské rozvojové pomoci do multilaterálních a regionálních organizací (2007 - 08)

Zdroj: AusAID (2010i)

Graf č. 4:

Podíl bilaterální a multilaterální pomoci na ODA

6. Zaměření australské rozvojové pomoci

6.1. Alokovaný objem pomoci

Austrálie se dlouhodobě řadí mezi 20 největších poskytovatelů rozvojové pomoci. V tom ji podporuje i skutečnost, že se jedná o 18. největší světovou ekonomiku.¹⁰⁷ V celém poválečném období její hospodářství dynamicky rostlo (meziroční růst se pohyboval mezi 2-6 %), přičemž nejlépe se jí dařilo v šedesátých (5,3%) a druhé polovině devadesátých let (4,5%).¹⁰⁸ Dalo by se tedy předpokládat, že aktuálnímu stavu hospodářství země bude odpovídat i podíl výdajů na zahraniční pomoc. Jak je ale vyčíst z grafu č. 5, v případě Austrálie tomu tak nebylo. Třebaže se v absolutních číslech objem pomoci skutečně kontinuálně zvyšoval,¹⁰⁹ v poměru k hrubému národnímu produktu (HNP) se podíl pomoci od poloviny osmdesátých let (v období 1971-1984 činil podíl průměrně 0,41% ODA/HNP)¹¹⁰ začal postupně snižovat až se na počátku tisíciletí (období 2002-2004) propadl na 0,23% ODA/HNP.¹¹¹ Na nepřiměřeně nízký objem upozornil i DAC ve své hodnotící zprávě (2005), podle níž například stoupl objem pomoci v období 1999-2003 o 9%, zatímco ekonomika ve stejném období vzrostla o 17%.¹¹² Výstupy hodnocení DAC nabyly na významu zvláště poté, co se podařilo dosáhnout mezinárodního konsensu na Konferenci v Monterrey (2002) o financování rozvoje,¹¹³ k jehož signatářům se připojila i Austrálie. K růstu pomoci nejen v absolutních číslech, ale i v poměru k HNP, začalo znovu pomalu docházet od roku 2004. Navzdory závazku z Monterrey si však australská vláda nespécifikovala časový rámec, jak plánuje cíle dosáhnout. Bližší upřesnění představila teprve nová (labouristická) vláda v roce 2007. Ta zároveň připustila, že dosažení 0,7% ODA/HNP

¹⁰⁷ Údaj CIA pro rok 2010. (CIA 2011)

¹⁰⁸ Treasury (2000): 55

¹⁰⁹ K meziročnímu poklesu došlo v sledovaném období 1971 – 2011 pouze dvakrát - v období 1986-87 a 2000-01.

¹¹⁰ Vlastní výpočet vycházející z plánovaných rozpočtových výdajů.

¹¹¹ Australian Aid Budget 2011/12. Průměr skupiny DAC byl oproti v roce 2003 0,41% ODA/HNP.

OECD (2005): 9

¹¹² OECD (2005): 14

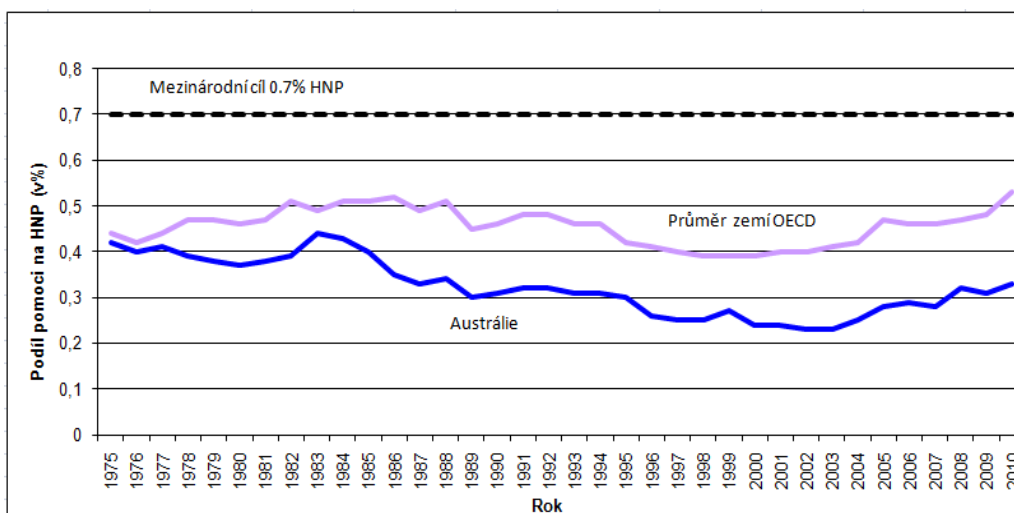
¹¹³ Přijetím dohoda z Monterrey se signatáři zavázali navýšit výdaje na rozvojovou pomoc do roku 2015 na 0,7% ODA/HNP. Přesné znění dokumentu na:

<http://www.un.org/esa/ffd/monterrey/MonterreyConsensus.pdf>

v roce 2015 je nerealistickým cílem a pro stanovený termín počítá ve svém časovém harmonogramu s 0,5% ODA/HNP.¹¹⁴

Následující období bylo charakteristické výrazným růstem výdajů na rozvojovou pomoc. Jedna z hlavních priorit nového premiéra se nesla v souladu s *Bílou knihou* (2006), jež zavazovala vládu zdvojnásobit objem pomoci do roku 2010. Při srovnání výdajů z období 2005/06 o necelých 2,7 mld. USD s 4,3 mld. USD v 2010/11¹¹⁵ je zřejmé, že svého závazku australská vláda zcela nedostála, avšak i tak se jedná o citelný navýšení (o 63%). Jak znázorňuje příloha č. 2, v roce 2010 se tak Austrálie zařadila na 14. místě z 22 členů DAC z hlediska objemu rozvojové pomoci. Při přepočtu pomoci k hospodářské síle země (0,31% ODA/HNP) pak na 11. místě příloha č. 3.¹¹⁶

Graf č. 5: Porovnání australské úrovně podpory s průměrem zemí OECD

Zdroj: ACFID (2010)

¹¹⁴ Vláda plánuje k cíli následujícím vývojem výdajů: 2008/09 – 0,32%, 2009/10 – 0,35%, 2010/11 – 0,37%, 2011/2012 – 0,38%, 2015 – 0,5% ODA/HNP ACFID (2008)

¹¹⁵ Australian Aid Budget 2005/06 a 2011/12

¹¹⁶ OECD 2010

6.2. Teritoriální zaměření pomoci

6.2.1. Vývoj ve sledovaném období

Z analýzy jednotlivých rozpočtů v období 2001 – 2011 je patrné, jak jsou priority programu rozvojové spolupráce i struktura rozpočtu ovlivněny měnící se vnitropolitickou i mezinárodní realitou. Zejména odvětvová struktura pomoci se v tomto období značně diferencovala. Z hlediska geografického zaměření je naopak zřejmá kontinuální tendence směřovat většinu pomoci do asijsko-pacifické oblasti.¹¹⁷ Míra podpory jednotlivých států v rámci oblasti je ovšem velmi proměnlivá.

Podpora prioritnímu regionu se stále pohybuje přibližně kolem dvou třetin celkových výdajů, z toho téměř vyrovnaně po třetině jihovýchodní Asii a Tichomoří. Pokud jde však o podporu jednotlivých států, absolutní prioritou je v první půli sledovaného období Papua Nová Guinea. Indonésie, která se v současnosti těší největší australské podpoře (458,3 mil. USD v 2009/10),¹¹⁸ se do popředí australského zájmu rychle vyhoupla v roce 2005. Zatímco tedy PNG byla dlouholetou prioritou Austrálie danou jejich společnými historickými vazbami,¹¹⁹ Indonésie se jí stala teprve v souvislosti s náhlou přírodní katastrofou tsunami.¹²⁰

Podobného skokového nárůstu pomoci, ovšem za odlišných podmínek, se od roku 2003 začalo dostávat Šalomounovým ostrovům. Byť tato země získávala již předtím mírně vyšší podíl podpory oproti ostatním tichomořským ostrovům¹²¹ (pro období 2002/03 plánovaných 22%; v přepočtu 41 mil. USD),¹²² díky participaci na obnově země po vnitrostátním konfliktu a spolufinancování mise RAMSI v období 2004/05 pomoc této zemi činila více než polovinu celkového objemu směřujícího do Tichomoří (55%, tj. v přepočtu 179,1 mil. USD).¹²³ Přísun pomoci v následujících letech pozvolna rostl až v období 2009/10 dosáhl vrcholu (271,7 mil.

¹¹⁷ Tuto regionální prioritu si australská vláda definovala v roce 1997 programovým dokumentem *Lepší pomoc pro lepší budoucnost (Better Aid for a Better Future)* AusAID (1997a): 8

¹¹⁸ Australian Aid Budget 2011/12

¹¹⁹ V období 2009/10 například PNG získala 450,3 mil. USD, tedy 27% z celkového objemu australské pomoci. AusAID: Tamtéž

¹²⁰ Zemětřesení a následná vlna tsunami zasáhlo Indonésii v prosinci 2004.

¹²¹ PNG nepočítaje.

¹²² Australian Aid Budget 2002/03 a 2004/05

¹²³ Australian Aid Budget 2004/05 a 2006/07

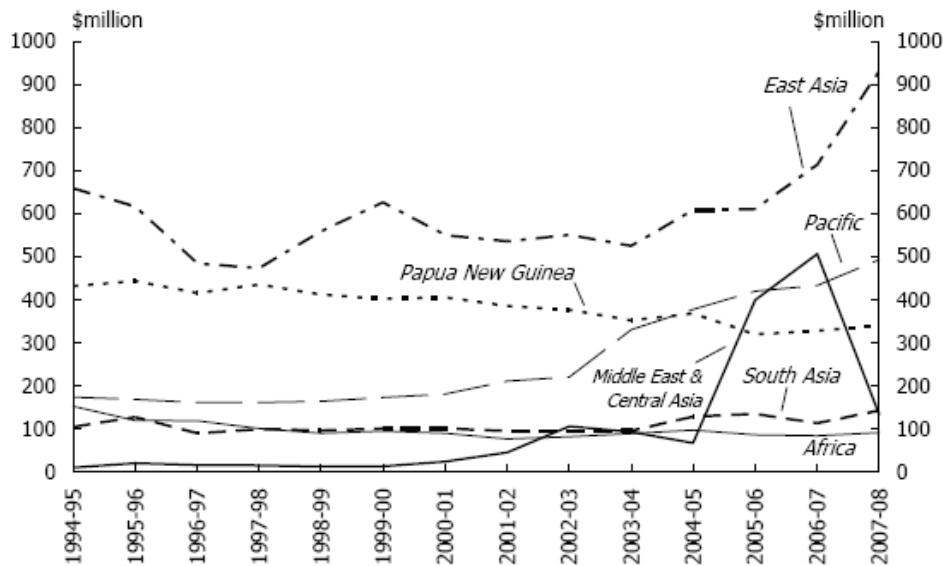
USD).¹²⁴ Spolu se stabilizací poměrů v zemi se poté její podpora začala postupně snižovat.

I celkově čtvrtému největšímu příjemci pomoci a druhému největšímu příjemci regionu jihovýchodní Asie¹²⁵ – Filipínám – se pomoc z Austrálie znatelně navýšila teprve v posledních letech. Meziročně například vzrostla pomoc v 2006/07 a 2007/08 z 71,0 na 102,7 mil. USD¹²⁶ a poté již nepřekročila hranici 100 mil. USD. Austrálie tím plánuje zlepšit výsledky v boji proti terorismu a prosazování míru.

Nárůst podpory lze pozorovat i v případě zemí mimo prioritní region, které Austrálie si rovněž zařadila mezi strategické partnery rozvojové spolupráce. V rozpětí 10 – 15% posílá pomoc na rozvoj do Afriky, jižní a střední Asie a na Blízký Východ. Jak je patrné z grafu č. 6, pozvolnému nárůstu se vyčleňuje období mezi lety 2005 – 2007, během kterého se pomoc neprioritním zemím několikanásobně vyšplhala. Důvodem byla společná iniciativa Pařížského klubu o odpouštění dluhů chudým zemím, v rámci níž se australská vláda zavázala k odpouštění 80% dluhů Iráku (850,7 mil. USD).¹²⁷

Graf č. 6:

Tendence směřování australské ODA podle regionů

Zdroj: Rozpočet AusAID 2007/08

Pozn.: Graf je spíše orientační, poukazuje na celkové tendence

¹²⁴ Australian Aid Budget 2011/12
¹²⁵ Pořadí odpovídá roku 2010.
¹²⁶ Australian Aid Budget 2008/09 a 2011/12
¹²⁷ DFAT (2004) .

6.2.2. Asijsko – tichomořský region

Při určování alokace rozvojové spolupráce zohlednila Austrálie aspekt co největšího dopadu pomoci. „*Posílený vliv (pomoci) vyžaduje soustředěné úsilí. (...) Účinnosti nelze dosáhnout, pokud bude australská působnost roztržena do příliš mnoha oblastí.*“

¹²⁸ V souladu s tím se si stanovila, podporu asijsko-pacifickému regionu, který je ústředním partnerem její zahraniční politiky, za prioritu své rozvojové spolupráce.

Asijsko-tichomořský region se ovšem vyznačuje obrovskou rozmanitostí a rozdíly mezi jednotlivými státy. Oblast zahrnuje Indii a Čínu - dva světově nejpočetnější národy s rychle rostoucími ekonomikami. Také některé okolní země jako Malajsie, Indonésie, Vietnam nebo Filipíny zaznamenávají v posledních době nebyvalý hospodářský rozkvět. V kontrastu k nim je zde zároveň 14 nejméně rozvinutých zemí (LDCs),¹²⁹ což představuje 40% světové populace LDCs. Podle Zprávy UNDP prodělal region velký úspěch jako celek při snižování chudoby. Zatímco v roce 1990 žila téměř polovina obyvatel oblasti v extrémní chudobě, v roce 2009 to byla již čtvrtina.¹³⁰ V Tichomoří, kde je mimo jiné alokováno 5 z 14 LDCs, jsou země (např. PNG, Šalomounovy ostrovy, Fidži, Vanuatu), jejichž obyvatelé nemají přístup k pitné vodě, kanalizaci, elektřině a dalším základním službám a které jsou navíc stále pod přímou hrozbou vypuknutí konfliktu.

Pro účely této práce rozdělím oblast na dvě části. První je jihovýchodní Asie a druhou pak tichomořské ostrovní státy. V každé z nich se nachází i suverénně největší příjemci australské rozvojové pomoci – Indonésie a Papua Nová Guinea.

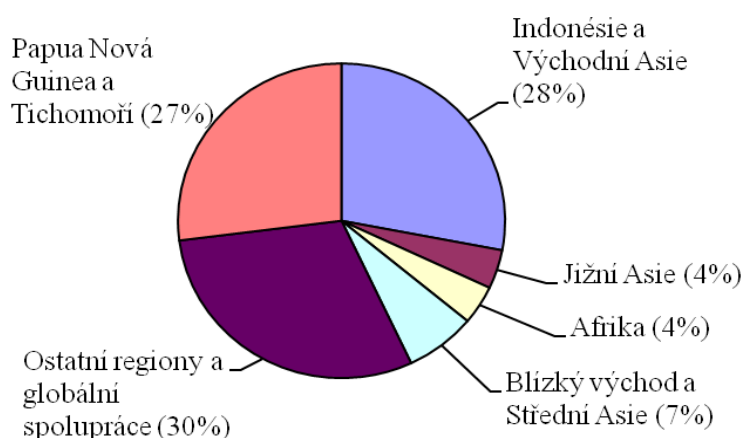
¹²⁸ AusAID (2006): 20

¹²⁹ Nejméně rozvinuté země (Least Developed Countries) představují „*nejchudší a nejslabší část mezinárodního společenství. Extrémní chudoba, strukturální nedostatky jejich hospodářství a nedostatek kapacit v souvislosti s růstem, které se prolíná se strukturálním znevýhodněním, brzdí úsilí těchto zemí o zvýšení kvality života jejich obyvatel. Země jsou také charakteristické nadměrnou citlivostí na vnější hospodářské šoky a k přírodním či člověkem způsobeným katastrofám.*“ UN-OHRLLS (2011)

V Asii a Pacifiku lze do této kategorie zařadit: Afghánistán, Bangladéš, Bhútán, Kambodža, Kiribati, Laos, Maledivy, Myanmar (Barma), Nepál, Samoa, Šalomounovy ostrovy, Východní Timor, Tuvalu a Vanuatu. ESCAP (2011)

¹³⁰ UNDP (2010)

Graf č. 7: Zaměření australské ODA podle regionu (2009 – 10)

Zdroj: AusAID (2010a)

6.2.2.1. Jihovýchodní Asie

- **Indonésie**

Indonésie je pro Austrálii strategicky nejdůležitějším sousedem a zároveň hlavním regionálním partnerem v rámci jejího integračního úsilí v asijském prostoru. Indonéské souostroví čítající na 17 tisíc ostrovů představuje přirozený ostrovní most s asijskou pevninou. Díky obrovské geografické roztržitosti existují velké rozdíly ve vyspělosti jednotlivých částí a životní úrovni jejich obyvatel. Celkově v zemi žije okolo 245 mil. obyvatel, což z ní činí celosvětově čtvrtý nejlidnatější stát. Jedná se o dynamicky rostoucí a zároveň nejsilnější ekonomiku jihovýchodní Asie.¹³¹ Také proto země na rozdíl od některých dalších rozvojových zemí v regionu není na pomoci přímo závislá a rozvojová pomoc představuje v poměru k HDP pouhé 0,2% (viz příloha č. 10). I přes celkově příznivý hospodářský vývoj však žije 49% obyvatel pod hranicí chudoby s méně než 2 USD na den.¹³²

V posledních pěti letech směřuje Austrálie k tomuto důležitému sousedovi největší množství své rozvojové pomoci - ročně přibližně 25 – 30% z celkového objemu. Přestože byla Indonésie již od šedesátých let druhým největším příjemcem

¹³¹ HDP v roce 2009 činilo 540,3 mild. USD, v přepočtu na obyvatele tedy 2050 USD. Na čtyřstupňové kvalifikační škále Světové banky to Indonésii řadí do kategorie zemí s nižším středním příjmem (*low middle income countries*). World Bank (2011)

¹³² ADB (2010)

australské pomoci,¹³³ objem pomoci byl tomu směřujícímu na PNG velmi vzdálený. K navázání širší spolupráce mezi oběma státy došlo za zcela neočekávaných okolností, poté co v prosinci 2004 zasáhla severozápadní část indonéského ostrova Sumatra ničivá vlna tsunami. V reakci na to přislíbila Austrálie výrazné navýšení pomoci o 2 mld. AUD pro následujících 5 let a země společně uzavřely *Australia Indonesia Partnership - AIP* (indonésky *Kemitraan Australia Indonesia*). V rámci partnerství vznikl i program *AIPRD (Australian – Indonesia Partnership for Reconstruction and Development)*. Během tohoto tříletého plánu (s platností od května 2006) mohla Indonésie čerpat celkově 1 mld. AUD (500mil. AUD v grantech a 500mil. AUD v půjčkách)¹³⁴ na celkový rozvoj země, nikoliv tedy jen v postižených oblastech.¹³⁵

V souladu s principy australsko-indonéského partnerství byl vytvořen střednědobý plán rozvoje zohledňující rozvojové cíle tisíciletí i závazky z Pařížské deklarace o zvýšení efektivity pomoci (2005). *Australia – Indonesia Partnership Country Strategy for 2008 – 2013* vymezil, jakých oblastí by se spolupráce v praxi měla dotýkat. Priority jsou v podstatě shodné s těmi, které vymezila Bílá kniha (2006), pouze jejich konkrétní naplnění je přizpůsobeno indonéským potřebám. Strategie navrhuje koncentrovat pomoc hlavně v nejhudších oblastech země – Papua, West Papua, Nusa Tenggara Timur, Nusa Tenggara Barat a Nanggroe Aceh Darussalam.

Stimulovat udržitelný ekonomický rozvoj (I. pilíř)¹³⁶ se snaží několika způsoby. Jednou ze strategií je zlepšit hospodaření s přírodními zdroji a reagovat na změny klimatu. Je však smutnou skutečností, že je třetí největší oblast tropických lesů na světě vystavena rychlé přeměně lesů v zemědělské půdy, což Indonésii řadí mezi největší producenty skleníkových plynů na světě. Austrálie se proto společně s multilaterálními organizacemi snaží pomoci při snižování emisí skleníkových plynů a podpořit udržitelné hospodaření s lesy.

Australské granty pak dále spolu s půjčkami od Světové banky směřují na zkvalitnění dopravních komunikací a infrastruktury, zvláště do chudší východní části země. Oba donoři také vzájemně podporují program indonéské vlády *The National Program for People's Empowerment (PNPM – MANDIRI)* zaměřeného na zmírňování chudoby a vytváření pracovních příležitostí.¹³⁷

¹³³ Viz 2. kapitola

¹³⁴ Jednalo se tak o největší jednorázový balíček v historii australské rozvojové pomoci.

¹³⁵ AusAID (2005): 4

¹³⁶ Tématické pilíře dokumentu AIP zcela odpovídají Bílé knize (2006).

¹³⁷ AusAID (2008): 10

V rámci druhého pilíře se AIP snaží zajistit vyšší kvalitu vzdělání a zdravotnictví a přístup k nim (čili přesně cíle MDGs). Podle indonéské vlády má již více než 90% dětí přístup k základnímu vzdělání. AusAID však tato optimistická čísla doplňuje tím, že pouze 67% Indonésanů devítiletou školní docházku dokončí.¹³⁸ Existující značné rozdíly v kvalitě veřejných a islámských škol (*madrasahs*) se snaží rozvojová spolupráce řešit podporou islámských škol. Účinným nástrojem pro vzdělání dívek a žen je podle AIP poskytování stipendií pro studium na australských univerzitách a speciálních stipendií pro absolventy navrátilivší se zpět do vlasti.¹³⁹

Australská pomoc indonéskému zdravotnictví má podobu jak materiální (vybavení a stavba zdravotnických zařízení), tak technickou (vzdělávání personálu a osvěta veřejnosti). Své úsilí zastavit šíření viru HIV koordinuje Austrálie pomoc s ADB a Globálním fondem pro HIV/AIDS, TBC a malárii.¹⁴⁰

Podle třetího pilíře o posílení kapacity, odpovědnosti a fungování institucí i procesů dle demokratických a právních norem se AIP snaží zejména spolupracovat na vývoji rozsáhlé decentralizační reformy a zlepšení výkonu místní správy. Vedle toho organizují programy na budování kapacit občanské společnosti a zvýšení podílu žen v rozhodovacím procesu. Pro zvýšení odpovědnosti a transparentnosti byl pro pětileté období shodné se strategií AIP vytvořen zvláštní antikorupční plán zaměřený na podporu klíčových právních institucí, management veřejných financí a transparentní zadávání veřejných zakázek.¹⁴¹

Pro zajištění větší bezpečnosti a stability země spolupracuje Australská federální policie s indonéskou státní policií. Jejich vazby zesílily zvláště po teroristických útocích na ostrově Bali (2002 a 2005). Společně založily Koordinační centrum proti trestné činnosti (*Transnational Crime Coordination Centre*) a Centrum pro vymáhání práva v Jakartě (*Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation*). Podle programu totiž události na Bali či například separatistické tendence dříve vyspělejší provincie Aceh poukazují na propojenost bezpečnosti a stability s hospodářským růstem.¹⁴²

Úsilí Austrálie zabezpečit lepší systém reakce na mimořádné události, humanitární potřeby a snižovat zranitelnost vůči katastrofám, ke kterým je oblast

¹³⁸ AusAID (2010a):71

¹³⁹ AusAID (2008): 12

¹⁴⁰ AusAID (2008): 13

¹⁴¹ AusAID (2008): 16 Podle organizace Transparency International je míra korupce v Indonésii vysoká. Z 10 bodové stupnice CPI získala za rok 2010 index 2,8, což ji řadí ve světovém žebříčku až na 110. místo.

¹⁴² AusAID (2008): 17

zvláště náchylná, vedlo ke zformování společného týmu *Australia – Indonesia Facility for Disaster Reduction*, který by měl posuzovat škody zemětřesení i poradenství pro výstavbu domů odolnějších vůči zemětřesením v budoucnu.¹⁴³

- **Filipíny**

Druhou prioritou v oblasti jsou Filipíny. Jedná se o jedinou zemi s křesťanskou tradicí v jihovýchodní Asii,¹⁴⁴ jejíž více než stamilionová populace rychle narůstá (téměř o 2% ročně).

Země vykazuje stabilní hospodářský růst (1 - 4% ročně), který je ale v porovnání s rychle rostoucími východoasijskými ekonomikami velmi nízký. Z celkové australské oficiální rozvojové pomoci sem plyne 5 - 10% (127,3 mil. USD v roce 2010)¹⁴⁵ a jedná se tedy po Indonésii o druhého největšího příjemce v jihovýchodní Asii. Podobně jako Indonésie má v porovnání s Tichomořím rozvinutější hospodářství a příjmy z rozvojové pomoci tvoří pouhé 0,5% HDP (viz příloha č. 10). Naopak výrazný podíl na HDP představují remitence (okolo 10% HDP), které svědčí o vysokém počtu Filipínců (8 – 9 mil.) pracujících v zahraničí. Fakt, že až 44 % obyvatel žije pod hranicí chudoby,¹⁴⁶ je i hlavním determinantem geografického rozložení rozvojové spolupráce, která se koncentruje více ve venkovských oblastech (nejchudšími jsou Vasayas, Mindanao, jižní část Luzonu).

Důležitým nástrojem pro spolupráci donorů na Filipínách je *Philippines Development Forum*, nástroj pro politický dialog mezi dárci, vládou a dalšími zúčastněnými stranami ke společnému sledování a hodnocení pokroku v dohodnutých prioritách.

Australská spolupráce na Filipínách se soustředí na tři oblasti. Zapojením při vytváření makroekonomické politiky a stability, plán na posílení boje s korupcí a příznivého prostředí pro soukromé podnikání společně s programy na rozvoj venkova se snaží podpořit pozitivní ekonomický vývoj země.¹⁴⁷

Dále se Austrálie zaměřuje na posílení systémového zlepšení vzdělávacího sektoru. S ohledem na míru potřebnosti poskytuje technickou a materiální pomoc především školám v jižních Filipínách (Vasayas, Mindanao) a podle Strategie plánuje

¹⁴³ AusAID (2008): 17

¹⁴⁴ Ke křesťanství se hlásí asi 90% filipínské populace.

¹⁴⁵ AusAID (2010a): 77

¹⁴⁶ ADB (2010)

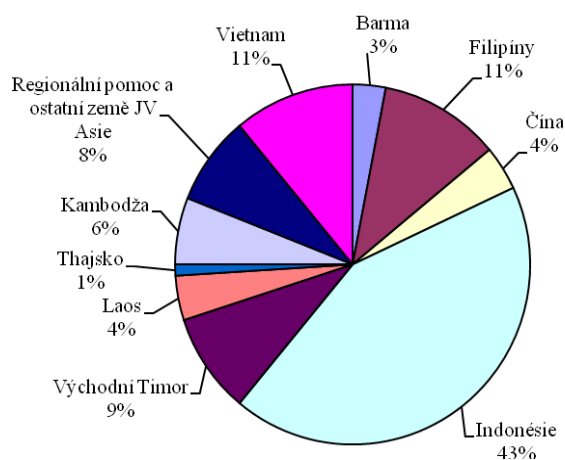
¹⁴⁷ AusAID (2007a):11

zvyšovat podporu pro vzdělávání muslimských dětí ve státem zřizovaných i islámských školách.¹⁴⁸

Třetí dimenzí spolupráce je podpora při mírových procesech na Mindanau a hledání vhodných prostředků k mírové dohodě mezi islamisty a filipínskou vládou.¹⁴⁹

Graf č. 8:

Objem australské ODA do zemí JV Asie (2009 - 2010)

Zdroj: OECD (2009)

¹⁴⁸ Tamtéž

¹⁴⁹ AusAID (2007a):12

6.2.2.2. Pacifik

Role Austrálie ve spolupráci s Tichomořím se od jejího působení v jihovýchodní Asii značně liší. V porovnání s množstvím bilaterálních donorů orientovaných na Asii je totiž Austrálie v tichomořské oblasti jednoznačně nejvýznamnějším bilaterálním dárcem.¹⁵⁰ V období 2000-2009 tu tvořila australská pomoc průměrně 53 % celkového objemu pomoci členských států DAC,¹⁵¹ což představovalo v průměru 38,5% jejího rozpočtu na rozvojovou pomoc.¹⁵² Tichomoří je navíc velmi chudé a k jeho rozvoji dochází jen pomalu. Rozvojová spolupráce představuje v ostrovních státech jeden z hlavních zdrojů příjmů, na němž jsou místní ekonomiky závislé (viz příloha č. 10). To přirozeně roli Austrálie v oblasti ještě posiluje

Pozice ostrovních států je velmi specifická a důvodů pro takové hodnocení se nabízí hned několik. Jedná se téměř výlučně o státy s velmi malou rozlohou (výjimkou je PNG), které jsou rozmístěny na velkém množství ostrovů. Rovněž počet obyvatel je velmi nízký.¹⁵³ Poloha v Tichém oceánu zase předurčuje k častému výskytu přírodních katastrof (tropické cyklóny, zemětřesení, tsunami, sucha). Ze socioekonomického hlediska jsou ekonomiky států velmi malé, nepříliš produktivní a závislé na mezinárodním obchodu. Dovoz přitom značně převyšuje vývoz. Struktura hospodářství zemí je charakteristická pro rozvojové země – orientují se hlavně na těžbu nerostných surovin a zemědělství. Nízká diverzifikace ekonomik vystavuje země značným rizikům, činí jejich produkci závislou jak na přírodních podmínkách, tak na obchodních podmínkách na světovém trhu.¹⁵⁴

¹⁵⁰ Austrálie se tak vrátila ke své vůdčí roli, kterou zaujímala do konce 70. let. V letech 1980–2000 byla největším bilaterálním donorem v oblasti Francie.

¹⁵¹ OECD (2011b)

¹⁵² Tamtéž

¹⁵³ Celá Oceánie bez Austrálie a Nového Zélandu má okolo 9 milionů obyvatel, z toho okolo 6 milionů žije v Papua Nové Guinei.

¹⁵⁴ Existuje ale i skupina ostrovních zemí (např. Cookovy ostrovy, Guam, Francouzská Polynésie, Nová Kaledonie, Samoa nebo Tonga), kterým se v posledních desetiletích podařilo stimulovat hospodářský růst a dospět k lepším socioekonomickým výsledkům. Podle analýzy Hughes a Sodhi tak v Pacifiku existují bipolární tendence. Hughes, H. a Sodhi G. (2008)

Spolupráce v Pacifiku

Nelehká pozice jednotlivých tichomořských států podněcuje k užší spolupráci a integraci regionu, jejímž prostřednictvím se snaží státy o zajištění větších příležitostí a možností prosadit se na světových trzích. Své aktivity spolu země vzájemně koordinují již od roku 1971 při pravidelných setkáních na *Pacific Island Forum*.¹⁵⁵

Významné bylo zejména setkání představitelů tichomořských států v roce 2005, na kterém byl přijat tzv. *Pacific Plan*. „Živý dokument“ formuloval stěžejní témata, na nichž by měl Pacifik jako celek spolupracovat: stimulovat ekonomický růst, udržitelný rozvoj, dobré vládnutí a bezpečnost.¹⁵⁶ Iniciativa se zakládá na principu *regionalismu*, který se zakládá na vzájemné spolupráci zemí pro jejich společný i individuální prospěch.¹⁵⁷ Jedním z hlavních témat mezinárodního dialogu je proces snižování obchodních bariér prostřednictvím regionální integrace, která by vytvořila prostředí lákavé pro příchod nových investorů do oblastí. V Plánu také příklady úspěšného vývoje ve srovnatelných zemích (Barbados a Mauricius), jimiž se fórum při přípravě *Pacific Plan* inspirovalo.¹⁵⁸

Na mezivládním shromáždění *Pacific Island Forum* v březnu 2008 se tichomořské partnerství Austrálie a některými tichomořskými zeměmi ještě více upevnilo. V rámci PIF se Austrálie podepsala dohody o úzkém partnerství s osmi zeměmi - PNG, Samoa, Šalomounovými ostrovy, Kiribati a Vanuatu a rok později i s Nauru, Tonga a Tuvalu. Jeho hlavním výstupem se stala *Deklarace z Port Moresby (Port Moresby Declaration)*,¹⁵⁹ zakládající *Tichomořské partnerství pro rozvoj (Pacific Partnership for Development)*. Partnerství se snaží přispět ke zlepšení hospodářské infrastruktury, cílené podpoře lokální zaměstnanosti, posílení soukromého sektoru a zjednodušení podmínek pro místní podnikání, zpřístupnění základních sociálních služeb jako je všeobecné základní školství a zdravotnictví a posílení správy a občanské společnosti,¹⁶⁰ a dospět tak k rychlejšímu splnění MDGs. Kromě toho upozornilo na potřebu racionálního a udržitelného nakládání s přírodními zdroji, na něž

¹⁵⁵ Zpočátku se organizace jmenovala *South Pacific Forum*. Od roku 2000 ve snaze prezentovat svou regionální celistvost a změnila organizace svůj název na *Pacific Island Forum*. V současnosti (únor 2011) jsou členy Austrálie, Cookovy ostrovy, Federativní státy Mikronésie, Fidži, Kiribati, Nauru, Nový Zéland, Niue, Palau, Papua Nová Guinea, Maršálové ostrovy, Samoa, Šalomounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu a Vanuatu.

¹⁵⁶ PIF Secretariat (2007): 8

¹⁵⁷ PIF Secretariat (2007): 3

¹⁵⁸ PIF Secretariat (2007): 5

¹⁵⁹ Název získala podle místa setkání, hlavního města PNG.

¹⁶⁰ AusAID (2008a)

je tato oblast bohatá. Dokument obsahuje také společnou výzvu k řešení klimatických změn, jimiž je Tichomoří obzvláště ohroženo. Ke zlepšení dopadu rozvojové spolupráce bude Austrálie kooperovat s druhým nejvyspělejším partnerem v regionu – Novým Zélandem.^{161 162}

- **Šalomounovy ostrovy**

Na Šalomounových ostrovech čítajících téměř tisíc ostrovů žije okolo půl milionu obyvatel, kteří obývají z celkového území státu asi 90 ostrovů. Populace se díky vysokému přirozenému přírůstku (2,22%)¹⁶³ od roku 1975 ztrojnásobila (z 190 000 na 572 000). Extrémně vysoký podíl mladé populace¹⁶⁴ nazývaný jako „*youth bulge*“ může představovat obrovský potenciál pro růst a vývoj, zároveň ale i velká rizika. Ve spojení s vysokou nezaměstnaností¹⁶⁵ se totiž vytváří nebezpečné prostředí příhodné pro kriminalitu, násilné konflikty a nepokoje.

K rozpoutání občanských nepokojů došlo i v druhé polovině devadesátých let a vyvrcholilo roku 2000 svržením premiéra. Právo a pořádek v zemi přestaly fungovat, rozšířila se korupce, obyvatelstvu nemohly být poskytovány základní služby a v důsledku nestability se zhroutila i ekonomika. Tím se v podstatě naplnily všechny atributy charakteristické pro zhroucený stát (*failing state*).¹⁶⁶ Reakcí na situaci se stal program obnovy státu *RAMSI (Regional Assistance Mission to Solomon Islands)*, který má podstatný vliv na dnešní podobu země.

Ještě v roce 2000 požádal premiér Bart Ulufa'alu Austrálii o pomoc, tehdy avšak neúspěšně. Teprve o tři roky později (2003) v souvislosti se změnami na mezinárodním poli (zejména s přehodnocením závažnosti rizika terorismu), došlo k obratu i v australské zahraniční politice. Austrálie uznala, že doposud vnitrostátní konflikt může mít dalekosáhlé následky pro bezpečnost celého regionu a konflikt by se mohl přelít i na území sousedních států (zvláště velkým nebezpečím byla ohrožena slabá Papua Nová

¹⁶¹ Zprávu o společné harmonizaci svých politik týkajících se rozvojové spolupráce v Pacifiku (*Harmonising Donor Policies and Practices in the Pacific: Report of the Joint Australia-New Zealand Research Project*) přijaly Austrálie a Nový Zéland již v roce 2001. AusAID (2011)

¹⁶² Deklaraci dále rozvinula Dohoda z Cairns o koordinaci rozvojové spolupráce v Tichomoří (*Cairns Compact*), která sleduje docílit hlavně účinnější spolupráce mezi partnery a s ohledem na MDGs a posílit oboustrannou zodpovědnost při jejich dosahování.

¹⁶³ Odhad CIA pro rok 2011

¹⁶⁴ Podle odhadů je až 70% populace mladší 29 let a třetina obyvatel je věku mezi 14 – 29 lety.

¹⁶⁵ Přesné údaje o nezaměstnanosti nejsou známy.

¹⁶⁶ Více o tom: Waisová (2007): Slabé státy (selhání, rozpad a obnova státnosti). Plzeň: Aleš Čeněk.

Guinea). Zároveň si Austrálie byla vědoma svého vyjimečného postavení v regionu a tedy i toho, že je zjevně jedinou zemí schopnou akutní situaci zvrátit.

Na jednání Fóra tichomořských ostrovů země společně odsouhlasily reagovat na tuto žádost nefunkčního státu vytvořením pomocné regionální mise RAMSI.¹⁶⁷ Vedení a financování mise se ujala Austrálie společně s Novým Zélandem a všechny státy PIF se staly členy mise.

Mise probíhá ve dvou fázích. Právo a pořádek byly znovu obnoveny a podle hodnocení AusAID byl významný pokrok učiněn i směrem k hospodářské stabilizaci a reformě.¹⁶⁸ Nyní probíhá druhá fáze soustředující se na spolupráci a rozvoj kapacity institucí. K dalšímu pokračování programu bylo v roce 2009 vytvořeno rámcové partnerství, které stanovuje cíle a časové horizonty pro práci RAMSI v souladu s cíli vlády Šalomounových ostrovů.¹⁶⁹

Ačkoliv jde o dlouhodobou intervenci, probíhající nepřetržitě od roku 2003, je obtížné hodnotit její skutečný účinek. Premiér zasaženého státu Sikua misi sice zařadil mezi jednu z nejúspěšnějších výsledků tichomořské regionalizace,¹⁷⁰ podle OECD lze však dopady programů technické spolupráce (o níž zejména jde právě u RAMSI) velmi obtížné hodnotit, zvláště z hlediska dlouhodobé udržitelnosti. Programu RAMSI doporučuje částečně změnit strategii a přenést více aktivity na místní občany.¹⁷¹ Report monitorující kvalitu vládnutí vycházející ze zdrojů několika mezinárodních organizací a zase poukazuje sice na stále nízkou efektivitu vládnutí v zemi, zároveň ale i na výrazné zlepšení ve sledovaném období 2003 – 2008. Podobný (mírně pozitivní) trend vykazuje země boji s korupcí.¹⁷² Komplexnější zjištění nabízí analýza zveřejněná Světovou bankou: RAMSI sice zabránila v daný okamžik dalšímu násilí a sociálním nepokojům, avšak výchozí podmínky pro konflikt stále zůstávají. Mezi přetrvávající výzvy patří sociální reintegrace mladých mužů zapojených v boji, vysoká nezaměstnanost, zvyšující se urbanizace či nevyřešené pozemkové vlastnictví.¹⁷³

Přes různé závěry o účincích mise, z pohledu Austrálie představovalo rozhodnutí o zorganizování mise RAMSI velkou změnu v přístupu k zemím Tichomoří. Austrálie se sice již dříve účastnila například mírového procesu ve Východním Timoru (1999),

¹⁶⁷ Rozhodnutí proběhlo v souladu s Deklarací z Biketawy (2000), která vytvořila rámec pro koordinovanou kolektivní reakci zemí PIF na krizi v regionu. RAMSI (2011)

¹⁶⁸ AusAID (2010a) : 49

¹⁶⁹ Dokument počítá s ukončením posledních aktivit do roku 2015. RAMSI (2009)

¹⁷⁰ Solomon Times Online (14.10.2010)

¹⁷¹ OECD (2009): 72

¹⁷² World Bank Institute (2010)

¹⁷³ World Bank (2008) 3-4

ovšem zásah na Šalomounových ostrovech byl zřejmým posunem australské zahraniční politiky z politického přístupu ke skutečně aktivnějšímu zapojení v jižním Pacifiku.¹⁷⁴

Australská podpora Šalomounovým ostrovům probíhá i na bilaterální úrovni, kde nachází řadu výzev, které souvisí s vysokou rozptýleností obyvatel v rámci země a nerovnými příležitostmi a možnostmi mezi jednotlivými ostrovy. Australské programy jsou proto zaměřeny na zajištění přístupu k vodě a kanalizaci, budování komunikací, v rámci úsilí o všeobecný přístup ke vzdělání iniciuje odstranění školného. Rozvoj lidského kapitálu se Austrálie snaží podpořit poskytováním stipendií umožňujících studium na australských univerzitách a podporou technického a odporného vzdělání na *Australia – Pacific Technical College*. Po záplavách v roce 2010 pomáhá s rozvojem komunikací i hospodářství na největším ostrově Guadalcanal.¹⁷⁵

- **Papua Nová Guinea**

Papua Nová Guinea (PNG) je spolu s Indonésií nejbližším sousedem Austrálie. Rozkládá se na několika ostrovech, ale většina z 6,2 milionů obyvatel žije na východní polovině největšího tichomořského ostrova Nová Guinea, který je zároveň druhým největším ostrovem světa. Nezávislost získala PNG teprve v roce 1975, do té doby bylo teritorium Papua-Nová Guinea svěřeno pod australskou správu.

I po získání nezávislosti zůstala Austrálie nejdůležitějším partnerem, jejich vzájemné vztahy se však měnily. Hlavním úsilím obou států byl od osmdesátých let postupný přechod „od postkoloniální ke zralejší fázi“ PNG, kdy se jejich vztah bude zakládat na „*oboustrannosti a uznání vzájemných výhod mezi nezávislými a rovnoprávnými národy*.“ Spolu s tím se státy shodly na postupném snižování ODA o 3% ročně a přesunutím rozvojové pomoci formou rozpočtové podpory (*budget support*) k programové pomoci.¹⁷⁶

Navzdory obrovskému objemu pomoci (14mld. AUD), který Austrálie poskytla PNG v období 1975–2000, prošla země nepatrným pokrokem a australská rozvojová politika se tím dostala pod velký tlak všeobecné kritiky ohledně účinnosti vynakládání svých prostředků.¹⁷⁷ Velký vliv Austrálie na rozvoj země zůstává dodnes. „*PNG je*

¹⁷⁴ Wainwright, E. (2003): s. 495

¹⁷⁵ AusAID (2008b)

¹⁷⁶ Důvodem k tomuto kroku byla jednoznačně vyšší efektivita a transparentnost pomoci. AusAID (2003): 26

¹⁷⁷ Kritici poukazují zejména na problém vázané pomoci, kdy z peněz použitých na rozvojovou pomoc PNG měli ve skutečnosti největší přínos australští soukromí dodavatelé pomoci. Tento jev je znám jako efekt „bumerangové pomoci“ („*boomerang aid*“). ASPI (2004): 35

*jednou z nejdůležitějších výzev zahraniční politiky a možná nejdůležitější.*¹⁷⁸ V období 2009/10 dosáhla suma na čistě bilaterální spolupráci 394,9 milionů USD,¹⁷⁹ což představuje 5–10 % rozpočtu PNG.

Rámcem pro současnou spolupráci mezi oběma zeměmi je *Deklarace z Port Moresby*, v rámci níž státy sjednaly tzv. *Partnerství pro rozvoj* a společně se dohodly na základních principech rozvoje PNG, který vychází z tzv. národních strategických plánů.

Podle statistiky WHO bylo na PNG v roce 2008 registrováno 0,9% populace nakaženo virem HIV,¹⁸⁰ další odhady hovoří i o dvojnásobku.¹⁸¹ PNG je tak zemí s jednou z nejvyšších prevalencí HIV/AIDS na světě. Země, jejíž hospodářství je, i přes rozsáhlá území a bohaté přírodní zdroje, velmi slabé (2050 USD HDP/PPP)¹⁸² a podobně nízká je i její socioekonomická úroveň (index HDI 0,431, tj. 137. na světě),¹⁸³ může rychlé rozšíření nemoci v budoucnu velmi zasáhnout. Podle analýzy provedené AusAID by mohl v roce 2025 počet nakažených dosáhnout téměř 6%, což zřejmě i snížilo průměrnou délku života místních obyvatel.¹⁸⁴

Austrálie se proto snaží o účinnou a koordinovanou reakci na šíření epidemie HIV v zemi širokým programem. Spolupracuje se spolky občanů, soukromým sektorem i vládou PNG. Podporuje jak posílení lidských kapacit při koordinaci národního programu HIV na ministerstvu zdravotnictví, tak i výstavbu nových zdravotnických zařízení na léčbu sexuálně přenosných nemocí (STI) a v neposlední řadě (spolu s nevládními a náboženskými organizacemi) zkvalitnit a rozšířit služby pro diagnostikování a léčbu STIs.¹⁸⁵ Austrálie provádí i aktivity v boji proti šíření HIV na dalších sektorech, včetně vzdělání, prosazování práva a spravedlnosti, rozvoje venkova i infrastruktury. Podle hodnocení AusAID právě programy vzdělávání učitelů i studentů přináší dobré výsledky.¹⁸⁶

Dále Austrálie asistuje při transformaci k decentralizované formě politického řízení, které by v zemi s tolik extrémními kulturními a geografickými rozdíly bylo nanejvýš vhodné. Pokusy o reformu již sice dvakrát proběhly (1975, 1995), od roku 1995 se ale znovu vedou diskuze o její podobě a rozdělování pravomocí mezi národní a

¹⁷⁸ AusAID (2003): 30

¹⁷⁹ AusAID (2010a): 36

¹⁸⁰ UNAIDS/WHO (2008)

¹⁸¹ AusAID například odhaduje v roce 2010 120 000 nakažených (tj. 2%) AusAID (2006a):23

¹⁸² Údaj pro rok 2010. CIA (2011)

¹⁸³ Údaj pro rok 2010. UNDP (2010)

¹⁸⁴ AusAID (2006a): 23

¹⁸⁵ AusAID (2009):17

¹⁸⁶ Tam též

místní orgány. Společným programem obou vlád je tzv. *Subnational Strategy (SNS)*, která se zaměřuje na posilování institucí místní správy, a tím i zlepšení poskytování služeb. Strategie by měla trvat 15 let, přičemž v současné době (rok 2011) probíhá první fáze.¹⁸⁷

Zpráva monitorující dosahování MDGs v Pacifiku hodnotí PNG jako zemi nejvzdálenější od dosažení těchto cílů.¹⁸⁸ Významnými překážkami, proč se zemi dlouhodobě nedaří je zcela jistě i rozšířená korupce (index CPI 2,1, tj. 154. na světě)¹⁸⁹ nebo chybějící spolehlivé a kvalitní statistické údaje nezbytné pro vytváření rozvojové politiky. I tyto aspekty jsou společnými cíly programu spolupráce.¹⁹⁰

- **Fidži**

Tuto malou zemi o necelém milionu obyvatel postihlo v posledních desetiletí mnoho zvratů, které ovlivnily nejen její populaci, ale přesáhly až na mezinárodní rovinu. Od sedmdesátých a osmdesátých let místní ekonomika rapidně rostla a místy dosahovala i dvouciferných čísel (10 – 15%).¹⁹¹ Ekonomika země byla tažena hlavně oděvním průmyslem a potravinářským průmyslem (vývozem cukru) a příjmy z turistického ruchu (ročně navštíví zemi 400 – 500tis. turistů).¹⁹²

Příznivé prostředí k podnikání a celkový rozkvět ovšem změnil vojenský převrat v roce 2006.¹⁹³ Armáda pod vedením Franka Bainimaramy svrhla dosavadní vládu a odmítla uspořádat nové svobodné volby. Mezinárodní společenství dění v zemi odsoudilo a vyloučilo ji z Tichomořského ostrovního fóra i ze společenství Commonwealthu (z obou organizací v roce 2009).

Fidži čelí nejisté budoucnosti – následkem převratu se značně snížila důvěra investorů, zhoršila se infrastruktura, příjmy z cestovního ruchu a vzrostla chudoba.¹⁹⁴ K nepříznivé situaci negativně přispěla i současná globální hospodářská krize a rozsáhlé povodně, které zemi zasáhly v roce 2009.

Austrálie i přes mezinárodní izolaci země rozhodla o pokračování rozvojové pomoci místním obyvatelům. Pomoc reaguje na nejnutnější výzvy. Ve zdravotnictví se

¹⁸⁷ Land, T., Dubunaba F.: (2010)

¹⁸⁸ AusAID (2009c): 62

¹⁸⁹ Údaj pro rok 2010. Transparency International (2010)

¹⁹⁰ AusAID (2007b): 3

¹⁹¹ Údaje CIA. CIA (2011)

¹⁹² Údaje CIA. CIA (2011)

¹⁹³ Od získání nezávislosti v roce 1970 se jednalo již v pořadí o čtvrtý.

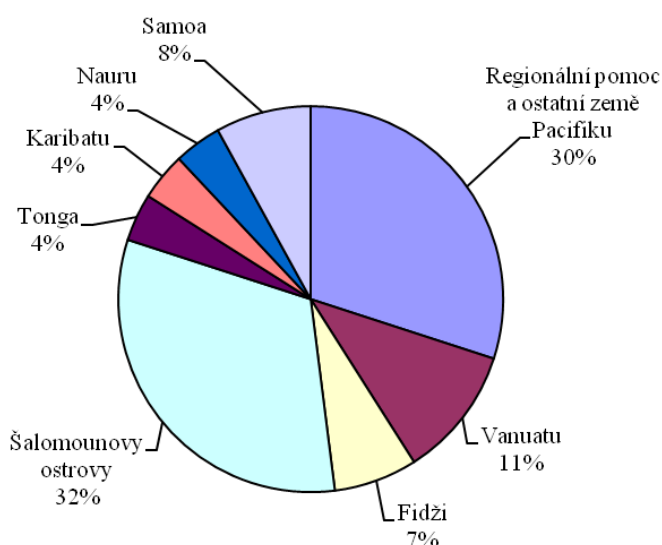
¹⁹⁴ Prasad (2010)

se soustředí na imunizaci obyvatelstva,¹⁹⁵ provoz a školení personálu nemoc hlavně v odlehlých oblastech.

Část výdajů směřovalo na humanitární pomoc po povodních a cyklonech v předešlých letech (2009 a 2010), z níž jsou financovány na nezbytné opravy zdravotnických center a škol.¹⁹⁶

Graf č.: 9

Objem australské ODA do zemí Tichomoří (2009 - 2010)

Zdroj: OECD (2009)

Tabulka č.3: Srovnání vybraných prioritních zemí I.

	Počet obyvatel 2011 (1975)	Přirozený přírůstek (v %)	Průměrná délka života	Podíl gramotných (%)
Indonésie	245600000 (132 600 000)	1,07	71,3	90
Filipíny	101800000 (42 000 000)	1,9	71,6	92,6
PNG	6200000 (2900000)	2	66	57,3
Šalomounovy ostrovy	572000 (190000)	2,2	74	NA
Fidži	883000 (580000)	0,8	71,3	93,7

Zdroj: Údaje k 2011. CIA (2011)

¹⁹⁵ Podle AusAID se již podařilo zajistit z 95% imunizaci obyvatel Fidži proti základním nemocem - tuberkulóze, spalničkám, hepatitidě B, dětské obrně, záškrty a tetanu .

¹⁹⁶ AusAID (2010a): 51

Tabulka č.4: Srovnání vybraných prioritních zemí II.

	HDP/os. (USD)	ODA celkem (mil. USD)	ODA/os. (USD)	HDI
Indonésie	2345	1050	4	0,6
Filipíny	1830	310	3	0,638
PNG	1176	414	67	0,431
Šalomounovy ostrovy	1149	206	360	0,494
Fidži	3326	71	80	0,669

Zdroj: World Bank (2011), OECD (2010b), UNDP (2010a)

Pozn.: Údaje k roku 2009.

6.2.3. Afrika

Kromě prioritní asijsko-tichomořské oblasti putuje australská rozvojová pomoc i do dalších částí světa. Větší objemy pomoci směřují zvláště do střední Asie a na Blízký Východ a také na africký kontinent.

Spolupráce Austrálie s dalšími zeměmi světa je v porovnání s pozorností věnovanou prioritnímu asijsko-pacifickému regionu o mnoho menší, avšak ne zanedbatelná. Z „neprioritních“ oblastí prochází nyní nejdynamičtějším nárůstem spolupráce s africkými zeměmi.

Africký kontinent je ztělesněním enormního rozporu. Přes obrovské bohatství přírodních zdrojů, které v sobě ukrývá a které by mohlo být potenciálem hospodářského rozvoje, zůstává Afrika stále nejchudším kontinentem světa. Nachází se zde 33 z 49 nejchudších zemí světa (LDCs) a snižování chudoby se daří, obzvláště v subsaharské Africe, jen velmi pomalu.

Naplňování MDGs poskytuje základní rámec pro australské rozvojové iniciativy v Africe. Bob McMullan, parlamentní tajemník pro rozvojovou spolupráci, s nástupem nové vlády prohlásil: „pokud někdo chce brát MDGs vážně, pak by měl být zapojen v Africe, neboť tam jsou výzvy o to větší.“¹⁹⁷ S ohledem na závazek o navýšení rozpočtu na rozvojovou pomoc (0,5% HNP) přislíbil navýšit pomoc Africe na 250 mil. USD do roku 2015.¹⁹⁸ O tom, že australská vláda míní takovýto plán skutečně vážně, svědčí vývoj samotného rozpočtu. Zatímco v letech 2003–08 mířilo na rozvojovou pomoc Africe okolo 75 mil. USD ročně,¹⁹⁹ v období 2008/09 již 124 mil. USD²⁰⁰ a poslední

¹⁹⁷ McMullan, B. (2008)

¹⁹⁸ McMullan, B. (2008)

¹⁹⁹ AusAID (2009): 9

rozpočet 2010/11 počítá s 200,1 mil. USD,²⁰¹ což představuje asi 4 % australské oficiální rozvojové pomoci.

Paradoxem chudoby afrického kontinentu je ovšem skutečnost, že se zde, v porovnání s ostatními rozvojovými regiony, koncentruje nejvyšší množství ODA.²⁰² Velký objem pomoci s sebou přináší problém vysokého počtu bilaterálních i multilaterálních donorů, což může účinky pomoci znatelně redukovat.²⁰³ Austrálie je v Africe relativně malým hráčem, jehož pomoc v období 2010/11 činí 200,1 mil. USD, tedy asi 7 % celkové pomoci tomuto kontinentu. Aby snížila eventuální dublování a fragmentaci pomoci a neposlední řadě také administrativní náklady s tím související, koordinuje svou pomoc s ostatními dárci, především multilaterálními organizacemi i neziskovými organizacemi.

6.2.3.1. Zaměření pomoci v Africe

Ruddova vláda a v jejích šlépějích i současná vláda Julie Gillard se při programování australsko-africké spolupráce rozhodla zaměřit hlavně dosažení MDGs, a orientovat se proto na odvětví, která mají na změnu situace největší dopad a v nichž zároveň Austrálie disponuje vlastními zkušenostmi. Těmito prioritami se staly zemědělství a potravinová bezpečnost (MDG 1), zdraví dětí a matek (MDG 4 a 5) a přístup k vodě a kanalizaci (MDG 7).²⁰⁴ Potravinou bezpečnost poté označil ministr zahraničí Stephen Smith za „prvotní cíl k vymýcení extrémní chudoby a hladu v Africe. A to především otevřením trhu se zemědělskými plodinami a zvýšením rostlinné a živočišné výroby.“²⁰⁵

Na základě konzultací s vládami afrických států a institucí o jejich problémech brzdících rozvoj, vydala australská rozvojová agentura AusAID programový dokument *Looking West: Australia's Strategic Approach to aid in Africa 2011–2015*, přinášející vyhodnocení, kde může Austrálie nejlépe přispět k celkovému výsledku. Proto, aby byl dopad a účinek poskytování pomoci v dílčích oblastech co nejvyšší, se Austrálie rozhodla držet se své strategie a soustředit se na spolupráci pouze v několika zemích, jež vyhodnotila na základě faktorů jako je *potřeba rozvoje oblasti, schopnost pracovat*

²⁰⁰ ACFID (2009)

²⁰¹ ACFID (2010)

²⁰² Podle posledních údajů OECD za rok 2009 přijímá Afrika 35 – 40% celkové ODA. OECD (2011)

²⁰³ Report AusAID (2008) hovoří o činnosti 20 velkých multilaterálních dárců a 25 tisíc neziskových organizací v oblasti.

²⁰⁴ AusAID (2010a): 11

²⁰⁵ Smith (2010)

*s důvěryhodnými partnery, možnost stavět na úspěchu minulých investic či odpovědného přístupu vlád k rozvojovým problémům.*²⁰⁶

Podle vymezené strategie poskytuje přímou pomoc v podpoře zdraví matek a dětí východoafrickým zemím, konkrétně Etiopii, Tanzanii a jižnímu Súdánu. Spolupráci spolukoordinuje s místní nemocnicí v Addis Abbebě a s Dětským fondem OSN (UNICEF).²⁰⁷

Při zlepšování přístupu k pitné vodě a kanalizaci se bude australská pomoc koncentrovat v jižní Africe, s přímou pomocí Malawi a Mozambiku. Partnery v dosahování tohoto cíle jsou Africká rozvojová banka (ADB) a Světová banka (WB).²⁰⁸

„Zvláštní priorita“ týkající se pomoci v zemědělství probíhá ve spolupráci s místními institucemi po celé Africe. V západní části kontinentu se spolu s Vědeckým a průmyslovým výzkumným ústavem Commonwealthu (*Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation*) podílí na vývoji plodin vhodných pro pěstování v suchých aridních oblastech a na rozvoji zemědělské techniky. Hlavní snahou AusAID ve východní a jižní Africe je rozvíjet partnerství s organizací pro Společný trh východní a jižní Afriky (COMESA).²⁰⁹

Vedle těchto tří klíčových priorit vyvíjí Austrálie i aktivity k podpoře lidského potenciálu, a to jak poskytováním stipendií (plánuje postupné navyšování jejich počtu až na 1000 v 2012–13), tak v rámci nástroje *Australia – Africa Partnerships Facility* sdílením zkušeností a znalostí v oblastech řízení veřejné politiky. Dále se účastní mírových misí (peacekeeping)²¹⁰ a pomoci vybraným zemím při jejich rekonstrukci prostřednictvím humanitární pomoci, zejména Africkém rohu, Jižní Africe, Súdánu a Zimbabwe.²¹¹ Jednomu ze světových lídrů těžby nerostných surovin, pomáhá při managementu těžby, udržitelnosti zdrojů a spolu s tím zlepšovat spravování veřejných zdrojů.

²⁰⁶ AusAID (2010e): 8-9

²⁰⁷ AusAID (2010e): 10-11

²⁰⁸ Tamtéž

²⁰⁹ AusAID (2010e): 12

²¹⁰ Austrálie byla zvolena do Komise pro budování míru (*Peace Building Commission*) v roce 2010 a poskytla finanční a personální podporu pro mírové úsilí v Burundi a Sierra Leone, včetně pomoci při volbách a na zvýšení zaměstnanosti mladé generace. AusAID (2010e): 14

²¹¹ AusAID (2010e): 12 - 14

6.3. Sektorové zaměření

6.3.1. Vývoj ve sledovaném období

Struktura obsahové dimenze prošla v posledních deseti letech pozoruhodným vývojem. V souladu s programovým dokumentem *Lepší pomoc pro lepší budoucnost* (1997) se Austrálie na počátku období soustředila na rozvoj pěti sektorových priorit: vládnutí, zemědělství a rozvoj venkova, zdraví, vzdělání a infrastruktura.²¹² Rozložení podpory mezi dané sektory bylo v období 2001/02 poměrně rovnoměrné.²¹³

Poté politiku ovlivnily události 11. září 2001, s nimiž se globálně zvýšila hrozba teroristických útoků a v programu australské rozvojové pomoci vzrostl důraz na udržení stability a míru v asijsko-pacifickém regionu (viz kapitola č. 4). Vládní prohlášení *Australská pomoc: Investice do rozvoje, stability a prosperity* (2002) téma vládnutí v rozvojových zemích označilo jako „zvláštní prioritu“, a tímto způsobem se začaly plánovat i rozpočtové výdaje: z 20% podílu v období 2002/03²¹⁴ se výdaje na podporu vládnutí zvýšily na 33% v 2004/05,²¹⁵ v následujícím rozpočtu 2005/06 mu bylo přiznáno dokonce 36%. Pro porovnání to tedy představovalo větší podíl než výdaje na zdraví, vzdělání a infrastrukturu pro totéž období dohromady (33%).²¹⁶

Proměnlivý rozsah měly i aktivity v rámci sektoru. Na počátku období (2001/02) převládala na cestě k dobrému vládnutí podpora občanské společnosti a lidských práv (34%) a reformy veřejného sektoru (34%), zatímco o něco menší pozornost věnovala ekonomickému a finančnímu managementu a oblasti práva a justice (20% a 12%).²¹⁷ V přelomovém období 2003-2006, kdy vláda aplikovala strategii většího důrazu na vládnutí pro stabilitu v regionu, se dostalo výraznému nárůstu výdajů na podporu práva a justice - činnost policie, soudů a vězeňství - (v 2005/06 - 47%). Nejvíce takto zaměřených programů realizovala Austrálie na PNG, Východním Timoru, Šalomounových ostrovech, Vanuatu a Fidži.²¹⁸ V následujících letech, kdy důraz na sektor vládnutí začal v poměru k ostatním prioritám postupně ustupovat, převládly opět

²¹² AusAID (1997a): 4-5

²¹³ Rozpočet na období 2001/02 počítal s následujícím rozložením pomoci: vládnutí 17%, rozvoj venkova 13%, zdraví 12%, vzdělání 18%, infrastruktura 13% a zbývajících 27% na multisektorové aktivity (rovnost pohlaví, životní prostředí, humanitární pomoc, uprchlictví). Australian Aid Budget 2001/02

²¹⁴ Australian Aid Budget 2002/03

²¹⁵ Australian Aid Budget 2004/05

²¹⁶ Australian Aid Budget 2005/06

²¹⁷ Aktivity jednotlivých sektorů byly definovány dokumentem *Australská pomoc: Investice do rozvoje, stability a prosperity* (2002).

²¹⁸ Australian Aid Budget 2004/05

výdaje na aktivity spíše preventivního charakteru vedoucí k efektivně fungujícím státům na úkor potlačování kriminality.²¹⁹

Podpora ostatním sektorům takovými výkyvy neprošla. Na sektor vzdělání (druhou nejsilnější prioritu) stabilně vynakládá okolo 14 – 19% výdajů australské pomoci. Určitou stagnaci investic na vzdělání lze pozorovat v období 2002 – 2005, kdy se dokonce objem prostředků na vzdělání snížil. Změnila se i vnitřní alokace jednotlivých složek, a to ve výrazné podpoře základního vzdělání (z 23% v 2001/02 na plánových 57% v rozpočtu 2011/12).²²⁰

Podobně stabilní v poměru k ostatním sektorovým prioritám byla podpora zdraví obyvatel partnerských rozvojových zemí. Na takové projekty je stabilně vynakládáno 12 – 14% z celkového objemu.²²¹ Austrálie se v partnerských zemích koncentruje především na fungování základní zdravotní péče a infrastruktury a dlouhodobě se také snaží zastavit šíření sexuálně přenosných nemocí včetně HIV/AIDS.²²²

Úsilí zajistit všem obyvatelům přístup k základní infrastruktuře – dlouhodobě nejvíce na dopravu, přístup k pitné vodě a kanalizaci a elektřině – si vyžádalo v období 2001 - 2004 13% podíl pomoci, který později mírně poklesl na 9%.²²³

Jelikož bezmála 90% chudých asijsko-tichomořské oblasti žije na venkově, a je tak závislých na zemědělství nebo rybaření, vydává australská vláda pravidelně 5 – 6% pomoci na rozvoj venkova.

6.3.2. Současné sektorové priority

Základním dokumentem poskytujícím komplexní rámec obsahové složky současné australské rozvojové spolupráce je *Bílá kniha (2006)*. Jednotlivými prioritami se od předešlého programového dokumentu z roku 1997 příliš neliší, zasazuje je však do širšího kontextu a zohledňuje více naplňování Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).²²⁴

Program pomoci je v *Bílé knize* strukturován do čtyř navzájem propojených témat:

²¹⁹ Australian Aid Budget 2006/07 – 2011/12

²²⁰ Australian Aid Budget 2001/02 a 2011/12

²²¹ Nejnovější rozpočet 2011/12 počítá s navýšením dokonce na 17%.

²²² V Jihovýchodní Asii a Pacifiku je okolo 4,2 mil. nakažených virem HIV, což je přibližně 13% celkového počtu. (UNAIDS:

²²³ Australian Aid Budgets 2001- 2012

²²⁴ O obsahu jednotlivých Rozvojových cílů tisíciletí více v příloze č. 1

- 1) urychlení hospodářského růstu
- 2) podpora fungujících a efektivních států
- 3) investice do lidského kapitálu
- 4) podpora regionální stability a spolupráce

Jak program zdůvodňuje: ... *hospodářský růst* záměrně umístěný jako na prvním místě zdůrazňuje, že bez růstu nelze k trvalému snížení chudoby dospět. *Podpora fungujících států* je důležitá, protože vhodné a účinné formy vlády jsou základem prosperity. *Investice do lidí* poskytuje příležitost pro všechny občany, zejména chudé a nemajetné, spolupodílet se na ekonomických aktivitách státu. *Podpora regionální stability a spolupráce* je důležitá v současném globálním světě, a to ať už pro ekonomickou integraci nebo bezpečnostní spolupráci.²²⁵

6.3.3. Hospodářský rozvoj

Hospodářský růst je považován za nejúčinnější dlouhodobé řešení snižování chudoby. Docílit ho ovšem znamená soulad řady faktorů. Austrálie do svého programu pomoci začlenila několik z nich, na které se zamýšlí ve svém úsilí koncentrovat.

- **Mikrofinance a finanční služby**

Program se zaměřuje na pomoc rozvojovým zemím ve vytvoření vhodného politického a právního prostředí pro růst, zvláště v rozvoji soukromého sektoru.

Na nejnižší úrovni se v tomto směru zaměřuje na finanční služby, které chudým lidem umožnily plánovat drobné podnikání i v dlouhodobějším časovém horizontu a zlepšit jejich životní úroveň.²²⁶ Současný projekt finančního začleňování (*financial inclusion*) *Finanční služby pro chudé: Strategie pro australský program rozvojové pomoci 2010 – 2015 (Financial Services for the Poor: A strategy for the Australian aid program 2010-15)* sleduje poskytovat služby, pomocí nichž by si nemajetní lidé mohli založit podniky, vytvářet aktiva, pojistit proti ztrátám na úrodě či investovat do vzdělání a zdraví. Australské instituce podílející se na fóru *Microfinance Pacifika*, které se

²²⁵ AusAID (2006): 21

²²⁶ Podle dokumentu *Financial Services for the Poor: A strategy for the Australian aid program 2010-15* (AusAID 2010g) se odhady v Pacifiku a PNG liší, ale podle nejoptimističtějších odhadů má přístup k finančním službám pouze 20% populace regionu.

funguje jako jakési informační centrum pro své členy a snaží se tak vytvářet vhodné mikrofinanční koncepty.²²⁷

Finanční sektor hraje důležitou roli i z toho důvodu, že mnoho obyvatel Tichomoří pracuje v zahraničí a remitence v některých zemích dosahují největších podílů na HDP na světě (v Samoa 22%, Tonga 39%). Náklady na převod peněz tu ovšem patří k nejvyšším (kolem 15 – 20% z převáděné částky, v porovnání s 10% celosvětovým průměrem).²²⁸ Austrálie v tomto směru vyvíjí společně s Novým Zélandem iniciativu sledující snižování nákladů remitencí směřujících do zemí Pacifiku *Snižování nákladů na remitence do Tichomoří (Reducing the Cost of Remittances to the Pacific)*.

- **Podpora mezinárodního obchodu**

Důležitým předpokladem konjunktury v hospodářství je zapojení národních ekonomik do mezinárodního obchodu. Právě u rozvojových zemí je tento proces často problematický, a proto stále zůstávají na okraji globální ekonomiky. Úsilím australské rozvojové spolupráce je usnadnit rozvojovým zemím přístup na světový trh. Na základě spolupráce s místními vládami podněcuje konkurenceschopnost ekonomik prosazováním nezbytných strukturálních změn, které by poté mohly využít příležitosti liberalizovaného mezinárodního trhu.²²⁹

Na nejvyšší úrovni podporuje Austrálie jak ekonomickou integraci v asijském, tak v tichomořském regionu. Důležitým partnerem při směřování k ekonomické integraci asijského regionu je mezinárodní organizace *Sdružení států jihovýchodní Asie (Association of South East Asian Nations, ASEAN)*. Nedávno dostalo jejich společné úsilí zdárného výsledku vytvořením zóny volného obchodu mezi Austrálií, Novým Zélandem a členy ASEAN.^{230 231}

²²⁷ Členy *Microfinance Pasifika* jsou regionální nevládní organizace, mikrofinanční instituce, komerční banky a školící organizace. Současnými australskými zástupci fóra jsou: The Foundation for Development Cooperation, World Education Australia, Fern Software Pty Ltd, Credit Union Foundation Australia. Mezi zastoupenými tichomořskými zeměmi v iniciativě jsou Federální státy Mikronésie, PNG, Fidži, Tonga, Samoa a Vanuatu. V roce 2012 se plánuje o rozšíření dalších deset. *Microfinance Pasifika* (2011)

²²⁸ Údaje převzaty z AusAID (2010g)

²²⁹ AusAID (2010f)

²³⁰ Smlouva o zóně volného obchodu známá jako ASEAN – Australia – New Zealand Free Trade Area (*AANZFTA*) byla podepsána v únoru 2009 s účinností od ledna 2010.

²³¹ O dalších společných krocích Austrálie a ASEAN je pojednáno v bodě Regionální stabilita a kooperace v této kapitole.

Obdobnou snahou o ekonomickou integraci pacifické oblasti představuje *PACER (Pacific Agreement of Closer Economic Relations)*, na které se shodli lídři PIF (tzn. členské tichomořské země, Austrálie a Nový Zéland) na summitu v Niue v roce 2001. PACER je zamýšlen jako nadstavba ostatních již existujících ekonomických dohod a předkládá plán postupné regionální liberalizace obchodu. O sedm let později (2008) byl plán revidován a zaměřen již na směřování k volné zóně volného obchodu (PACER Plus).²³²

- **Infrastruktura**

Austrálie v současné době posiluje hospodářskou infrastrukturu v řadě míst. Většina projektů je nyní organizována v rámci čtyřletého plánu *Infrastruktura pro růst (Infrastructure for growth initiative)* ve spolupráci s WB a ADB. Hlavní priority, s nimiž plán pro období 2007 – 2011 počítá, spočívají ve financování základní fyzické infrastruktury (stavba silnic, elektrifikace, rozvody vody, telekomunikace vzdělávacích institucí, nemocnic, aj.). Cílem je usnadnit přístup na trh, což představuje výzvu zejména pro rozvoj v odlehlejších oblastech a venkovských regionech; podniká aktivity ke zlepšení spravování infrastruktury (pomoc při nastavení rámce pro politiku, regulace, snižování korupce a vytváření vhodného prostředí pro investiční partnery); a neposlední řadě plán přispívá na rozvoj inovativních přístupů a analytický výzkum (v oblasti zaměřený např. na přizpůsobení změnám klimatu, hledání alternativních zdrojů energie aj.).²³³ Vedle zemí výše jmenovaných v této kapitole se velká část pomoci v infrastruktuře soustředí do zemí Mekongu (Vietnam, Laos, Kambodža).

- **Rozvoj venkova**

Podpora udržitelného rozvoje venkova má pro asijsko-pacifickou oblast zvláště velký význam, neboť je domovem většiny místních obyvatel. Jednou z priorit australského programu rozvojové pomoci je proto zajištění potravinové bezpečnosti založené na principu soběstačnosti.²³⁴ Přispět k naplnění tohoto cíle by měl čtyřletý plán s názvem *Rozvojem venkova k potravinové bezpečnosti (Food Security through Rural*

²³² Mnohé neziskové organizace (AID/WATCH, Pacific Network on Globalisation aj..) však zároveň upozorňují na negativa rychlého postupu, jakým se Austrálie pokouší dohodu PACER Plus realizovat. Argumentují zejména tím, že se takovýmto způsobem Austrálie snaží spojit obchodní liberalizaci s rozvojovou spoluprací. Nepřipravenost chudších tichomořských zemí na rychlý přechod k liberalizaci by mohla vést naopak k jejich ekonomické recesi.

²³³ Scope of Initiative Infrastructure for Growth Initiative in Australian Aid Budget 2007/08

²³⁴ AusAID (2004): 9

Development) zaměřený na zvyšování zemědělské produktivity, zlepšení přístupu na mezinárodní trh a zvýšení výnosů, poskytování ochranných opatření proti náhlým ekonomickým a přírodním otřesům.²³⁵

Velký potenciál pro zvyšování produktivity a zavádění inovačních postupů má i Australské centrum pro mezinárodní výzkum v zemědělství (*Australian Centre for International Agricultural Research – ACIAR*)²³⁶ poskytující finance výzkumným projektům, z nichž by měli profitovat zejména zemědělci v rozvojových zemích.²³⁷

Důležitým elementem pro zemědělství a rozvoj venkova má rovněž předcházející priorita – odstraňování obchodních překážek²³⁸ a celková liberalizace obchodu.

- **Ochrana životního prostředí**

Mezi komponenty udržitelného hospodářského rozvoje programu program řadí i ochranu životního prostředí. Pozornost této otázce v rozvojové pomoci začala Austrálie soustředit však teprve nedávno. Teprve totiž poté, co připojil australský premiér svůj podpis na Kjótský protokol (2007) a Kodaňskou dohodu (2009), prokázala země své odhodlání plně participovat na mezinárodním úsilí o řešení globálního oteplování.²³⁹ Austrálii k tomuto kroku nevedly jen výzvy globálního společenství, ale i skutečnost, že je celá asijsko-tichomořská oblast změnami klimatu zcela zásadně ohrožena. Rovněž *Bílá kniha* uznala, že zhoršování životního prostředí a snižování přírodních zdrojů ohrožuje rozvoj a zařadila jej mezi nosná témata australské rozvojové politiky.

V roce 2007 vydalo AusAID strategii k propojující environmentální témata s rozvojovou spoluprací – *Pomoc a životní prostředí – zvyšování odolnosti a udržitelný růst* (*Aid and the Environment – building resilience and sustainable growth*), v níž specifikovalo tři hlavní témata, na něž se zaměří: klimatické změny (včetně adaptace na změny klimatu a snižování skleníkových plynů díky novým energetickým alternativám a zalesňování), nedostatek vody (zlepšení přístupnosti k pitné vodě a sanitaci a zkvalitnění managementu vodních zdrojů) a správu životního prostředí.²⁴⁰

²³⁵ Realizace plánu probíhá v období 2009 – 2013. AusAID (2011d)

²³⁶ ACIAR funguje již od roku 1982.

²³⁷ Podle posledního hodnocení pro období 2009/10 šla nadpoloviční část výdajů (56%) na výzkum v jihovýchodní Asii (Indonésie, Filipíny, Kambodža, Vietnam, Laos a Východní Timor) a 19% v tichomořských státech. ACIAR (2010)

²³⁸ Od roku 2003 poskytuje bezcelní a bezkvótový přístup zemím na všechny výrobky vyrobené v LDCs. AusAID (2011d)

²³⁹ AusAID 2010h Do vydání Bílé knihy (tj. do 2006) bylo životní prostředí součástí multisektorových aktivit.

²⁴⁰ AusAID (2007c): 9

Na programech týkajících se životního prostředí spolupracuje Austrálie s multilaterálními organizacemi. Podílí se například na iniciativě programů OSN (FAO, UNDP a UNEP) pro snižování emisí z odlesňování v rozvojových zemích - *Reduce Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries (REDD)*. Přímé pomoci se v prioritní oblasti dostává Indonésii, Filipínám, PNG, Šalomounovým ostrovům a Vietnamu.²⁴¹

Austrálie je rovněž partnerem společné iniciativy *Korálového trojúhelníku (Coral Triangle Initiative)*,²⁴² zacílené na ochranu pobřežních ekosystémů, na níž je většina obyvatel ostrovních států kriticky závislých.

Na globální úrovni se svými finančními příspěvky podílí na řízení fondů jako *Světový fond pro životní prostředí (Global Environment Facility – GEF)* nebo *Klimatické investiční fondy (Climate Investment Funds - CIF)*.²⁴³

6.3.4. Podpora efektivně fungujících států

Fungující stát je v podstatě rámcem, který do velké míry rozhoduje o úspěšnosti ostatních cílů rozvoje. ADB definuje vládnutí jako „*způsob, jakým jsou řízeny ekonomické a sociální zdroje důležité k rozvoji státu.*“²⁴⁴ Z této koncepce vyplývá, že proces vládnutí zahrnuje jak fungování a kapacitu veřejného sektoru, tak i rámec pravidel a institucí sektoru soukromého, který je i jakýmsi regulačním rámcem. Většině tichomořských zemí chybí kapacity nezbytné pro celkový rozvoj, veřejný sektor je neúměrně velký, zatímco soukromý se potýká se svou nevyvinutostí.²⁴⁵ Austrálie se tak snaží komplexně přispět k zefektivnění fungování místních států. Mezi klíčové body, na něž se orientuje, zařadila: zlepšování řízení ekonomiky, principy právního státu včetně antikorupčního úsilí, zvyšování efektivity a kapacity ve veřejném sektoru, posilování demokratických institucí a občanské společnosti.²⁴⁶

Organizace *Centre for Democratic Institutions (CDI)*, založená australskou vládou v roce 1998, je vedoucí silou v prosazování demokracie v regionu. CDI si klade za úkol být platformou pro sdílení znalostí v oblasti veřejné správy, institucionálního rozvoje a politické praxe a přispět tak k dobrému vládnutí (*good governance*).

²⁴¹ UN-REDD Programme (2011)

²⁴² zemí Indonésie, Filipín, Malajsie, Východního Timoru, PNG a Šalomounových ostrovů,

²⁴³ GEF poskytuje dotace rozvojovým zemím na projekty související s ohrožením životního prostředí, podobně je tomu i u CIF, který navíc investuje do inovací a nových technologií.

²⁴⁴ ADB (2004a): 3

²⁴⁵ ADB (2004a): 5

²⁴⁶ AusAID (2006): 42 - 45

Předávání znalostí a zkušeností probíhá nejen v jednostranném směru z Austrálie k jejím tichomořským partnerům,²⁴⁷ ale také mezi tichomořskými zeměmi navzájem. Organizace se zaměřuje na správu věcí veřejných, existenci politických stran a zvláštěm důrazem na kvalitu volebních procesů a podporu zastoupení žen v politickém vedení. V občasnosti například poskytuje poradenství vládám PNG a Šalomounových ostrovů při legislativních krocích týkajících se politických stran.²⁴⁸

Ve spolupráci s australskou vládou vznikl *Program rozvoje vedení (Developmental Leadership Program)*, který se snaží podpořit efektivní vládnutí v partnerských zemích (nejen v Asii a Tichomoří, ale i v Africe nebo na Středním Východě). Obdobnou iniciativou je i regionálně zaměřený *Program vedení v Tichomoří (Pacific Leadership Program)* poskytující zdroje a příležitosti pro vládnutí zemím Samoa, Tonga, Vanuatu a Šalomounovy ostrovy).²⁴⁹

Zvláštní význam má pak australská pomoc na Šalomounových ostrovech v rámci pomocné mise RAMSI, kde v současnosti připravuje pracovní skupiny pro vytváření národní antikorupční politiky a formování doporučení ke vznikající antikorupční reformě.²⁵⁰ Na základě identifikace potřeb v rámci Tichomořského partnerství pro rozvoj, realizuje Austrálie pomoc PNG při posílení a zkvalitnění veřejné správy, a to na celostátní, provinční i lokální úrovni.²⁵¹

Poslední hodnocení DAC OECD (2009) navíc ocenilo, že Austrálie ochotně sdílí své zkušenosti v podpoře efektivního vládnutí s ostatními dárci.²⁵²

6.3.5. Investice do lidského kapitálu

Třetí prioritou australského programu podpory se orientuje na rozvoj lidského kapitálu – a to z hlediska *kvality a přístupu ke vzdělání a zdravotnickým službám*.

- **Vzdělání**

Vzdělání je často uváděné jako jedna z nejlepších investic rozvoje, neboť přináší pozitivní výsledky jedinci i celé společnosti, a stala se proto i součástí MDGs. Austrálie

²⁴⁷ Za hlavní partnery považuje CDI Východní Timor, Indonésii, Fidži, PNG, Šalomounovy ostrovy a Vanuatu.

²⁴⁸ CDI (2011)

²⁴⁹ Více informací o obou institucích na <http://www.dlprog.org/> (DPL) a <http://www.plp.org.fj> (PLP)

²⁵⁰ AusAID (2011c)

²⁵¹ AusAID (2011c)

²⁵² OECD (2009): 12

se snaží spolupracovat s vládami partnerských zemí na zkvalitnění národních vzdělávacích systémů a zpřístupnění základního vzdělání všem dětem. Pravidelně na tento cíl vynakládá 14 – 19% své celkové pomoci. Jak již bylo výše zmíněno, podíl na podpoře základního vzdělání zejména v posledních letech roste a v rozpočtu pro období 2011/12 zaujímá 57%. Vedle základního vzdělání spolupracuje s partnerskými zeměmi na zlepšování kvality a rozsahu technického a odborného vzdělání, což hraje klíčovou roli v zemích s vysokým podílem mladé populace.

Silný důraz klade i na vyšší vzdělání, které se snaží podpořit prostřednictvím neustálého navyšování poskytovaných stipendií.²⁵³ Společnou iniciativou australské vlády a států Tichomoří bylo založení technické univerzity *Australia – Pacific Technical College (APTC)* v říjnu 2005. Univerzita vzdělává budoucí odborníky v různých technických i sociálních oborech, které je možno studovat na PNG, Fidži, Vanuatu a Samoa.²⁵⁴

V rámci *Tichomořského partnerství pro rozvoj* bylo zlepšení vzdělání identifikováno jako prioritní výsledek u šesti partnerských zemí (PNG, Samoa, Tonga, Vanuatu a Nauru), což podle vlády podtrhuje její silný závazek při dosahování této priority.²⁵⁵ Pro zvýšení dopadu svého úsilí Austrálie spolupracuje i s multilaterálními organizacemi. Jednou z největších společných iniciativ na podporu dosahování MDGs je *Education for All Fast Track Initiative*, která usiluje o zpřístupnění vzdělání všem dětem do roku 2015.²⁵⁶

- **Zdraví**

Zvýšení kvality a přístupu potřebným ke zdravotnickým službám je další prioritou, která představuje asi 12 – 14% australské pomoci. Jak již bylo uvedeno v předcházející kapitole, většina australské pomoci směřující do sektoru zdraví je koordinována pomocí multilaterálními organizacemi - zejména *WB*, *WHO*, *Global Alliance for Vaccines and Immunisation (GAVI)*, *UNFPA* a *UNICEF*.

Za nejefektivnější způsob, jak dosáhnout trvale udržitelného zlepšení ve výsledcích zdravotní péče, považuje AusAID celkové posílení zdravotnických systémů.

²⁵³ Do roku 2011 by měl počet udělených stipendií dosáhnout 19 tisíc. AusAID (2006): 54

²⁵⁴ Univerzita je spravována australskou vládní agenturou AusAID. Více na: APTC (2010)

²⁵⁵ AusAID (2011d)

²⁵⁶ Podle Millennium Development Goals Report 2010 činila průměrná zápisovost v rozvojových zemích v roce 2008 89%. V jihovýchodní Asii to bylo 95%, údaje za Pacifik bohužel nejsou k dispozici. (UNAIDS 2010)

United Nations (2010): 16

Podílí se jak na implementaci adekvátní politiky, kterou je zdravotnický sektor řízen, tak i na poskytování technické pomoci. V souladu s cíli MDGs (MDG 4: snižování dětské úmrtnosti a MDG 5: zlepšování zdraví matek) zaměřuje své programy na zdraví dětí a matek.²⁵⁷ Zvláště v chudších tichomořských zemích jako PNG, Šalomounovy ostrovy či Vanuatu má australská pomoc pro místní zdravotnictví velký význam.²⁵⁸

Významnou a dlouhodobou výzvou rozvojové pomoci v oblasti je zastavení šíření nebezpečných nemocí jako jsou HIV/AIDS, malárie a dalších pandemických onemocnění. Důvod je na snadě: z 33 mil. celosvětově nakažených virem HIV žijí přibližně 4 mil. (12%) právě v asijsko-pacifickém regionu.²⁵⁹ Podobně alarmující je i výskyt malárie, kdy z 225 mil. žije více než 36 mil. (16%) v tomto regionu.²⁶⁰

Austrálie pomáhá prostřednictvím financování multilaterálních organizací jako *Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria (Global Fund)*, *WHO* a *UNAIDS*, které prostředky opět do tohoto regionu posílají a poskytují zasaženým zemím technickou a politickou podporu.

Značná pomoc v boji za zastavení šíření HIV/AIDS směřovala bilaterálně na PNG, kde v roce 2008 představovala 57% celkových zdrojů.²⁶¹ Za stejným účelem financuje regionální program pro jihovýchodní Asii *HIV/AIDS Asia Regional Program (HAARP)*. V rámci něj v šesti zemích (Číně, Laosu, Barmě, Kambodži, Vietnamu a Filipínách) realizuje projekty, na kterých poskytuje bezplatné testování, poradenství a zdravotní péči. Pro země Pacifiku nabízí podobné aktivity pod *Pacific Islands HIV and Sexually Transmissible Infection Response Fund*, na jehož financování se podílí společně s Novým Zélandem.²⁶²

V rámci *Pacific Island Initiative*, jejímž cílem je snížit výskyt malárie v Tichomoří se AusAID zaměřuje hlavně na pomoc Šalomounovým ostrovům a Vanuatu. Oběma zemím rozsáhle zasaženým touto nemocí se snaží pomáhat přímou

²⁵⁷ AusAID (2010j):16

²⁵⁸ Například pro Šalomounovy ostrovy byla na počátku občanského konfliktu australská pomoc naprosto zásadní a zřejmě tak předešla kolapsu zdravotnického systému. AusAID (2009e)

²⁵⁹ Údaje za rok 2009. UNAIDS (2010):20,21 Jsou však i rozdíly uvnitř regionu: v Jihovýchodní Asii se počet nakažených od roku 2001 zvýšil nepříliš z 3,8mil. na 4,1mil. v roce 2009 a z hlediska počtu infikovaných je již zaznamenán pokles, v Pacifiku se počet infikovaných mezi lety 2001 a 2009 dokonce zdvojnásobil (z 29 tis. na 57 tis.).

²⁶⁰ WHO (2010): 61

²⁶¹ AusAID (2010j): 19

²⁶² AusAID (2010j): 20

bilaterální pomocí i prostřednictvím organizací jako *Global Fund* a *WHO*. Vedle toho spolupracuje s partnerskými zeměmi i na bázi národních programů.²⁶³

6.3.6. Regionální stabilita a kooperace

Čtvrtým a stejně tak kritickým faktorem pro růst a snižování chudoby jsou *stabilita a regionální spolupráce*. Australská spolupráce usiluje v této otázce zejména o budování mezinárodních sítí sloužících k včasné reakci na přeshraniční hrozby (pandemie, přírodní katastrofy, mezinárodní kriminalita aj.), podporu integrace a spolupráce v regionu a v neposlední řadě o vytvoření jakési fungující regionální správy k vývoji společných standardů a rámců a tím částečně usnadnit postavení malých ostrovních zemí v mezinárodním systému.²⁶⁴

Austrálie se podílí na aktivitách regionálních mezinárodních organizací, které podporují regionální integraci a spolupráci a po vzoru Evropské unie a Severoamerické zóny volného obchodu se snaží dospět k obchodní liberalizaci i v asijsko-tichomořském regionu. Od roku 1974 spolupracuje se *Sdružením států jihovýchodní Asie (Association of South East Asian Nations, ASEAN)*. V minulosti jejich partnerství známé jako *ASEAN-Australia Economic Cooperation Program (AAECP)* flexibilně reagovalo na nově vznikající potřeby v oblasti a s přijetím nových členů²⁶⁵ vznikl i aktuální plán hospodářské spolupráce *ASEAN-Australia Development Cooperation Program (AADCP)*.²⁶⁶ V předešlém období (2002 – 2008) se například Austrálie podílela na rozvoji v oblasti prostřednictvím spolupráce s malými regionálními programy a regionálními organizacemi ASEAN zejména v oblastech zemědělství a rybolovu, odstraňování cel, elektronického obchodování, životní prostředí, cestovní ruch, energie a také na různých regionálních ekonomických a politických analýzách.²⁶⁷

Podporu Austrálie získává i další ekonomická organizace, z hlediska členství ještě většího geografického rozsahu, *Asijsko-tichomořské hospodářské společenství (Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC)*.

²⁶³ Např. The Roll Back Malaria Partnership (pomoc ve spolupráci s WHO na Filipínách), National Malaria Control Strategic Plan ve spolupráci s Global Fondem v PNG či Three Diseases Fund v Barmě). AusAID (2010j): 21

²⁶⁴ AusAID (2006): 54 – 56.

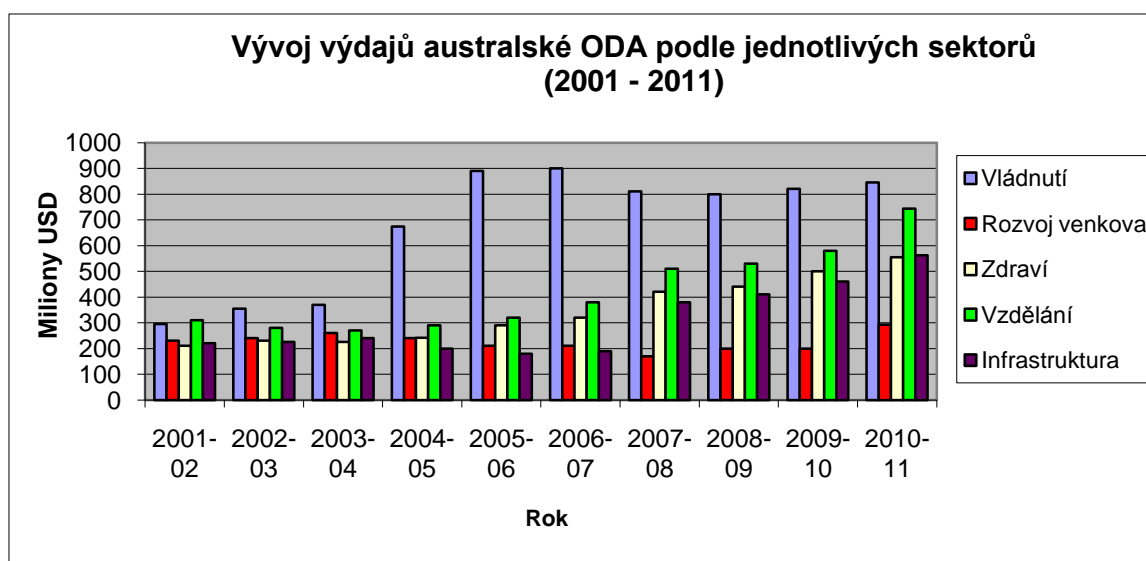
²⁶⁵ Vedle stávajících členů Thajska, Filipín, Singapur, Indonésie, Malajsie a Bruneje, se v 90. letech staly novými členy: Vietnam, Laos, Barma a Kambodža.

²⁶⁶ ASEAN Secretariat (2006)

²⁶⁷ ASEAN (2009)

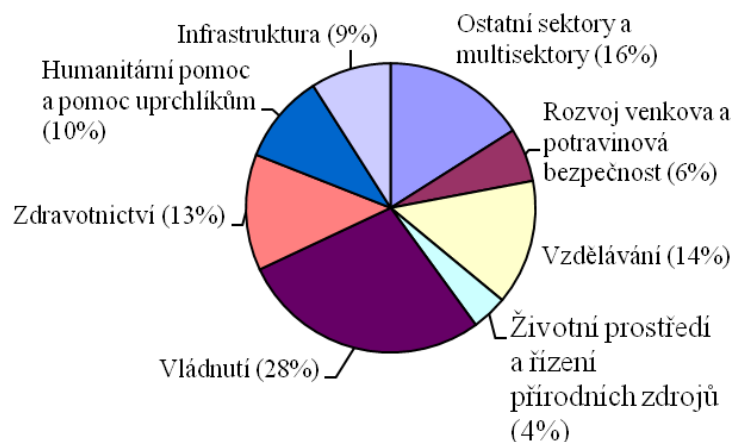
Vedle obou zmiňovaných organizací kooperuje s partnery plnění *Tichomořského plánu (Pacific Plan)*. S tichomořskými zeměmi již navíc Austrálie uzavřela i dohody menšího rozsahu jako například *Dohodu o obchodní a ekonomické spolupráci v Jižním Pacifiku (South Pacific Regional Trade and Economic Cooperation Agreement, SPARTECA)*, *Obchodní dohodu tichomořských ostrovních států (Pacific Island Countries Trade Agreement, PICTA)* nebo *Tichomořskou smlouvu o užších hospodářských vztazích (Pacific Agreement on Closer Economic Relations, PACER)*.²⁶⁸

Graf č. 10:

Zdroj: Australia Aid Budgets 2001 - 2011

Graf č. 11: Zaměření celkové australské ODA podle sektoru 2009 – 2010

Zdroj: AusAID (2010a)

²⁶⁸ O ekonomické spolupráci více v předešlé části této kapitoly.

7. Srovnání s rozvojovou politikou EU/ES

Podobně jako v případě Austrálie je rozvojová spolupráce důležitou součástí i vnějších vztahů EU/ES. Na rozdíl od Austrálie, jejíž zaměření rozvojové pomoci se vyvíjí postupně a je dáno především geografickou blízkostí prioritních zemí, navázala EU/ES spolupráci s rozvojovými zeměmi hned od počátku své existence, tj. na konci 50. let.²⁶⁹ Jejich vzájemné vztahy byly primárně dány „tradičními“ ekonomickými vazbami na koloniální evropské mocnosti. V 50. a 60. letech věnovaly pozornost Africe, zejména její subsaharské části. Od 70. let se dosavadní ES zájem o Afriku rozšířil i na jiné rozvojové regiony světa – Karibik, Tichomoří, Středomoří, Blízký Východ, v 80. letech na Latinskou Ameriku a Asii. Došlo tak jakémusi k posunu v rozvojové politice od „regionálního přístupu ke globálnímu“.²⁷⁰

Obecný cíl současné evropské rozvojové politiky stanovila Smlouva o založení ES (1993), upravená Amsterdamskou smlouvou (1997) takto :

- *podpora trvalého hospodářského a sociálního rozvoje rozvojových zemí a obzvláště těch z nich, které jsou v méně vhodné situaci*
- *harmonické a postupné zapojení rozvojových zemí do světové ekonomiky*
- *boj proti chudobě*²⁷¹

Takový záměr je v podstatě totožný s australským programovým záměrem „*pomáhat rozvojovým zemím při snižování chudoby a dosažení udržitelného rozvoje.*“²⁷² Konkrétnější podoba programu rozvojové spolupráce je formována u obou dárců globálními cíli MDGs.

Oba donoři jsou signatáři Pařížské deklarace a Akčního plánu z Akkry a přijali proto shodné principy vedoucí ke zvyšování efektivity pomoci. EU v rámci harmonizace své politiky přijala již předtím „princip 3C“ (koherence, koordinace a komplementarity) a následně první ucelenou strategii rozvojové politiky EU²⁷³ Evropského konsensu o rozvoji (*The European Consensus on Development*) v roce 2005.

²⁶⁹ Tehdy jako ESUO, EURATOM a EHS (1957), které se v roce 1967 spojily do Evropského společenství.

²⁷⁰ Adamcová (2006) :129

²⁷¹ Revidovaná Smlouva o založení ES (1997): hlava XX, čl.177

²⁷² AusAID (2006): 20

²⁷³ Adamcová (2006): 93

Harmonizace evropské rozvojové politiky je poněkud složitější. V porovnání s ostatními donory je totiž specifická tím, že je možné ji považovat jak za dárce multilaterálního (tj. rozvojová spolupráce zahrnuje jak spolupráci v oblasti rozvoje EU jako celku tak rozvojovou spolupráci jednotlivých členů EU), tak za bilaterálního (tj. pouze společných aktivit EU – tedy aktivit realizovaných na unijní úrovni).²⁷⁴

Na evropské úrovni existují jakési dvě kategorie rozvojové politiky. První je zaměřena na země Afriky, Karibiku a Pacifiku (ACP) a spravována je Generálním ředitelstvím pro rozvoj (GD DEV). Druhá kategorie spolupráce se zaměřuje na země Středomoří, Asie a Latinské Ameriky a je řízená Generálním ředitelstvím pro vnější vztahy (GD RELEX). Organizace pomoci je srovnatelná s australskou, kde existují odbory (Division) pro oblasti Asie, Pacifiku a neprioritních zemí. Třetí odbor má navíc na starosti humanitární pomoc, pro kterou naopak EU založila zcela samostatný orgán – Generální ředitelství pro humanitární pomoc (ECHO).

Evropské rozvojové aktivity jsou financovány jak ze společného evropského rozpočtu, tak z Evropského rozvojového fondu (EDF) financovaného jednotlivými členskými státy. EDF je určen vždy na několikaleté období.²⁷⁵ V případě Austrálie existuje jednoletý rozpočet pro rozvojovou spolupráci (Aid Budget).

Celá oblast rozvojové politiky spadá v EU pod pilíř Společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Srovnání s jakýmsi „ministerstvem zahraničí“ na národní úrovni, pod něhož spadá australská vládní rozvojová agentura AusAID, by ovšem bylo (i přes existující úvahy o reformách tímto směrem) nepřiměřené.

Přestože je prioritním regionem rozvoje ES Afrika (přijímá přes 40% celkové pomoci), velký podíl svých prostředků směřuje i do ostatních regionů, což vypovídá o stálém rozšiřování jejího globálního přístupu. Austrálie se naproti tomu drží koncepce regionalismu a koncentruje svou pomoc v nejbližším asijsko-tichomořském regionu. Z této strategie vyplývá i skupina ekonomické vyspělosti příjemců. V případě EU převažuje mezi příjemci kategorie nejméně rozvinutých zemí (LDCs), zatímco adresáti australské pomoci jsou co do ekonomické vyspělosti zastoupeni rovnoměrněji (nejvíce země s nízkými středními příjmy, následovány nejméně rozvinutými). Obsahové zaměření programů se odvíjí od reality a potřeb příjemců. V nejbližším sousedství

²⁷⁴ K rozlišení se někdy užívány termíny „rozvojová spolupráce EU“ a „rozvojová spolupráce ES“. Jelínek, Plešinger (2007) Pro srovnávání v této práci se držím druhého pojetí, tj. ES jako bilaterálního donora.

²⁷⁵ V současnosti je pomoc zemím ACP financována z pořadí 10. EDF platného na období 2007 – 13 (22,7mild. eur) Summaries of EU legislation (2007)

Austrálie, asijsko-tichomořském regionu, se nachází mnoho politicky nestabilních zemí, kterými se Austrálie cítí být ohrožena. Bezmála čtvrtinu své pomoci proto vynakládá na podporu na posílení demokratických institucí a dobrého vládnutí. ES naproti tomu vynakládá zřetelně větší prostředky do rozvoje ekonomické infrastruktury (zejména zemědělství) v rozvojových oblastech. Z komparovaných dat dále vyplývá, že navzdory vysokým rizikům přírodních katastrof spojených se změnami klimatu, jimž je tichooceánská oblast vystavena, nesměruje Austrálie ze svého rozpočtu na toto téma viditelně vyšší výdaj než EU/ES. Je však více než pravděpodobné, že vyšší výdaje na humanitární pomoc jsou důkazem výskytu častých přírodních pohrom.

Tabulka č. 4: Srovnání rozvojové politiky EU a Austrálie

	EU	Austrálie
Filosofie	- historické vazby evropských států na své bývalé kolonie - nástroj zahraniční politiky	- geografická blízkost prioritního regionu - koexistence rozvojových a zahraniční politických cílů
Způsob koordinace	- Principy Pařížské deklarace - Pro každou prioritní oblast vytváří CSP/RSP - Rozvojová agenda spadá pod Evropskou komisi a dále řízeno podle oblastí DG DEV nebo DG RELEX - koherence politik zatím dosaženo nebylo	- Principy Pařížské deklarace - Pro každou prioritní oblast vytváří CSP/RSP - Rozvojová agenda je vedena AusAID - whole-governance přístup
Objem (v USD)	Evropský rozpočet Evropský rozvojový fond 13,5mld. (2009), 13mld. (2010) (jako multilaterální donor 71mld. (2009), 74 mld. (2010))	Rozpočet na rozvoj. pomoc 2,76 mld. (2009), 3,8 mld. (2010)
Geografická alokace*	- „Globální přístup“ 43% Afrika 20% Asie 9% Latinská Amerika 17% Evropa (zbývající nespecifik.)	- „Regionální přístup“ 40% Asie 30% Pacifik 4% Afrika (zbývající nespecifik.)
Sektorová alokace*	33% sociální infrastruktura a služby - 8% školství, 3% zdravotnictví, 13% vládnutí 10% ekonomická infrastruktura a služby 15% výrobní odvětví - 12% zemědělství, 1,2% průmysl 15% multisektorové zaměření - ochrana živ.prostř. 3% 10% humanitární pomoc 4,3% administr. náklady	48% sociální infrastruktura a služby - 12% školství, 7% zdravot., 23% vládnutí 6 % ekonomická infrastruktura a služby 5% výrobní odvětví - 4,6% zemědělství, 0,5% průmysl 17% multisektorové zaměření - ochrana živ.prostř. 2,4% 13% humanitární pomoc 5% administr. náklady

* Zdroj: OECD (2011a)

8. Závěr

Spolupráce s asijsko-tichomořskou oblastí je jedním ze tří pilířů australské zahraniční politiky. Orientace na region odráží nejen její hospodářské a bezpečnostní zájmy. Jakožto jeden z dvaceti nejbohatších států světa si Austrálie uvědomuje svou úlohu v rozvojové pomoci. Chudým zemím v asijsko-pacifické oblasti poskytuje více než dvě třetiny své bilaterální rozvojové pomoci, což svědčí o morálním imperativu plynoucím z její geografické polohy.

Intenzita a směřování rozvojové spolupráce nicméně výrazně podléhá aktuální politické konstelaci. V úvodu práce jsem se pokusila zachytit, jak rozdílný vliv měla politika dvou největších stran na podobu rozvojové spolupráce, které se vystřídaly u vlády v posledním desetiletí. Na konci funkčního období Howardovy vlády - nakloněné spíše ke spolenectví s USA než k místnímu regionu - se podařilo vydat klíčový střednědobý plán - Bílou knihu rozvojové spolupráce, která se stala odpovědí na kritiku dosavadní nízké efektivnosti pomoci. Ovšem teprve nástup vlády labouristů v listopadu 2007 vytvořil skutečnou hybnou sílu k reformě programu. Rudd (nejprve jako premiér, později jako ministr zahraničí) potvrdil dosavadní orientaci rozvojové politiky na asijsko-pacifický region, zároveň vyzval činit skutečné kroky směřující k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí, ke kterým již dříve Austrálie zavázala. Větší pozornosti se od této chvíle začalo dostávat i ochraně životního prostředí.

Roli Austrálie v rozvojové pomoci prioritnímu regionu je ovšem nutné dále specifikovat. Zatímco v asijských státech je koncentrace donorů vyšší a Austrálie zde nemá nikterak dominantní roli, v Tichomoří je klíčovým donorem. Tato pozice je celkem logickým důsledkem oboustranného působení. Okolní země se často potýkají se špatným vládnutím a politickou nestabilitou a jak ukazují zkušenosti, státy zůstávají slabé na dlouhou dobu. Navíc mohou vyvolat „spillover effect“ a ohrozit i sousední země. Státy jsou, i přes velký potenciál, kterým disponují (nerostné suroviny, dřevo, ryby, vyhledávané turistické destinace i relativní blízkost rychle rostoucích asijských ekonomik), ekonomicky velmi nestabilní, čemuž zřejmě ani pozitivně nepřispívá ani současný rychlý růst populace. Geografické umístění ostrovů v Tichomoří je zase činí nadměru závislými na přírodních podmínkách a celkem častému výskytu přírodních katastrof.

Austrálie je tak konfrontována nevyhnutelností flexibilní reakce v podobě humanitární či rozvojové pomoci. Příklady zásahů po přírodní katastrofě v Indonésii či při politickém převratu na Šalomounových ostrovech se ukazují být jako velmi odvážnou, ale zdařilou iniciativou. Naproti tomu v dlouholeté spolupráci s nejbližším sousedem, Papua Novou Guineí, se Austrálie stále potýká s nízkou účinností své pomoci, což ji vystavuje značné kritice z řad vlastních občanů i ze zahraničí. Austrálii to vede k hledání nových možností spolupráce jako je budování kapacit pro efektivní vedení místních institucí či zavádění antikorupčních opatření.

Patrnou výzvu pro perspektivnější budoucnost Tichomoří představuje regionální integrace, což si Austrálie plně uvědomuje a je v tomto směru aktivním iniciátorem. Potenciál ke směřování k rozvoji v regionu spatřuji i v úzké spolupráci s druhým hospodářsky nejvyspělejším státem v oblasti – Novým Zélandem. Vzájemně sice již dnes mnohé své aktivity koordinují, avšak prostor k další spolupráci je stále velký.

Přes regionální přístup se Austrálie zapojuje i do pomoci dalším rozvojovým oblastem. V souvislosti s uznáním globálního úkolu snížit chudobu, deklarovala zřetelně navýšit prostředky směřované oblasti s absolutně nejvyšším výskytem chudoby, africkému kontinentu. Oproti přímé bilaterální pomoci v asijsko-tichomořské oblasti, je pomoc Africe realizována převážně prostřednictvím multilaterálních organizací a neziskových organizací. Austrálie se zde snaží koncentrovat svou pomoc pouze do několika prioritních oblastí, v nichž může využít svých zkušeností ze své spolupráce se sousedními rozvojovými zeměmi.

Zájem australské veřejnosti o rozvojovou problematiku je veliký, o čemž svědčí i množství získávaných prostředků nezbytných k fungování neziskových organizací, jež se do této problematiky zapojují. Ty mají rovněž nezastupitelnou úlohu v překládání politických programů do srozumitelného jazyka a zpřístupnění témat veřejným diskuzím. I to je jedna z cest vedoucích k zefektivnění pomoci.

9. Shrnutí:

Diplomová práce se zabývá charakteristikou organizace, struktury a zaměření rozvojové pomoci Austrálie. Práce analyzuje jak rozvojovou pomoc dodávanou hlavní vládní agenturou AusAID, tak i neziskovými a multilaterálními organizacemi. Významná část je věnována charakteristice geografického a sektorového zaměření. Závěrečná část srovnává australskou rozvojovou politiku s rozvojovou politikou EU/ES.

Klíčová slova: Austrálie, AusAID, asijsko-tichomořský region, rozvojová spolupráce

Summary:

This diploma thesis deals with characteristic of organisation, structure and focus of Australia's development assistance. This paper analyzed the development assistance delivered through governmental agency AusAID as well as through nongovernmental and multilateral organisations. Significant part pursuits characteristic of geographical and sectoral focus of the provided aid. The final part of diploma thesis compares the development assistance of Australia with the development assistance of European Union.

Keywords: Australia, AusAID, asia-pacific region, development assistance, development aid

10. Seznam literatury

1. Literatura:

Adamcová, L. a kol. (2006): Úvod do rozvojových studií. Praha: VŠE.

Jelínek, P. (2003): Rozvojová politika Evropské unie. Praha: Ústav mezinárodních vztahů.

Petrů, T. (2011): Austrálie – Indonésie: nelehké sousedství, strategické partnerství. *In: Mezinárodní politika* 1/2011, 12 -15.

Rouček, L. (2011) : Australská zahraniční politika: hledání rovnováhy mezi tradicí a geografii. *In: Mezinárodní politika* 1/2011, 4 -6.

Vlková, I. (2009): Efektivnost rozvojové pomoci jako prostředek pro zvýšení dopadu Official Development Assistance. *In: Acta Oeconomica Pragensia* 3/2009, s. 44-57.

2. Internetové zdroje:

ACFID: Annual Report 2007. [online]. 2007 [cit. 2011-6-16]. URL:

<http://www.acfid.asn.au/resources/docs_resources/docs_annual-reports/acfid_annual-report_2007.pdf>

ACFID: Analysis Aid Budget 2008-09. [online]. 2008 [cit. 2011-3-16]. URL:

<http://www.acfid.asn.au/resources/docs_resources/docs_papers/ACFID%20Aid%20Budget%2008-09%20Overview%20and%20Analysis.pdf>

ACFID: Analysis Aid Budget 2009-10. [online]. 2009 [cit. 2011-3-16]. URL:

<http://www.acfid.asn.au/resources/docs_resources/docs_papers/Budget%20Analysis%202009-10.pdf>

ACFID: Analysis Aid Budget 2010-11. [online]. 2010 [cit. 2011-3-18]. URL:

<http://www.acfid.asn.au/resources/docs_resources/docs_papers/ACFID%20Budget%20Analysis%20revised%20June%202010.pdf>

ACFID: Annual Report 2010. [online]. 2010a [cit. 2011-2-8].

URL:< http://def.acfid.asn.au/acfid/resources/docs_resources/docs_annual-reports/ACFID%20annual%20report%202010.pdf>

ACFID [online]. 2011 [cit. 2010-11-17].

URL:< <http://www.acfid.asn.au> >

ACFID: Australian giving to aid. [online]. 2011a [cit. 2010-6-17].

URL:< <http://www.acfid.asn.au/resources/facts-and-figures/australian-giving-to-aid>>

ACIAR:Annual Report 2009-10. [online]. 2010 [cit. 2010-6-19].

URL:< http://aciarc.gov.au/files/node/13033/aciarc_annual_report_2009_10_10186.pdf>

ADAB: The Jackson Report [online]. 1984 [cit. 2011-01-05]. URL:

< <http://devpolicy.org/jackson-repor/>>

ADB: Hardship and Poverty in the Pacific. [online]. 2004 [cit. 2011-1-18]. URL:

< <http://www.adb.org/Documents/Reports/Hardship-Poverty-Pacific/hardship-poverty.pdf> >

ADB: Governance in the Pacific: Focus for Action 2005-2009.[online]. 2004a [cit. 2011-1-10]. URL:<

<http://www.adb.org/Documents/Books/Governance-in-the-Pacific/Governance-In-The-Pacific.pdf>>

ADB:Fact Sheet.Philippines. [online]. 2005 [cit. 2011-2-8]. URL:

<http://www.adb.org/Documents/Fact_Sheets/PHI.pdf >

ADB: The Fact Sheet. Papua New Guinea. [online]. 2009 [cit. 2011-2-26]. URL: <<http://www.adb.org/documents/books/ado/2010/PNG.pdf>>

ADB: Fact Sheet. Indonesia. [online]. 2010 [cit. 2010-3-6]. URL: <http://www.adb.org/Documents/Fact_Sheets/INO.pdf>

AID/WATCH: Where is your money going? [online]. 2010 [cit. 2011-3-25]. URL: <<http://www.aidwatch.org.au/where-is-your-aid-money-going>>

Anderson, T.: The Howard Government, Australian Aid and the consequences. *In: Australian Review of Public Affairs*. [online]. 23.2.2006 [cit. 2011-01-10]. URL: <<http://www.australianreview.net/digest/2006/02/anderson.html>>

AusAID: The Simons Report [online]. 1997 [cit. 2011-01-07]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/simons.pdf>>

AusAID: Better Aid for a Better Future. [online]. 1997a. [cit. 2011-01-07]. URL: <www.ausaid.gov.au/publications/pdf_parlrep.pdf>

AusAID: Harmonising donor policies and practices in the Pacific. [online]. 2001 [cit. 2011-1-11]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/harmonisation.pdf>>

AusAID: Australian Aid: Investing in Growth, Stability and Prosperity. [online]. 2002. [cit. 2011-01-07]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/eleventh.pdf>>

AusAID: The Contribution of Australian Aid to Papua New Guinea's Development 1975–2000. [online]. 2003 [cit. 2011-2-24]. URL: <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/qas34_contribution.pdf>

AusAID: Food Security Strategy. [online]. 2004 [cit. 2011-7-2]. URL: <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/food_security_strategy04.pdf>

AusAID: Australia Indonesia Partnership for Reconstruction and Development (AIPRD). Government Partnership Fund (GPF). Guidelines.[online]. 2005 [cit. 2011-2-6]. URL: <http://www.ausaid.gov.au/business/pdf/gpf_guidelines.pdf>

AusAID: Australian Aid: Promoting Growth and Stability. A White Paper on the Australian Government's Overseas Aid Program. [online]. 2006. [cit. 2010-12-2]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/whitepaper.pdf>>

AusAID: Impacts of HIV/AIDS 2005-2025 in PNG, Indonesia and East Timor. [online]. 2006a. [cit. 2010-6-26]. URL: <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/impacts_hiv.pdf>

AusAID: General Director Blue Print. [online] 2007 [cit. 2011-2-11]. URL:< http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/ausaid_2010.pdf>

AusAID: Australia – Philippines Development Assistance Strategy 2007 – 2011. [online]. 2007a [cit. 2011-2-7]. URL:<http://www.australia.com.ph/files/mnla/AusAID_Philippines%20Dev%20Assistance%20Strategy%202007-2011.pdf>

AusAID: Australia – Papua New Guinea Development Cooperation Strategy 2006-2010[online]. 2007b [cit. 2011-2-7]. URL:< http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/png_strategy.pdf>

AusAID: Aid and the environment – building residence and sustaining growth. An environmental strategy for Australian aid. [online]. 2007c [cit. 2011-6-28]. URL:<<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/env.pdf>>

AusAID: Australia – Indonesia Partnership Country Strategy for 2008 – 2013. [online]. 2008 [cit. 2011-2-6]. URL: <<http://www.indo.ausaid.gov.au/docs/AIP-countrystrat%2008-13.pdf>>

AusAID: The Port Moresby Declaration. [online]. 2008a [cit. 2011-1-12]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/country/PortMorDec.cfm>>

AusAID: Australia- Solomon Islands Partnership for Development. [online]. 2008b [cit. 2011-2-17]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/harmonisation.pdf> >

AusAID: Intensifying the response: Halting the spread of HIV. [online]. 2009 [cit. 2011-6-26]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/AusAIDHIVStrategy2009.pdf> >

AusAID: Performance Management and Evaluation Policy. [online]. 2009a [cit. 2011-3-21]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/anrep/rep10/index.html> >

AusAID: Partnership Agreement between the Commonwealth of Australia (AusAID) and the Australian Council for International Development (ACFID). [online]. 24.3.2009 (2009b) [cit. 2011-2-5]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/AusAIDACFIDPartnershipAgreementsigned240309.pdf>>

AusAID: Tracking development and governance in the Pacific. [online]. 2009c [cit. 2011-1-25]. URL: <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/track_devgov.pdf>

AusAID: Annual program performance report: Afrika 2008-09. [online]. 2009d [cit. 2011-3-18]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/appr-0809-africa.pdf>>

AusAID: Australian aid to health service delivery in PNG, Solomon Islands and Vanuatu. [online]. 2009e [cit. 2011-7-2]. URL: <http://www.ode.ausaid.gov.au/publications/pdf/health_service_delivery_png_sols_van.pdf >

Australian Bureau of Statistics. [online]. Poslední aktualizace 2010. [cit. 2011-01-11]. URL: <<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/featurearticlesbytitle/A30A0205261ABEECCA2569DE00200135?OpenDocument> >

AusAID: Annual Report 2009-10. [online]. 2010a [cit. 2011-1-10]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/anrep/rep10/index.html> >

AusAID: Annual Review of Development Effectiveness 2009. [online]. 2010b. [cit. 2011-4-5]. URL: <<http://www.ode.ausaid.gov.au/publications/pdf/arde2009.pdf> >

AusAID: Building on the 2010 Blueprint. A reform Agenda for 2015. [online]. 2010c [cit. 2011-2-11]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/reform-agenda-2015.pdf>>

AusAID: Multilateral Organisations. [online]. Poslední aktualizace 3/2010 (2010d) [cit. 2011-3-2]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/partner/multilateral.cfm>>

AusAID: Looking West: Australia's strategic approach to aid in Africa 2011-2015. [online]. 2010e [cit. 2011-3-17]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/101224%20-%20Australias%20approach%20to%20aid%20in%20Africa%20-%20Dec%202010.pdf>>

AusAID: Trade and Development Statement. [online]. 2010f [cit. 2011-3-28]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/keyaid/pdf/Trade%20and%20Development%20Statement.pdf>>

AusAID: Financial Services for the Poor: A strategy for the Australian aid program 2010-15 [online]. 2010g [cit. 2011-3-30]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/financialservices-fullstrategy.pdf>>

AusAID: Australia's Response. [online]. Poslední aktualizace 2010 (2010h) [cit. 2011-3-30]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/keyaid/response.cfm>>

AusAID: Statistical Summary 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008. Australia's International Aid Program [online]. 2010 (2010i) [cit. 2011-6-30]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/statsummary.pdf> >

AusAID: Annual Thematic Performance Reform: Health 2008-09 .[online] 2010 (2010j) [cit. 2011-6-30]. URL:< <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/atpr-health-0809.pdf> >

AusAID [online]. Poslední aktualizace 2011. [cit. 2011-2-25]. URL:< <http://www.ausaid.gov.au/ode/default.cfm> >

AusAID: Committee for Development Cooperation.[online]. Poslední aktualizace 2011 (2011a) [cit. 2011-2-18]. URL: < <http://www.ausaid.gov.au/ngos/cdc.cfm>>

AusAID: Accreditation for non-government Organisations.[online]. Poslední aktualizace 2011 (2011b) [cit. 2011-2-19]. URL: < <http://www.ausaid.gov.au/ngos/accreditation.cfm>>

AusAID: Governance. [online]. Poslední aktualizace 2011 (2011c) [cit. 2011-6-28]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/keyaid/gover.cfm>>

AusAID: Education. [online]. Poslední aktualizace 2011 (2011d) [cit. 2011-6-28]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/keyaid/education.cfm> >

AusAID: Rural Development .[online]. Poslední aktualizace 2011 (2011e) [cit. 2011-7-3]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/keyaid/rural.cfm>>

Australian Red Cross: About us. [online]. Poslední aktualizace 2010. [cit. 2011-2-21]. URL:< http://www.redcross.org.au/aboutus_missionprinciples_default.htm >

Australian Red Cross: Annual Report Financials 2009/10. [online]. 2010a. [cit. 2011-2-21]. URL:< http://www.redcross.org.au/media/ARC_2010_Financials.pdf>

Australian Red Cross: Around the World. Emergency Relief. [online]. 2010b. [cit. 2011-2-21]. URL:<http://www.redcross.org.au/ourservices_aroundtheworld_emergencyrelief_AsiaQuakeTsunamis.htm>

ASPI: Strengthening Our Neighbour: Australia and the Future of Papua New Guinea. [online]. 2004 [cit. 2011-2-25]. URL: <http://www.aspi.org.au/publications/publication_details.aspx?ContentID=63>

ASPI: Regionalism and Community. [online]. 2010 [cit. 2011-3-10]. URL: <http://www.aspi.org.au/publications/publication_details.aspx?ContentID=273&pubtype=0>

ASEAN Australia Development Cooperation Program (AADCP). Independent Completion Report (ICR) [online]. 2009 [cit. 2011-4-10]. URL:< <http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/aadcp-icr.pdf>>

ASEAN – Australia – New Zealand Free Trade Area (AANZFTA). [online]. 2009 [cit. 2011-4-10]. URL:< <http://www.aseansec.org/22260.pdf>>

ASEAN Secretariat: ASEAN – Australia Development Cooperation Program (AADCP) [online]. 2006 [cit. 2011-1-11]. URL:< <http://www.aseansec.org/aadcp/AADCP-Brochure.pdf>>

Australia – Pacific Technical College. [online]. Poslední aktualizace 2010 [cit. 2011-4-4]. URL:< <http://www.aptc.edu.au/courses/index.html>>

Australian Aid Budget 2001/02, 2002/03, 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2009/10, 2010/11, 2011/12 [online]. Poslední aktualizace 2011 [cit. 2011-6-15]. URL:< <http://www.budget.gov.au/> >

Caritas Australia: Annual Report 2009/10. [online]. 2010. [cit. 2011-2-20]. URL: <http://www.caritas.org.au/AM/Template.cfm?Section=About_Us_PDFs&Template=/CM/ContentDisplay.cfm&ContentID=8376>

Caritas AUSTRALIA: Financial Report for the year ended. [online]. 2010a [cit. 2011-2-20]. URL: <http://www.caritas.org.au/AM/Template.cfm?Section=About_Us_PDFs&Template=/CM/ContentDisplay.cfm&ContentID=8378 >

Caritas AUSTRALIA: Our History. [online]. Poslední aktualizace 2011 (2011) [cit. 2011-2-20]. URL: <http://www.caritas.org.au/AM/Template.cfm?Section=Our_history&Template=/CM/HTMLDisplay.cfm&ContentID=7140>

Centre for Democratic Institutions. [online]. Poslední aktualizace 3/2011 [cit. 2011-1-10]. URL:<<http://www.cdi.anu.edu.au/>>

CIA: The World Fact Book. [online]. Poslední aktualizace 2011 [cit. 2011-2-26]. URL: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>>

ComLaw: Public Service Act 147/1999. [online]. 1999 [cit. 2011-2-8]. URL:<<http://www.comlaw.gov.au/Details/C2009C00324>>

Council of Australian Governments: Agreement to Implement the National Competititon Policy and Releated Reforms. [online]. 2000 [cit. 2011-1-21]. URL:<<http://www.ausaid.gov.au/anrep/rep10/index.html>>
<<http://ncp.ncc.gov.au/docs/Agreement%20to%20Implement%20the%20NCP%20and%20Related%20Reforms.pdf>>

Crabbe, S.: The New Australian Foreign Policy. [online]. 3.3.2008 [cit. 2011-2-15]. URL: <<http://www.suite101.com/content/the-new-australian-foreign-policy-a49677>>

ESCAP:Least Development Countries. [online]. 2010 [cit. 2011-2-20]. URL: <<http://www.unescap.org/LDCCU/LDCs/LDC.asp>>

DFAT: Australia in International Agreement to Forgive Iraq's Debt. (Media Release) [online]. 2004 [cit. 2011-17-6]. URL: <http://www.dfat.gov.au/media/releases/department/d017_04.html>

Farnsworth M.: Rudd Government Ratifies Kyoto Protocol: First Official Decision. *In:* Australianpolitics.com. [online]. 3.12.2007 [cit. 2011-2-14]. URL: <<http://australianpolitics.com/2007/12/03/rudd-government-ratifies-kyoto-protocol.html>>

Hughes, H. a Sodhi G.: The Bipolar Pacific. *In:* The Centre for Independent Studies. [online]. 2008 [cit. 2011-6-15]. URL: <<http://www.cis.org.au/publications/issue-analysis/article/800-the-bipolar-pacific>>

ChildFund Australia: Our History. [online]. Poslední aktualizace 2010. [cit. 2011-2-26]. URL:<<http://www.childfund.org.au/about/history>>

ChildFund Australia: Annual Report 2009/10 [online]. 2010a. [cit. 2011-2-26]. URL:<http://www.childfund.org.au/static/_M/bab72d18ac53d58c80359670f1530190.pdf>

Jelínek P., Plešinger J.: Rozvojová politika Evropského společenství. Rozvojovka. [online]. Poslední aktualizace 2007 [cit. 2011-4-8]. URL:<http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-politika-evropskeho-spolecenstvi_228_5.htm>

Land,T., Dubunaba F.: Papua New Guinea Sub-National Strategy. [online]. 2010 [cit. 2011-2-25]. URL: <<http://www.ausaid.gov.au/publications/pdf/pngsubnatmtr-finalreport.pdf>>

Make Poverty History: Manifesto [online]. 2009 [cit. 2011-3-5]. URL:<<http://www.makepovertyhistory.org/whatwewant/index.shtml>>

McMullan: Future Directions for Australian Assistance to Africa (Transcript of speech) [online]. 15.8.2008 [cit. 2011-2-26]. URL:<http://www.ausaid.gov.au/media/release.cfm?BC=Speech&ID=6878_3334_8489_8231_9977>

McCawley, P.: AusAID's end-of-year report card. [online]. 2010 [cit. 2011-4-21]. URL:<<http://devpolicy.org/ausaids-end-of-year-report-card/>>

- Microfinance Pasifika.[online]. Poslední aktualizace 2011. [cit. 2011-3-30]. URL:
< <http://www.microfinance-pasifika.org/about-us.html>>
- Morris, M.: ARDE 2009: Independent aid evaluation? Development Policy blog. [online]. 2011 [cit. 2011-4-5]. URL:< <http://devpolicy.org/independent-aid-evaluation/> >
- OECD: DAC Peer Review AUSTRALIA. [online]. 2005 [cit. 2011-2-15].
URL: < <http://www.oecd.org/dataoecd/10/39/34429866.pdf>>
- OECD: The Paris Declaration on Aid Effectiveness (2005) and the Accra Agenda for Action (2008).[online]. 2008 [cit. 2011-3-5]. URL:< <http://www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf>>
- OECD: DAC Peer Review AUSTRALIA. [online]. 2009 [cit. 2011-2-15].
URL: < <http://www.oecd.org/dataoecd/38/29/42019772.pdf>>
- OECD: Development aid reaches an historic high in 2010. [online]. 2010 [cit. 2011-6-18]. URL:< http://www.oecd.org/document/35/0,3746,en_2649_34447_47515235_1_1_1_1,00.html >
- OECD: Development Aid at Glance. Statistics by Region. Africa. [online]. 2011 [cit. 2011-3-18]. URL:< <http://www.oecd.org/dataoecd/40/27/42139250.pdf>>
- OECD: StatExtracts. [online]. 2011a [cit. 2010-11-20]. URL:< <http://stats.oecd.org/Index.aspx#> >
- OECD: Aid Statistics. Recipient Aid Chart. [online]. 2011b [cit. 2010-3-5].
URL:<http://www.oecd.org/countrylist/0,3349,en_2649_34447_25602317_1_1_1_1,00.html >
- OSN: Rovožové cíle. [online]. 2005 [cit. 2010-2-24]. URL:< <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zaber/?i=205>>
- Oxfam Australia: Annual Report 2010. [online]. 2010 [cit. 2011-2-25]. URL:
<<http://www.oxfam.org.au/site-media/pdf/OAus-AnnualReport-1210.pdf>>
- Oxfam Australia: 3 things.[online]. Poslední aktualizace 2011. [cit. 2011-2-25]. URL:
< <http://www.3things.org.au/>>
- Pacific Forum Secretariat: Pacific Aid Effectiveness Principles.[online]. 2007. [cit. 2011-3-5].URL:<http://www.aideffectiveness.org/media/k2/attachments/Pacific_Aid_Effectiveness_Principles_Final_2007.pdf>
- Pacific Islands Forum Secretariat: The Pacific Plan for Strengthening Regional Cooperation and Integration.[online]. 2007 [cit. 2011-2-8]. URL:
<http://www.forumsec.org.fj/resources/uploads/attachments/documents/Pacific_Plan_Nov_2007_version.pdf>
- Pacific Forum Secretariat: Fourtieth Pacific Islands Forum Cairns. Australia Forum Communiqué. [online]. 5.-6.8.2009. [cit. 2011-3-5].
URL:<http://www.aideffectiveness.org/media/k2/attachments/Pacific_Aid_Effectiveness_Principles_Final_2007.pdf>
- Partnership Framework between Solomon Islands Government and Regional Assistance Mission to Solomon Islands. [online]. 2009 [cit. 2011-2-17]. URL: < http://www.ramsi.org/Media/docs/SIG-RAMSI_PartnershipFramework-f69fa231-cc6a-47bf-99a3-3e88eba95414-0.pdf>
- Pettitt, B.: Poverty, Security and the Australian Aid Program: from the Simons Review to the White Paper. Proceeding of the Anti-Poverty Academic Conference. Institute of Sustainability and Technology Policy, Murdoch University, Perth. [online]. 2006. [cit. 2011-01-10]. URL:
< http://www.istp.murdoch.edu.au/ISTP/publications/antipoverty06/brad_pettitt.pdf >
- Plan International Australia: Our History. [online]. Poslední aktualizace 2009 [cit. 2011-2-23]. URL:< <http://www.plan.org.au/whoweare/history>>

- Plan International Australia: Annual Report 2009/10. [online]. 2010. [cit. 2011-2-24]. URL: <<http://www.plan.org.au/whoware/history>>
- Prasad, B: Fiji Economy. Time to Build. Development Policy Blog. [online]. 4.11.2010 [cit. 2011-2-27]. URL: <<http://devpolicy.org/fiji-economy-time-to-build/>>
- Public Service Act 1999. [online]. 1999. [cit. 2011-2-27]. URL: <<http://www.comlaw.gov.au/Series/F1999B00307>>
- Regional Assistance Mission to Solomon Islands [online]. Poslední aktualizace 2011 [cit. 2011-2-17]. URL: <<http://www.ramsi.org/about/history.html>>
- Rudd, K.: The Importance of Aid Effectiveness. Speech to the Australian Council for International Development. [online]. 20.10.2010 [cit. 2011-2-14]. URL:<http://www.foreignminister.gov.au/speeches/2010/kr_sp_101020.html>
- Shanahan, D.: The Australian Time to go global, urges Rudd. *In: The Australian*. [online] 27.3.2008 [cit. 2011-2-15]. URL: <<http://www.theaustralian.com.au/news/nation/time-to-go-global-urges-rudd/story-e6frg6nf-111115897302>>
- Smith, S.: Australia and Africa: Looking to the Future. (Transcript of Speech) 19.3.2010. [online]. 2010 [cit. 2011-3-18]. URL:<http://www.ausaid.gov.au/media/release.cfm?BC=Speech&ID=9385_2277_6666_9627_8345>
- Solomon Times Online: Prime Minister Sikua Pleased With RAMSI Achievements. [online]. 14.10.2010 [cit. 2011-2-17]. URL: <<http://www.solomontimes.com/news.aspx?nwID=5091>>
- Solomon Times Online: Prime Minister Sikua Pleased With RAMSI Achievements. [online]. 14.10.2010 [cit. 2011-2-17]. URL: <<http://www.solomontimes.com/news.aspx?nwID=5091>>
- Staples, J.: NGOs Out In the Cold: Howard Government Policy Towards NGOs. University of New South Wales 8/2007 [online]. 2007 [cit. 2011-2-5]. URL:<[http://europa.eu/legislation_summaries/development/overseas_countries_territories/r12102_en.htm](http://law.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?date=1169779501&article=1010&context=unswwps&preview_mode=> >></p>
<p>Summaries of EU legislation: European Development Fund. [online]. Poslední aktualizace 2007 [cit. 2011-4-8]. URL:<
- Transparency International: Corruption Perceptions Index 2010. [online]. 2010 [cit. 2011-2-25]. URL: <http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/in_detail#1>
- Treasury: Australia's century since Federation at a glance. [online]. 2000 [cit. 2011-6-15]. URL: <<http://www.treasury.gov.au/documents/110/PDF/round3.pdf>>
- UNAIDS/WHO: Epidemiological Fact Sheet on HIV and AIDS. [online]. 2008 [cit. 2011-2-25]. URL: <http://apps.who.int/globalatlas/predefinedReports/EFS2008/full/EFS2008_PG.pdf>
- UNAIDS/WHO: Global Report on the global AIDS Epidemic. [online]. 2010 [cit. 2011-6-25]. URL: <http://www.unaids.org/globalreport/documents/20101123_GlobalReport_full_en.pdf>
- UNDP Regional Bureau For Asia and Pacific: 2009 Results Report. [online]. 2010 [cit. 2010-2-20]. URL: <<http://www.undp.org/asia/pdf/DevResults2009.pdf>>
- UNDP: International Human Development Indicators.. [online]. 2010a [cit. 2011-2-26]. URL: <<http://hdr.undp.org/en/data/profiles/>>
- UN-OHRLLS: About LDCs. [online]. Poslední aktualizace 2/2011 [cit. 2011-3-8]. URL:

< <http://www.unohrlls.org/en/newsroom/> >

Ungerer, C.: The “middle power“ concept in Australian foreign policy. *In: Australian Journal of Politics and History*. [online]. 12/2007 [cit. 2011-2-15].

URL: < http://findarticles.com/p/articles/mi_go1877/is_4_53/ai_n29399685/ >

United Nations: The Millenium Development Goals Report 2010. [online]. 2010 [cit. 2011-2-28]. URL: < <http://www.un-redd.org/AboutUNREDDProgramme/NationalProgrammes/tabid/584/Default.aspx> >

UN-REDD Programme. [online]. Poslední aktualizace 2011 [cit. 2011-2-26]. URL: < <http://www.un-redd.org/AboutUNREDDProgramme/NationalProgrammes/tabid/584/Default.aspx> >

Wainwright, E.: Responding to state failure—the case of Australia and Solomon Islands. *Australian Journal for Foreign Affairs*. [online]. 2003 [cit. 2011-2-24]. URL:

<http://www.aspi.org.au/pdf/SI_AJIA.pdf>

World Bank: Solomon Islands Youth in Transition. [online]. 2008 [cit. 2011-6-20]. URL:

<<http://siteresources.worldbank.org/INTEAPREGTOPSOCDEV/Resources/081201WorldBankSolomonIslandsYouthinTransition.pdf> >

World Bank Institute: Worldwide Governance Indicators 1996 – 2009. [online]. 2010 [cit. 2011-2-24].

URL: <<http://info.worldbank.org/governance/wgi/pdf/c195.pdf>>

The Colombo Plan. [online]. Poslední aktualizace 2010. [cit. 2011-01-05].

URL: < <http://www.colombo-plan.org/history.php> >

Treaty Establishing the European Community. Consolidated Version. [online]. 1997 [cit. 2011-4-8].

URL:< http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12002E/htm/C_2002325EN.003301.html >

Warr, P.: No Clear Objective: The Simons Report of Foreign Aid. *Agenda* roč.5,č. 3. [online]. 1998 [cit.

2011-01-07]. URL: < <http://epress.anu.edu.au/agenda/005/03/5-3-NT-2.pdf> >

WHO Representative Office in the South Pacific: Malaria. . [online]. Poslední aktualizace 2008 [cit.

2011-4-5]. URL:<http://www.wpro.who.int/southpacific/sites/ccd/mvp/pacific_situation.htm>

WHO: World Malaria Report 2010.[online]. 2010. URL:<

http://www.who.int/malaria/world_malaria_report_2010/worldmaliareport2010.pdf>

WorldVision Australia: Annual Report 2010. [online]. 2010 [cit. 2011-2-25]. URL:

<<http://www.worldvision.com.au/AboutUs/CorporateGovernance/AnnualReports.aspx>>

World Bank. Statistics. [online]. 2011 [cit. 2011-6-22]. URL:

< <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD> >

WorldVision Australia: Annual Statements Account. [online]. 2010a [cit. 2011-2-25]. URL:

<http://www.worldvision.com.au/Libraries/WV_Annual_Report_2010/Full_Audited_Annual_Statements_and_Accounts.sflb.ashx>

11. Přílohy

Seznam příloh:

- Příloha č. 1: Rozvojové cíle tisíciletí (Millenium Development Goals)
- Příloha č. 2: Výdaje na ODA (2009)
- Příloha č. 3: Podíl ODA na HNP (2009)
- Příloha č. 4: Seznam akreditovaných neziskových organizací
- Příloha č. 5: Regionální alokace pomoci australskými NGOs – dotovanými AusAID (2008-09)
- Příloha č. 6: Regionální alokace pomoci australskými NGOs – financ. aus. veřejností (2008-09)
- Příloha č. 7: Přehled výdajů australské ODA do vybraných prioritních zemí
- Příloha č. 8: Výdaje Austrálie na ODA
- Příloha č. 9: Geografické zaměření rozvojové pomoci Austrálie
- Příloha č. 10: Význam australské pomoci v jednotlivých zemích
- Příloha č. 11: Organizační struktura AusAID
- Příloha č. 12: Mapa tichomořského regionu

Příloha č. 1: Rozvojové cíle tisíciletí (Millenium Development Goals)²⁷⁶

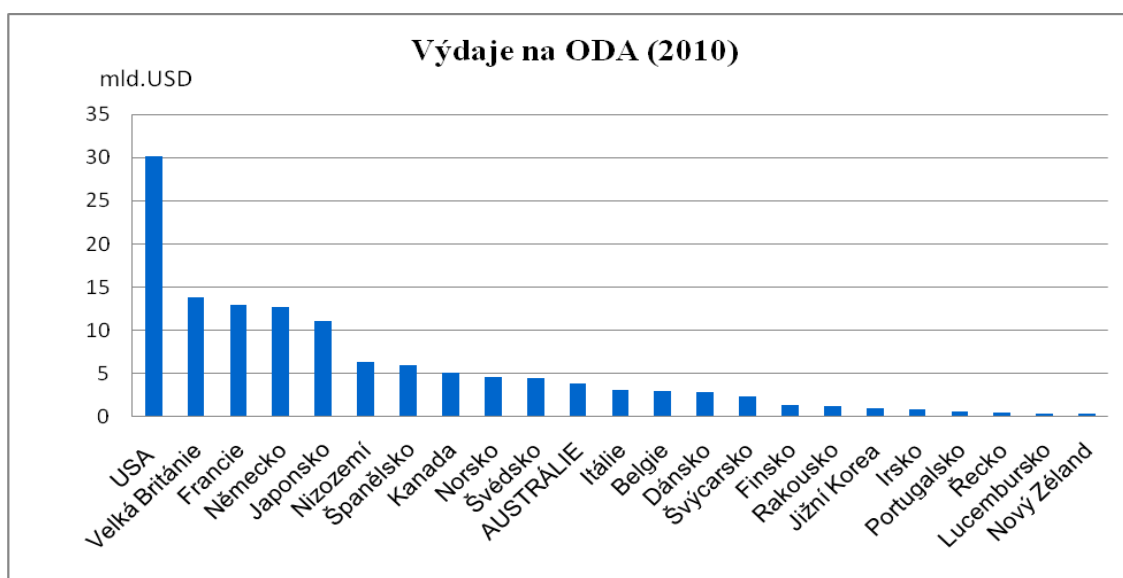
1. Odstranit extrémní chudobu a hlad
<ul style="list-style-type: none">- snížit na polovinu počet extrémně chudých lidí (žijících z prostředků, které se rovnají, nebo jsou nižší než jeden dolar na den)- snížit na polovinu podíl lidí trpících hladem
2. Zpřístupnit základní vzdělání pro všechny
<ul style="list-style-type: none">- zajistit, aby všechny děti, chlapci i dívky, absolvovaly plné základní vzdělání
3. Prosazovat rovnost pohlaví a posílit postavení žen
<ul style="list-style-type: none">- do roku 2005 odstranit rozdíly v přístupu mužů a žen k základnímu a vyššímu vzdělání a do roku 2015 dosáhnout téhož na všech úrovních vzdělání
4. Omezit dětskou úmrtnost
<ul style="list-style-type: none">- snížit o dvě třetiny míru úmrtnosti u dětí mladších 5 let
5. Zlepšit zdraví matek
<ul style="list-style-type: none">- snížit o tři čtvrtiny míru úmrtnosti matek
6. Bojovat proti HIV/AIDS, malárii a jiným nemocem
<ul style="list-style-type: none">- zastavit šíření HIV/AIDS a snižovat procento nově nakažených- zastavit šíření malárie a dalších závažných chorob a snížit míru jejich výskytu
7. Zajistit trvalou udržitelnost životního prostředí
<ul style="list-style-type: none">- začlenit principy trvale udržitelného rozvoje do národních politik a programů; zvrátit proces ubývání přírodních zdrojů- snížit na polovinu podíl lidí, kteří nemají trvalý přístup k nezávadné pitné vodě- do roku 2020 dosáhnout výrazného zlepšení životních podmínek alespoň 100 milionů lidí přebývajících v chudinských předměstích velkoměst (slumech)
8. Vytvořit globální partnerství pro rozvoj
<ul style="list-style-type: none">- rozvíjet otevřený obchodní a finanční systém založený na pravidlech, zajistit jeho předvídatelnost a nediskriminační charakter. To zahrnuje i dobré způsoby výkonu vlády a správy, rozvoj a snižování chudoby na úrovni států i na mezinárodní úrovni- zabývat se otázkou zvláštních potřeb nejméně rozvinutých zemí. To zahrnuje odstranění cel a kvót pro jejich export, rozsáhlé oddlužení vysoce zadlužených zemí a navýšení rozvojové pomoci zemím, které prokázaly svou odhodlanost řešit problém chudoby- zabývat se zvláštními potřebami vnitrozemských a malých ostrovních rozvojových zemí- prostřednictvím opatření na úrovni států i na mezinárodní úrovni komplexně přistupovat k problémům zadlužených zemí a vytvořit dlouhodobou perspektivu jejich řešení

²⁷⁶ Miléniovou deklaraci podepsalo 189 členů OSN, Vatikán a Švýcarsko (členem OSN až od 2002) a dále 23 mezinárodních organizací.

- ve spolupráci s rozvojovými zeměmi vytvořit solidní pracovní příležitosti pro mladé
- ve spolupráci s farmaceutickými společnostmi zajistit dostupnost základních léků v rozvojových zemích
- ve spolupráci se soukromým sektorem zajistit, aby všichni lidé mohli využívat přínosů nových technologií, zejména technologií informačních a komunikačních

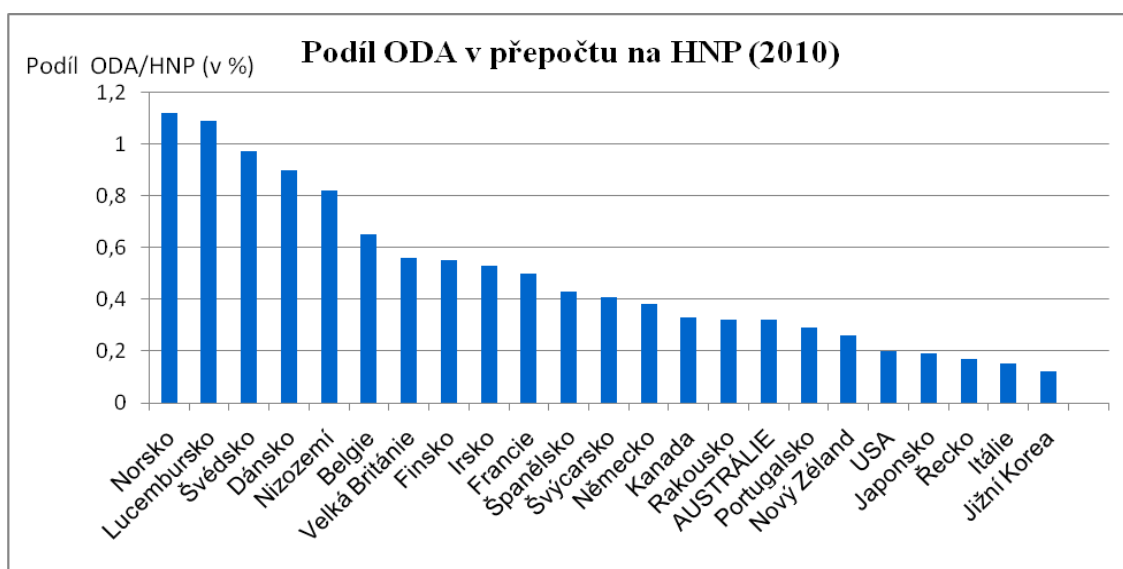
Zdroj: OSN (2005)

Příloha č. 2:

Zdroj: OECD (2010)

Příloha č. 3:

Zdroj: OECD (2010)

Příloha č. 4: Seznam akreditovaných neziskových organizací

1. Plně akreditované NGOs

Act for Peace—National Council of Churches Australia (NCCA)
ActionAid Australia
Adventist Development & Relief Agency (ADRA)
Anglican Board of Mission Australia (ABM)
Anglicans Cooperating in Overseas Relief & Development (AngliCORD)
Australian Foundation for the Peoples of Asia and the Pacific (AFAP)
Australian Lutheran World Service (ALWS)
Australian Red Cross (ARC)
Baptist World Aid Australia (BWAA)
Burnet Institute
CARE Australia
Caritas Australia
CBM Australia
ChildFund Australia
Credit Union Foundation Australia (CUFA)
Every Home Global Concern (EHGC)
International Needs Australia (INA)
International Women's Development Agency (IWDA)
Marie Stopes International Australia (MSIA)
Opportunity International Australia (OIA)
Oxfam Australia
PLAN International Australia
Quaker Service Australia (QSA)
Save the Children Australia (SCA)
Sexual Health & Family Planning Australia (SH&FPA)
TEAR Australia
The Fred Hollows Foundation (FHF)
The International Centre for Eyecare Education (ICEE)
The Leprosy Mission Australia (TLMA)
Union Aid Abroad—APHEDA
UnitingWorld
WaterAid Australia
World Vision Australia (WVA)

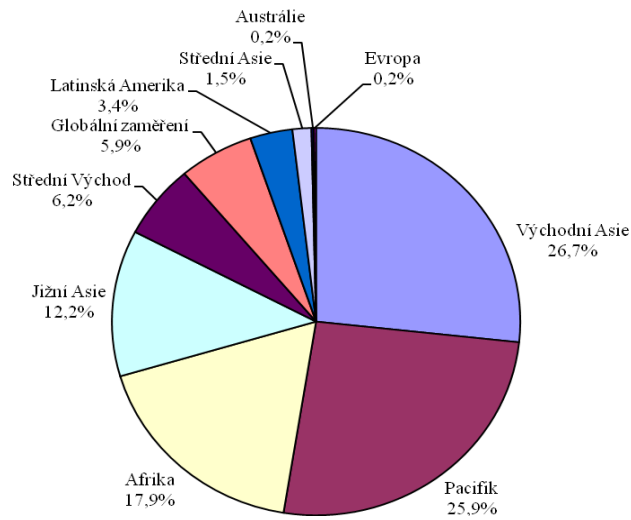
2. Částečně akreditované NGOs

Archbishop of Sydney's Overseas Relief and Aid Fund (ORAF)
Assisi Aid Projects
Habitat for Humanity Australia
Interplast Australia and New Zealand
NTA—East Indonesia Aid (Nusa Tenggara Association)
Reledev Australia Limited
Salvation Army International Development (SAID)
World Education Australia Limited (WEAL)
WWF—Australia

Zdroj: AusAID (2011b)

Příloha č. 5:

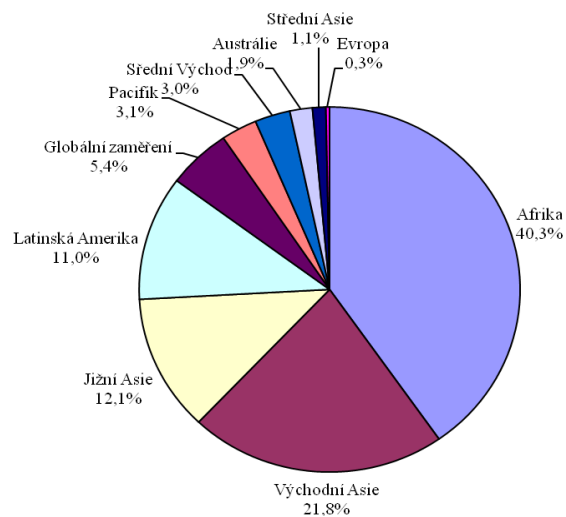
Regionální alokace pomoci australskými NGOs - dotovanými AusAID (2008-09)

Zdroj: ACFID (2010a)

Příloha č. 6:

Regionální alokace pomoci australskými NGOs - financovaných australskou veřejností (2008-09)

Zdroj: ACFID (2010a)

Příloha č.7: Přehled výdajů australské ODA do vybraných prioritních zemí

	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
										odhad	odhad
PNG	328,90	331,50	321,30	349,70	318,4	345,40	374,00	400,30	450,30	454,10	482,30
Indon	122,80	131,90	158,50	221,80	275,50	335,40	420,40	482,40	458,30	446,00	558,10
Šal.ovy.	41,80	33,50	139,50	179,10	224,70	239,80	237,50	245,00	271,70	269,10	261,60
Filip.	62,70	63,70	48,90	54,50	63,80	71,00	102,70	112,10	131,10	118,80	137,90
Fidži	17,00	20,90	21,90	29,40	29,80	35,90	34,80	37,90	42,50	36,00	37,50
VTimor	60,30	56,20	44,80	65,30	43,80	101,60	89,10	103,50	127,00	112,00	123,10
Vietnam	68,30	70,80	73,50	69,30	74,00	83,50	91,30	95,90	131,90	127,40	137,90
Afrika	64,50	70,60	80,50	91,30	85,00	84,7	101,00	153,00	175,20	200,90	291,30

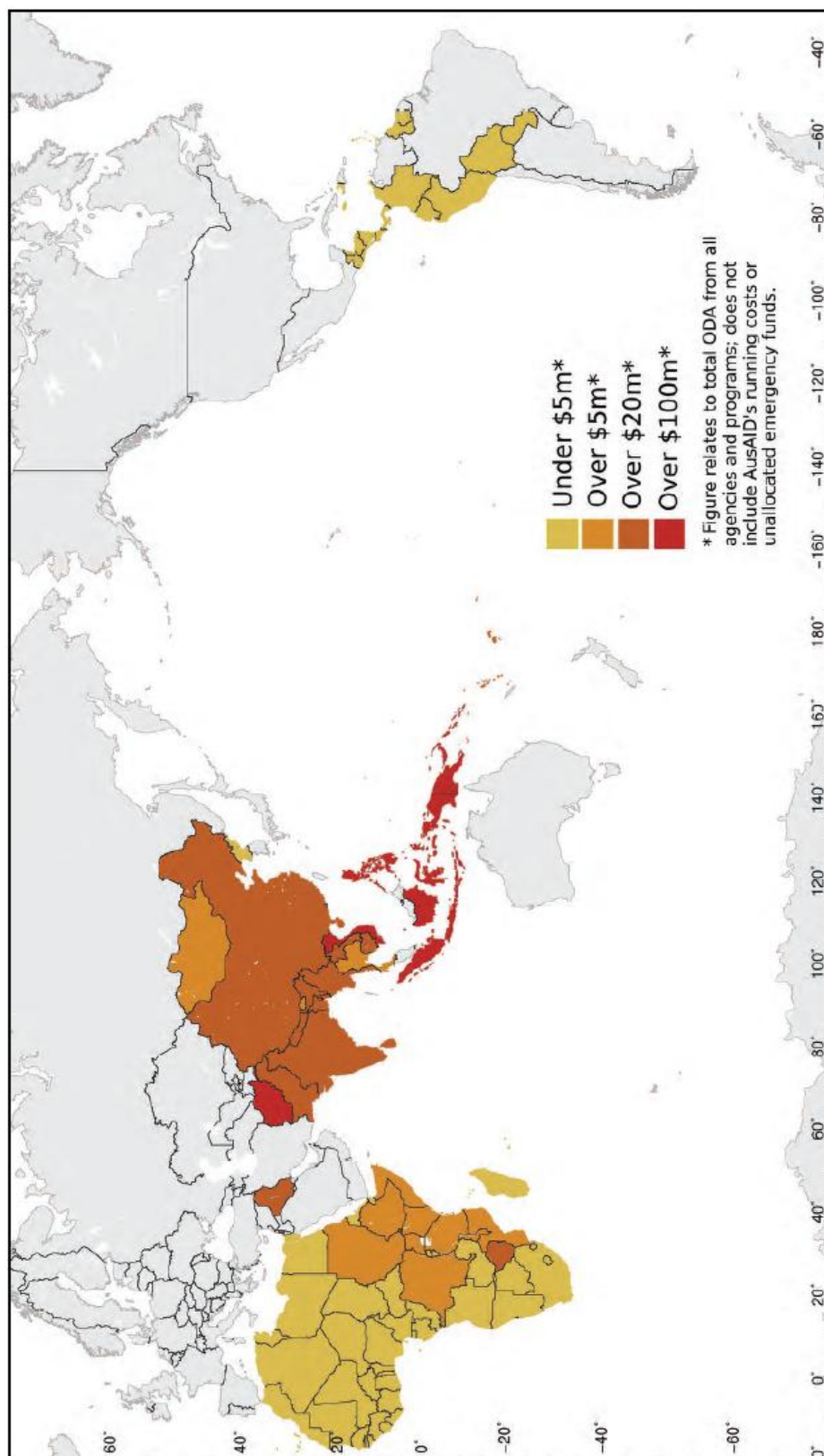
Zdroj: Vlastní syntéza rozpočtů z let 2001 - 2012

Příloha č. 8: Výdaje Austrálie na ODA

Year	Current prices (\$m)	Constant 2010-11 prices (\$m)	Real change over previous year (%)	ODA/GNI ratio (%)
1971-72	200.5	1,897.8	4.0	0.45
1972-73	219.2	1,969.4	3.8	0.44
1973-74	264.9	2,095.6	6.4	0.44
1974-75	334.6	2,162.6	3.2	0.46
1975-76	356.0	2,007.2	-7.2	0.42
1976-77	386.2	1,940.1	-3.3	0.40
1977-78	426.1	1,963.9	1.2	0.41
1978-79	468.4	2,043.1	4.0	0.40
1979-80	508.7	2,027.0	-0.8	0.38
1980-81	568.0	2,047.8	1.0	0.37
1981-82	657.8	2,093.9	2.2	0.38
1982-83	744.6	2,127.5	1.6	0.39
1983-84	931.8	2,500.5	17.5	0.44
1984-85	1,011.4	2,583.3	3.3	0.43
1985-86	1,031.0	2,478.1	-4.1	0.40
1986-87	975.6	2,181.8	-12.0	0.34
1987-88	1,019.6	2,140.1	-1.9	0.32
1988-89	1,194.6	2,306.6	7.8	0.33
1989-90	1,173.8	2,123.3	-7.9	0.30
1990-91	1,261.0	2,180.5	2.7	0.31
1991-92	1,330.3	2,263.4	3.8	0.32
1992-93	1,386.1	2,343.3	3.5	0.32
1993-94	1,410.8	2,362.5	0.8	0.31
1994-95	1,483.7	2,438.3	3.2	0.31
1995-96	1,556.5	2,496.1	2.4	0.30
1996-97	1,432.0	2,258.8	-9.5	0.26
1997-98	1,443.0	2,256.0	-0.1	0.25
1998-99	1,528.6	2,379.3	5.5	0.25
1999-00	1,748.7	2,659.4	11.8	0.27
2000-01	1,623.1	2,369.9	-10.9	0.24
2001-02	1,755.1	2,500.6	5.5	0.24
2002-03	1,830.8	2,540.1	1.6	0.23
2003-04	1,973.1	2,640.7	4.0	0.23
2004-05	2,198.1	2,820.8	6.8	0.25
2005-06	2,697.7	3,298.2	16.9	0.28
2006-07	3,017.9	3,503.8	6.2	0.29
2007-08	3,173.7	3,522.7	0.5	0.28
2008-09	3,799.5	4,027.4	14.3	0.31
2009-10	3,914.0	4,144.7	2.9	0.32
2010-11 (Estimated outcome)	4,361.8	4,361.8	5.2	0.33
2011-12 (Budget estimate)	4,836.2	4,729.1	8.4	0.35

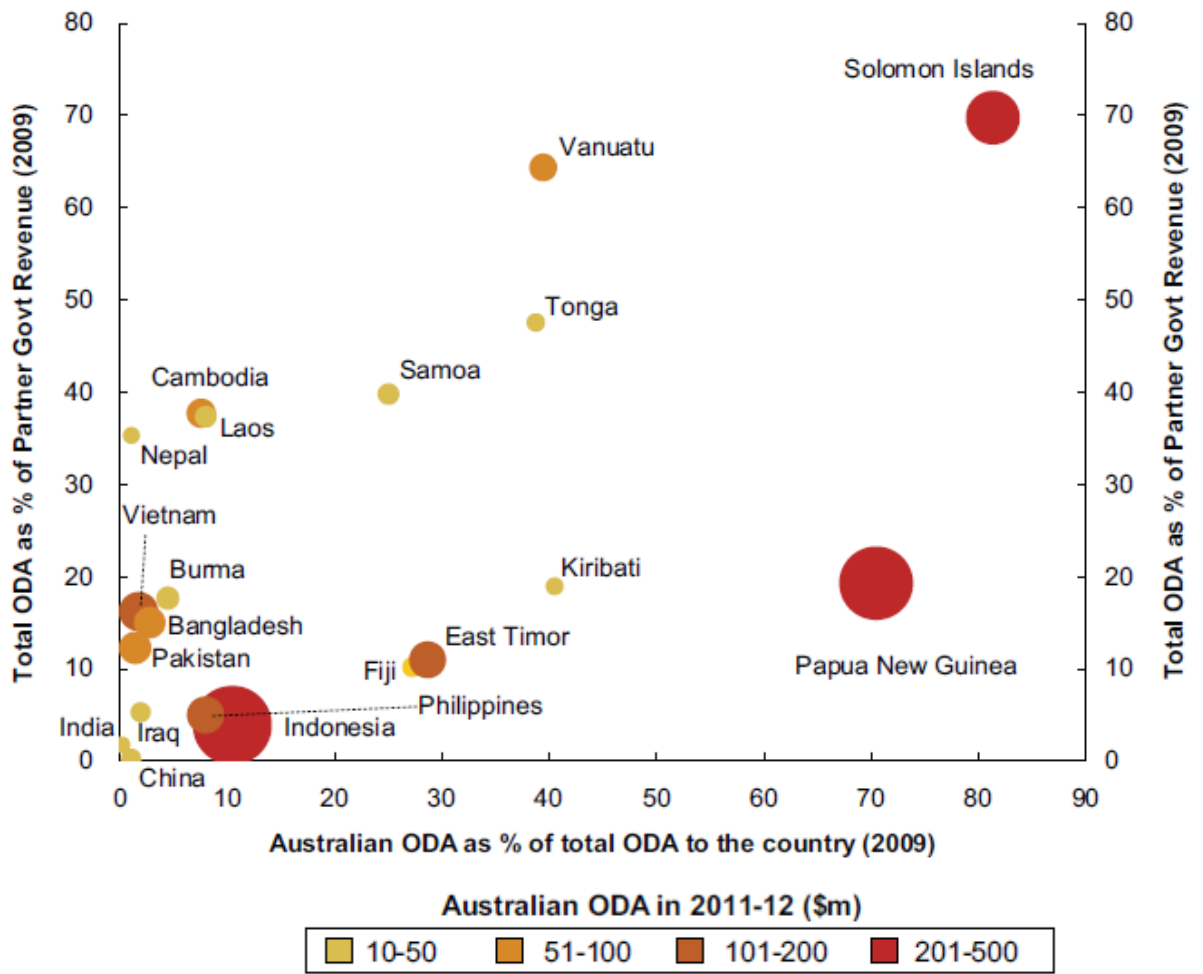
Zdroj: Rozpočet 2011/12

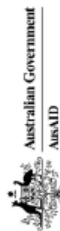
Příloha č. 9: Geografické zaměření rozvojové pomoci Austrálie

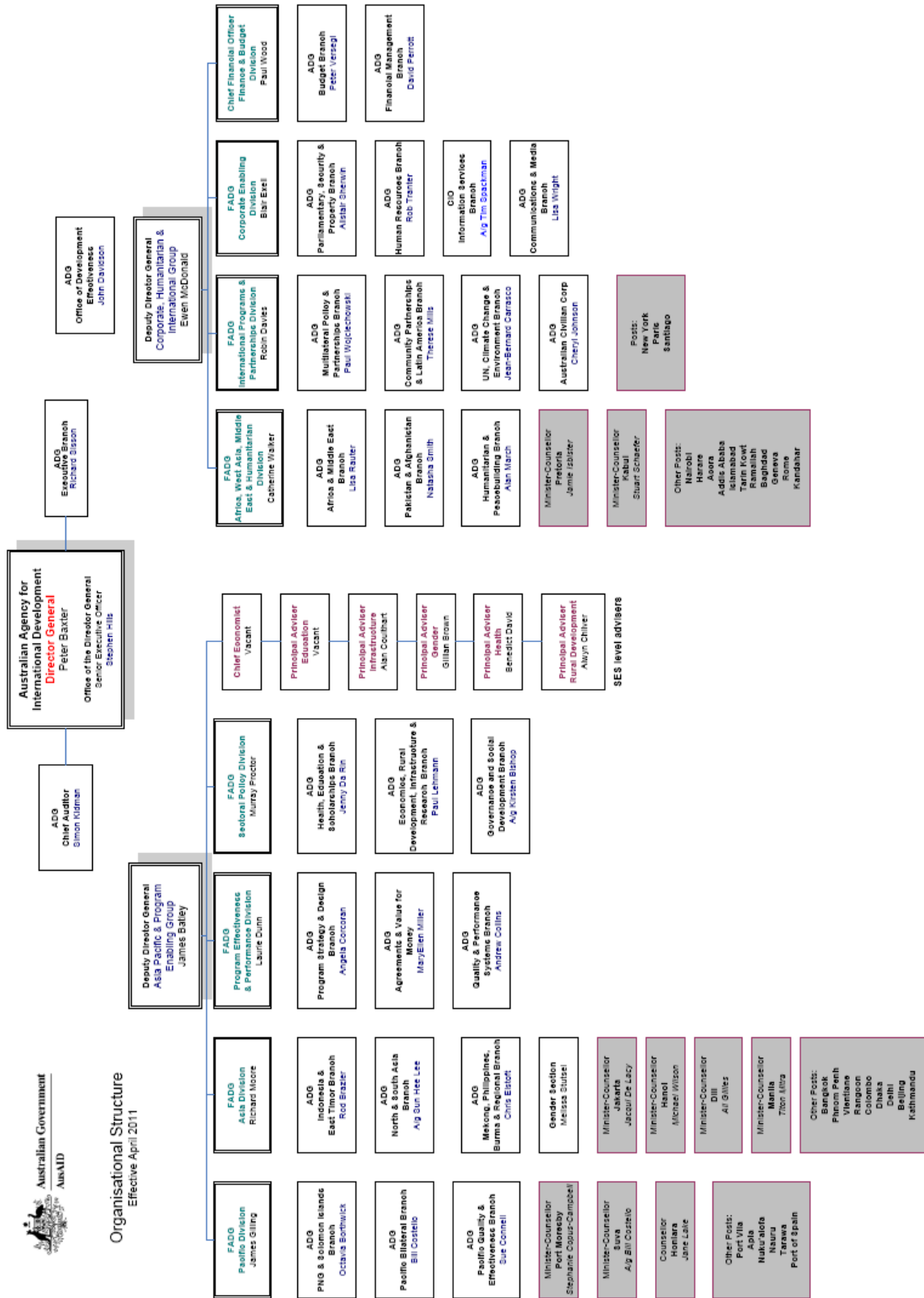
Zdroj: Rozpočet 2011/12
Pozn.: Údaje pro rok 2011.

Příloha č. 10: Význam australské pomoci v jednotlivých zemích

Organisational Structure Effective April 2011

Příloha č.12: Mapa tichomořského regionu

